

บทที่ 3

ประสบการณ์ความเป็นแม่

สังคมของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่แฝงไว้ด้วยอำนาจทางการแพทย์ ในการส่งเสริมให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง จนเกิดเป็นค่านิยมของคนในสังคมยุคปัจจุบัน เมื่อใดที่แม่ไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง ก็จะถูกมองถึงการไม่เป็นแม่ที่ดี ที่ไม่มอบสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูกของตน ทั้งๆ ที่ตนเองก็มีเต้านมที่สามารถผลิตน้ำนมให้กับลูกได้ แต่ก็ไม่ใช่แค่การให้น้ำนมกับลูกเท่านั้น แม่ยังต้องปฏิบัติตามคำแนะนำทางการแพทย์ถึงวิธีการให้นมลูกที่ถูกต้อง นั่นก็คือ ลูกต้องได้รับนมแม่เพียงอย่างเดียวเป็นระยะเวลา 6 เดือนหลังคลอด จากนั้นก็ให้พร้อมกับอาหารเสริมจนอายุครบ 2 ปี และหากเมื่อใดที่แม่ไม่สามารถกระทำการตามนี้ได้ แม่ก็จะเลือกวิธีของตน และก็จะถูกตำหนิจากสังคมเกิดขึ้น

เหล่านั้นเป็นความคิดเห็นที่เหมือนกับว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะทำหรือเป็นการกระทำที่ดูเหมือนไม่ดีนัก แต่บางทีพวกเขาเหล่านั้นอาจลืมไปว่าความจำเป็นในการกระทำหรือต้องทำอะไรบางอย่างของบุคคลล้วนมีเหตุผลที่ผ่านกระบวนการคิดและตัดสินใจของบุคคลแล้วทั้งสิ้น ในบทนี้ผู้ศึกษาขอนำเสนอเรื่องราวแง่มุมต่างๆ ของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 6 คน ประกอบด้วยแม่ ซึ่งมีอายุระหว่าง 27-41 ปี สิ่งที่เหมือนกันคือทุกคนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การร่วมกันของความเป็นแม่ แต่สิ่งที่ต่างกันคือการจัดการและตอบโต้ในวิธีการเลี้ยงลูก ตามแง่มุมที่แตกต่างกันไป และเป็นแง่มุมที่น่าสนใจ (ชื่อทั้งหมดที่ใช้ เป็นชื่อสมมุติทั้งสิ้น) ทั้งหมดเพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจในข้อมูล เรื่องราวของแต่ละคนที่มีความหลากหลาย

3.1 พีร์ตัน : คุณแม่ที่ตกอยู่ในกระแสความนิยมนมแม่อย่างเข้มข้น

พีร์ตัน (นามสมมุติ) คุณแม่ลูกสอง วัย 29 ปี ที่มีแววดาคู แต่เต็มไปด้วยความโอบอ้อมอารี ใบหน้ากลม ผมหิดำยาว รูปร่างออกท้วมนิดหน่อย พีร์ตันเป็นแม่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมากคนหนึ่ง เราเพิ่งเคยพบกันเป็นครั้งแรก แต่เธอมีส่วนช่วยให้ผู้ศึกษาสะดวกใจในการพูดคุยกับเธอเป็นอย่างมาก ทำให้การสนทนาระหว่างเราทั้งสองคนดำเนินไปอย่างดี ผู้ศึกษาเริ่มเล่าถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้พีร์ตันฟัง เธอตอบรับด้วยความเต็มใจยินดี สาเหตุที่ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พีร์ตันเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเนื่องจากว่าผู้ศึกษาได้ข้อมูลเบื้องต้นมาว่า พีร์ตันเป็นแม่ลูก 2 ที่มีกร

เปรียบเทียบระหว่างลูก 2 คน ซึ่งสะท้อนถึงการให้ความหมายของการให้นมแม่และคุณค่าของลูกที่ต่างกัน

- **ครอบครัว การเรียนและการทำงาน**

พีรรัตน์เดบโตในครอบครัวหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ เธอเป็นลูกคนแรก มีน้องสาว 1 คน และน้องชายอีก 1 คน วัยห่างกัน 2 และ 3 ปีตามลำดับ พีรรัตน์จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่จังหวัดนครสวรรค์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครพิงค์การตลาด สาขาบัญชี ปัจจุบันเธอทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการงานทะเบียน โรงเรียนแห่งหนึ่ง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพขั้นต้น (ผู้ช่วยเหลือคนไข้) และการบริการในโรงแรม ก่อนหน้านี้เธอทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ เป็นเวลาประมาณ 1 ปี แต่เนื่องด้วยทางบริษัทมีสาขาอยู่ที่เชียงใหม่ เธอจึงได้มาประจำอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2549

ก่อนหน้านี้ขณะที่พีรรัตน์เรียนอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์อยู่นั้น เธอได้ตั้งครรถูกคนแรก โดยไม่ได้ตั้งใจ กับสามีคนแรกที่เรียนที่เดียวกันเมื่อเธอเรียนอยู่ชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย และด้วยที่ว่าท้องนี้เป็นท้องแรกของเธอ นั้นจึงเป็นท้องที่ไม่ใหญ่ ทำให้ทางมหาวิทยาลัยที่เธอศึกษาอยู่นั้นไม่มีใครทราบว่าเธอท้อง นอกเสียจากคนที่เธอสนิทและไว้ใจได้เท่านั้น พอถึงช่วงที่เธอต้องคลอด ก็ถือว่าเป็นโชคคิของเธอ ที่เป็นช่วงเวลาที่เธอต้องออกฝึกงานก่อนจบการศึกษานั้นพอดี เธอจึงพักการเรียนเป็นระยะเวลา 6 เดือน เพื่อออกมาคลอดลูกและเลี้ยงลูก

ขณะมีลูกคนแรกนั้นเธอมีโดยไม่ได้ตั้งใจ ประจวบกับเป็นช่วงที่เรียนอยู่จึงไม่พร้อมในการเลี้ยงลูก แต่เธอก็ไม่คิดที่จะทำแท้ง เธอบอกว่า “*เมื่อมีเขาแล้วก็ต้องเลี้ยงเขา*” ต่อมาเมื่อลูกของเธออายุได้ประมาณ 1 ปี ด้วยที่เธอและสามีของเธอมักมีปัญหาที่ขัดแย้ง มีปากเสียงกันอยู่เสมอ จึงทำให้ได้เลิกรากันไป ส่วนลูกเธอขอเป็นผู้เลี้ยงดู และจะให้ลูกไปหาพ่อได้เป็นบางครั้ง ซึ่งสามีเธอก็ยอม

ปัจจุบันพีรรัตน์แต่งงานใหม่กับสามีคนที่ 2 และได้อาศัยอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ สามีเธอคนนี้เป็นคนพะเยา ซึ่งได้มาพบรักกันขณะที่เธออยู่เชียงใหม่ แล้วก็ตกลงสร้างครอบครัวอยู่ด้วยกันที่นี่ ด้วยเหตุผลที่ว่าคิดใจบรรยากาศที่เชียงใหม่ และทั้งสองก็ทำงานที่เชียงใหม่ด้วย ปัจจุบันสามีเธออายุ 40 ปี ทำงานที่โรงแรมแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าพนักงานต้อนรับของโรงแรม รายได้อยู่ที่ 25,000 บาท/เดือน ส่วนพีรรัตน์มีรายได้ 8,000 บาท/เดือน พีรรัตน์เธอมีลูก 2 คน ลูกคนแรกเป็นผู้หญิงอายุ 8 ปี ส่วนคนที่สองเป็นผู้ชาย ชื่อน้องน้ำปิง อายุ 9 เดือน (อายุห่างกัน 7 ปี) สมาชิกครอบครัวมี 4 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก 2 คน อยู่เชียงใหม่มานาน 3 ปี บ้านที่อาศัยเป็นบ้านพักของที่ทำงานของพีรรัตน์เอง

ในช่วงระยะเวลาแรกที่พีร์ตัน ย้ายมาอยู่จังหวัดเชียงใหม่ เธอได้ฝากลูกให้พ่อกับแม่ของเธอเลี้ยงดูให้ก่อน และเมื่อได้สักระยะหนึ่งหลังจากที่แต่งงานกับสามีคนที่สอง ขณะนั้นลูกของเธอกำลังจะเลื่อนชั้นอยู่อนุบาล 3 เธอจึงได้เอาลูกมาอยู่กับเธอที่เชียงใหม่ เธอให้เหตุผลของการนำลูกคนนี้ออกมาอยู่ด้วยว่า หากลูกของเธอ โตขึ้นวันหนึ่ง ไม่อยากให้ลูกถามเธอว่าทำไมถึงทิ้งเขา พร้อมกันนี้ ไม่อยากให้เป็นภาระของพ่อและแม่เธอด้วย ที่ต้องเลี้ยงดูลูกให้

ทุกวันนี้ลูกของเธอเรียกสามีคนใหม่นี้ว่าลุงและทั้งสองก็เข้ากันได้ดี และทุกปีช่วงปิดภาคเรียนเธอก็จะพาลูกของเธอไปหาพ่อแม่ๆ ที่จังหวัดนครสวรรค์

ส่วนลูกคนที่สองเธอก็ไม่ตั้งใจที่จะมีเหมือนกัน พอคิดว่าห่วงอนามัยที่เธอใช้ในการคุมกำเนิดนั้นหมดอายุ เธอจึงเอาออก จากนั้นก็ให้สามีคุมกำเนิดด้วยถุงยางอนามัย แล้วมีไม่กี่ครั้งที่สามีไม่ได้คุม เธอจึงกินยาคุมกำเนิดฉุกเฉินแทน แต่ก็มีบางครั้งที่เธอลืมกิน ซึ่งเธอคิดว่าอาจจะในช่วงครั้งนั้นที่เธอพลาด เธอบอกว่า

“ แต่พี่ก็ไม่เสียใจนะที่มีแก แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจ จะตกใจซะมากกว่าเพราะเรายังไม่พร้อม ส่วนสามีก็ไม่อยากให้มี จะให้พี่ไปเอาออกซะด้วยซ้ำ แต่พี่ไม่ยอม บอกเลิกกันซะจะง่ายซะกว่า ถ้าจะให้เอาลูกออก ”

ขณะที่ท้องนั้นพีร์ตันบอกว่าเธอได้มีการดูแลตนเอง โดยการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ กินนม เพื่อประโยชน์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นต่อแม่และลูก นมที่เธอกินนั้นเธอก็เลือกผลิตภัณฑ์ที่คิดว่าน่าจะดีที่สุดที่เธอจะสามารถซื้อได้ เธอบอกว่า

“ เขามีหนังสือและ CD ให้เราเปิดดูด้วย ก็บอกถึงประโยชน์ และสิ่งที่เราควรได้รับเสริม พร้อมกับบอกถึงนมที่ให้สำหรับลูกเมื่อคลอดอีกว่า เป็นนมที่ผลิตออกมาได้เหมือนกับนมแม่ที่สุด ”

ซึ่งเธอก็รับฟัง แต่เธอก็ไม่เชื่อด้านที่บอกว่า เป็นนมที่ผลิตออกมาได้เหมือนกับนมแม่ที่สุด เธอบอกว่า เธอก็ค้นคว้าดูหนังสืออื่นๆ ด้วย และสื่อต่างๆ ก็ยืนยันย้ำหนาว่าไม่มีอะไรเทียบเท่าได้กับนมแม่อีกแล้ว

- จุดเริ่มต้นของประสบการณ์การให้นมแม่

ลูกคนที่สองนี้เธอคลอดที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจน โดยที่แรกเธอฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลของรัฐขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดเดียวกัน แต่เนื่องด้วยการเดินทางที่ลำบาก จึงเปลี่ยนมาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาล

แห่งนี้แทนเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 7 เดือน เพราะอยู่ใกล้บ้านและที่ทำงานของสามี ซึ่งง่ายต่อการเดินทางหากเธอต้องคลอดบุตรสามีจะได้มาดูแลได้สะดวกยิ่งขึ้น และเธอยังให้เหตุผลอีกอย่างว่าเธอเชื่อมั่นในโรงพยาบาลแห่งนี้มากกว่าในด้านการดูแลสุขภาพของเธอกับลูก โดยพูดว่า

“ โรงพยาบาลแห่งนี้เขาดีนะ เพราะเป็น โรงพยาบาลที่ดูแลเกี่ยวกับการคลอดบุตร
เหล่านี้โดยเฉพาะ ซึ่งต่างจาก โรงพยาบาลของรัฐขนาดใหญ่ นั่น ซึ่งมีโรคที่ต้องดูแล
ผู้ป่วยมากมาย ”

ขณะที่เธอเข้ารับบริการกับ โรงพยาบาลของภาครัฐ ที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในการดูแลครรภ์ของเธอ ทางโรงพยาบาลก็ได้มีการให้ความรู้ แนะนำการดูแลสุขภาพของแม่และลูกในครรภ์ทั้งขณะตั้งท้องและเมื่อคลอดลูกแล้ว ซึ่งจะให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอที่เธอไปรับบริการในแต่ละครั้ง โดยทางโรงพยาบาลจะเน้นถึงประโยชน์และความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ความรู้เหล่านี้มันก็ทำให้เธอได้ซึมซับและคล้อยตามเป็นอย่างดี ซึ่งมีผลทำให้เธอปรับเปลี่ยนแนวคิดในวิธีการเลี้ยงลูก ที่จะเลี้ยงด้วยนมแม่ตามคำแนะนำทางการแพทย์

ในการนี้เธอจึงคิดว่าการได้รับข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก อย่างลูกคนแรก เธอเลี้ยงลูกด้วยนมขง เพราะแพทย์แนะนำ เนื่องด้วยตอนนั้นเธอเป็น โรคไทรอยด์เป็นพิษ ต่อมาเธอก็คิดว่าหากมีลูกคนต่อไปเธอจะเลี้ยงด้วยนมขงเช่นกัน และจะซื้อนมขงจากแหล่งที่เพื่อนแนะนำ เพราะมีราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด แต่เมื่อเธอมีลูกคนที่สอง เธอได้ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลของรัฐที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจนแห่งนี้ และด้วยทางโรงพยาบาลแห่งนี้ได้นำโครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่-ลูก มาเป็นนโยบายหลักของโรงพยาบาล จึงมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้เธอเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองอยู่ตลอดเวลาที่มาฝากครรภ์ รวมทั้งในสังคมก็มีโครงการสายสัมพันธ์แม่-ลูกเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ที่สื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในวิทยุหรือโทรทัศน์ ต่างออกมารณรงค์ให้แม่หลังคลอดทุกคนเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองเกิดขึ้น เธอจึงเปลี่ยนทัศนคติต่อการเลี้ยงลูกของเธอใหม่ คือเธอจะต้องเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองตามหลักวิชาการทางการแพทย์ที่ออกมาสนับสนุนนั้น

เหล่านี้จึงทำให้เธอตั้งอุดมการณ์ในการเลี้ยงลูกของตนเองว่าต้องเลี้ยงลูกด้วยนมของเธอเองเพียงอย่างเดียว จนลูกอายุครบ 6 เดือน และเลี้ยงลูกด้วยอาหารเสริมสลับกับนมเธอเองจนลูกอายุครบ 2 ปี ตามที่ทางการแพทย์ออกมาแนะนำ ซึ่งปัจจุบันนี้ลูกของเธอคนที่สองนี้ก็อายุได้ 9 เดือน เธอก็สามารถเลี้ยงลูกได้ตามความตั้งใจของตัวเอง

พรีตันเธอก็คิดว่าการได้รับข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เธอบอกว่าตอนแรกเธอก็ไม่ได้คิดจริงจังกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

“ ต่อมาเมื่อเริ่มเห็นข้อมูล มันซึมซับเรามาเรื่อยๆ ถ้าใครได้รับตรงนี้ก็ต้องค่อยตามกันไปทุกอย่างมันอยู่ที่ความรู้ ถ้ามีการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทีแรกก็คิดว่าจะให้นมแม่เมื่อน้องอายุได้ 6 เดือนก็จะพอแล้ว แต่เมื่อได้เห็นถึงพัฒนาการของเขาที่ดีขึ้น ก็คิดว่าจะให้ไปเรื่อยๆ เพราะที่คิดว่าน้ำหนักของพี่ยังมีประโยชน์ให้กับลูกได้อีกมันเป็นสายใยรักที่พี่จะมอบให้กับเขา ”

ก่อนหน้านี้สามีคนที่สองของเธอก็ไม่ให้ความสำคัญในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เช่นกัน จนมาถึงช่วงที่เธอคลอดและเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว สามีเธอยังว่าเธอเลยว่า “ จะอะไรกันนักกันหนา ” ต่อมาเมื่อมีการอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงลูก เธอก็จะพยายามพาสามีเธอไปด้วยทุกครั้ง รวมทั้งการได้รับเชิญเป็นแม่ตัวอย่างในการเลี้ยงลูกของตัวเองด้วย จึงทำให้สามีเธอซึมซับตรงนั้น และตอนนี้สามีเธอก็เห็นดีเห็นงามกับการเลี้ยงลูกของพีร์ตันแล้ว

พีร์ตันคิดว่าความรู้และความเชื่อเป็นสิ่งที่คอยกำหนดการกระทำของตัวเอง ที่อดีตเธอไม่ได้สนใจในการให้อาหารเด็ก คิดว่าเลี้ยงด้วยอะไรก็ได้ก็โตเหมือนกัน แต่ปัจจุบันเธอมีความรู้ด้านวิชาการมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเธอฝากครรภ์กับโรงพยาบาลที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจนแห่งนี้ เธอจึงได้เลี้ยงลูกของเธอด้วยนมแม่ตามหลักทางการแพทย์ เธอพาน้องน้ำปิงเที่ยวห้างตั้งแต่เดือนแรกหลังคลอด เธอไม่อยู่เดือนตามความเชื่อคนเมืองเหนือ เธอบอกว่า

“ ไม่ต้องเอาสายสิญจน์มาผูกข้อมือลูก ไม่ต้องขีดเขียนอะไรที่หน้าผากลูก ก็ไม่เห็นเป็นอะไรเลย เด็กบางคนก็ร้องไห้แงเขาก็บอกว่าเป็นเพราะผี แต่เราคิดว่า เป็นเพราะร่างกายและจิตใจเด็กชะมากกว่า ”

ขณะที่เธอออกนอกบ้าน เช่น ห้างสรรพสินค้า เอนำลูกไปด้วย เมื่อลูกหิวเธอก็ให้นมลูกโดยหามุมที่คนไม่พลุกพล่าน เปิดเสื้อแบบไม่ให้จู้จาดตา แล้วก็ให้นมลูกได้โดยไม่ต้องอายคนที่เดินผ่านไปมา

- ความยากลำบากในการให้นมแม่

การที่เธอสามารถเลี้ยงลูกเธอได้ตามที่ตั้งใจนี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เพราะ 2 วันแรกหลังคลอดนั้นเธอไม่มีน้ำนมเลย เจ้าหน้าที่ทางโรงพยาบาลจึงช่วยบีบ-นวดและก็ให้ลูกดูดเต้านมของเธอเพื่อเป็นการกระตุ้นการสร้างน้ำนม และต่อมาขณะที่ลูกดูดนั้นก็ทำให้หัวนมเธอแตก ประมาณ 7 วันจากนั้นก็หาย แต่ ณ เวลานั้นมันเป็นช่วงเวลาที่เจ็บปวดมากถ้าจะให้ลูกดูดนม แต่เธอก็ต้องทนเพราะถ้าไม่ให้ลูกกินนม ณ ช่วงเวลานั้น ลูกของเธอก็จะไม่ได้กินอะไรเลย คือ ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงที่เธอนอนพักรักษาตัวหลังคลอดในโรงพยาบาลพอดี ซึ่งในโรงพยาบาลนั้นได้เป็นโรงพยาบาลที่อยู่

ในโครงการสายสัมพันธ์แม่-ลูก คือจะให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเองเพียงอย่างเดียว (ไม่ให้นมผง) ดังนั้นเธอก็ต้องทนเพื่อที่จะให้ลูกของเธอได้มีอาหารกิน เธอบอกว่า

“ เป็นช่วงเวลาที่ทรมาณมาก พอมีน้ำนมขึ้นมาเราก็ต้องให้ลูกคุณม โดยที่ कुछ ขณะที่หัวนมแตกนั้นแหละ เป็นอะไรที่ปวดสุดๆ เหมือนกับสันเท้าแตกเป็นแผล แล้วเราไปเหยียบโดนน้ำ ”

ในช่วงหลังคลอดนั้นเธอนอนพักอยู่ในโรงพยาบาล 5 วัน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วแม่หลังคลอดทั่วไปจะนอนพักในโรงพยาบาลเพียง 3 วันเท่านั้น ที่เธออยู่นานกว่าเพื่อน นั่นก็เพราะว่าลูกของเธอ น้ำหนักตัวไม่เพิ่มขึ้นจากวันแรกคลอด คือทางโรงพยาบาลบอกว่าน้ำหนักของลูกต้องเพิ่มขึ้น 400 กรัมจากน้ำหนักแรกเกิด ถึงจะออกโรงพยาบาลได้ การที่น้ำหนักลูกเธอไม่เพิ่มขึ้น นั่นก็เพราะน้ำนมเธอยังมาน้อยอยู่ พร้อมกับเธอต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับหัวนมที่แตกอีก เธอจึงพยายามอดทนต่อความเจ็บปวดนั้นเพื่อให้ลูกได้กินนมของเธอให้ได้มากที่สุดเท่าที่เธอจะทำได้ เพราะถ้าน้ำหนักลูกไม่เพิ่มขึ้นตามที่โรงพยาบาลกล่าวเธอก็จะไม่ได้ออกจากโรงพยาบาล และยังเธออยู่นานค่าใช้จ่ายในโรงพยาบาลของเธอก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะเธอพักอยู่ห้องพิเศษต้องจ่ายค่าห้องวันละ 900 บาท ทุกวัน

พี่รัตน์กล่าวว่า ช่วงแรกหลังคลอดนั้นเป็นช่วงที่แม่ต้องมีความอดทน และฝ่าอุปสรรคนั้นไปให้ได้ ถ้าเราผ่านตรงนั้นไปไม่ได้เราก็จะไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมของเราเองได้

“ ช่วงแรกหลังคลอดนั้นเป็นช่วงที่เครียดมาก เพราะ 2 วันแรกไม่มีน้ำนม ลูกก็ไม่ได้กินอะไร พยายามเพื่อทำให้มีน้ำนมก็แสนจะทรมาณ ถ้าเราจิตใจไม่สู้พอก็จะไม่สามารถผ่านตรงนั้นมาได้และเราก็จะต้องเลี้ยงลูกด้วยนมผงแน่นอน ”

และเธอก็สามารถผ่านตรงนั้นมาได้ เธอบอกว่าสิ่งที่ทำให้เธอผ่านตรงนั้นมาได้ นั่นก็คือกำลังใจ เธอได้รับกำลังใจที่ดีจากสามี และเจ้าหน้าที่ของทางโรงพยาบาล

“ คินะที่เรามีกำลังใจดี มีแฟนอยู่ใกล้ๆ มีเจ้าหน้าที่ที่เห็นใจ พุดจาดีๆ เจ้าหน้าที่นี้เป็นอะไรที่สำคัญมากเพราะจะมีบางคนที่ไม่ดีใช้คำว่าบังคับให้เราต้องทำแบบนี้ โดยไม่ใช้ความเห็นอกเห็นใจ เราก็จะไม่อยากทำตามที่เขาบอก แต่ถ้าเจ้าหน้าที่พุดจาดี เห็นใจเรา เราก็เชื่อและทำตาม ”

- ทัศนคติต่อลูก ที่ถูกเลี้ยงด้วยนมขงและถูกเลี้ยงด้วยนมแม่

ลูกคนแรกนั้น เธอคลอดที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมี พ่อแม่ ญาติพี่น้อง รวมทั้งเพื่อนบ้านช่วยเลี้ยง เธอเลี้ยงลูกด้วยนมขง ด้วยเหตุผลที่ว่า

“ ขณะนั้นที่เป็น โรคไทรอยด์เป็นพิษ แพทย์ที่นั่นบอกว่าไม่ควรให้นมลูก แล้วก็ไม่มีใครแนะนำให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และกระแสเกี่ยวกับนมแม่นั้นก็ไม่มีด้วย ที่ลูกคนแรกไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก็เพราะเราไม่รู้เท่านั้นเอง ”

ลูกคนแรกนี้ พี่รัตน์บอกว่า เมื่อลูกคนนี้ยังเล็กอยู่ ก่อนข้างที่จะเลี้ยงยาก จะร้องไห้แงตลอด พอโตขึ้นลูกค่อนข้างซน อยู่ไม่นิ่ง เธอพูดหรือบอกอะไร จะไม่ค่อยทำตาม เช่นเวลาที่เธอมีแขกมาที่บ้าน เธอบอกลูกว่าไม่ให้วิ่งชนบริเวณที่ผู้ใหญ่อยู่ ลูกก็ไม่ฟัง จนเธอต้องดุลูก ลูกถึงจะหยุด และเธอก็สอนลูกให้ยกมือไหว้สวัสดีเมื่อเห็นแขกผู้ใหญ่ ลูกก็ไม่ทำตามเมื่อมีแขกผู้ใหญ่มาบ้าน ต้องให้เธอบอกลูกแทบทุกครั้ง เป็นต้น

จากความรู้ที่เธอได้ซึมซับจากสังคมมานั้น เธอได้นำมาโยงถึงประสบการณ์การเลี้ยงลูกคนแรกของเธอ ทำให้เธอมีความคิดที่ว่า เด็กที่ไม่ได้คุณนมจากอกแม่ จะไม่ได้รับความอบอุ่นจากผู้เป็นแม่ ไม่เกิดสายใยรักแม่ลูก ไม่ได้คุณค่าทางอาหารที่เด็กควรจะได้รับ ทำให้เด็กนั้น คือ ซน ไม่ฉลาด มีจิตใจที่ไม่ดี ร่างกายอ่อนแอ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น

เมื่อพี่รัตน์เธอใช้ประสบการณ์ในอดีต ในด้านการเลี้ยงลูกคนแรกและความรู้ที่ได้ในปัจจุบัน นำมาสอนตัวเองในการเลี้ยงลูกคนที่สองนี้ ที่ค่อนข้างที่จะเข้มงวดกับการเลี้ยงลูก ในด้านการให้นมบุตร ที่เธอจะไม่ยอมให้ลูกกินอาหารอย่างอื่นเลยแม้แต่น้ำ ให้กินแต่นมของตัวเองเป็นเวลา 7 เดือน ซึ่งก็มีเพื่อนบ้านบางคนบอกว่าให้ลูกกินอย่างอื่นบ้างก็ได้ แต่เธอก็ไม่ยอม

“ ขนาดแฟนเอาขนมให้ลูกกินนิดหน่อยเรายังตวาดใส่แฟนเลย แฟนก็ว่าเราจะไม่ต้องถึงขนาดนั้นก็ได้อะ แต่เราไม่ได้ เพราะ เราคิดว่า คิดจะทำอะไรก็ต้องทำให้ถึงที่สุด ”

การที่พี่รัตน์สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามหลักทางการแพทย์ได้ดังนี้ ทำให้เธอได้รับเชิญเป็นวิทยากรขึ้นไปพูดเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงลูกให้ประสบผลสำเร็จในการให้นมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือน ซึ่งเหล่านี้ก็ทำให้เธอมีความภาคภูมิใจยิ่งขึ้น และตั้งใจต่อไปอีกว่าต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับอาหารเสริมจนลูกอายุครบ 2 ปี ตามหลักทางการแพทย์อีกด้วย

พีรรัตน์ก็ตั้งใจที่ขณะนี้ลูกคนที่สองนี้แข็งแรง และเธอก็เสียใจที่ลูกคนแรกไม่ได้กินนมเธอ ซึ่งเธอก็คิดว่าเป็นเพราะขณะนั้นไม่มีโครงการของพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ ที่มีการรณรงค์ให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเองเหมือนในขณะนี้

จากการเลี้ยงลูกคนแรกพีรรัตน์เธอได้นำมาเป็นบทเรียน ในการเลี้ยงลูกคนที่สองนี้ เธอ บอกว่าจะเลี้ยงคนน้องให้ดีที่สุด ไม่ทำเหมือนคนที่ จากที่คนแรกเธอเลี้ยงด้วยนมชง ญาติพี่น้องก็ สามารถนำไปเลี้ยงได้ เด็กจึงสุขภาพไม่แข็งแรง คือ ชน ไม่ค่อยจะเชื่อฟังแม่ เหล่านี้เธอจึงคิดว่าเป็น ผลจากการเลี้ยงลูกของเธอที่ไม่ดี เธอจึงตั้งใจเลี้ยงลูกคนที่สองนี้ให้ดีที่สุด เธอบอกว่า

“ คนแรกหล่อหลอมเขาไม่ดี ใครต่อใครก็เอาไปเลี้ยงมันก็เลยบุคๆ เบี้ยวๆ แต่คนนี้ ที่ตั้งใจจะปั้นให้ดีกับมือ ... ที่จึงเลี้ยงของที่คนเดียว ”

ณ ขณะนี้เธอก็ไม่ให้ลูกเธอดูโทรทัศน์ เธอบอกว่า “ ภาพใน TV มันไว แวบไป แวบมา จะทำให้ลูกมีสมาธิที่ไม่ดี ”

เธอรูสึกผิดกับลูกคนแรกที่ไม่มีความรู้ในการเลี้ยงลูกที่ดี เธอจึงชดเชยความรู้สึกผิด นั้น โดยการเลี้ยงลูกคนที่สองนี้ให้ดีที่สุด พีรรัตน์บอกว่าการเลี้ยงลูกคนแรกนั้นเป็นการเลี้ยงที่ผิด เพราะเป็นการเลี้ยงลูกด้วยนมชง

“ การเลี้ยงลูกด้วยนมชงนี้ใครก็สามารถเอาลูกเราไปเลี้ยงได้เพียงแค่มีขวดนม และ ลูกก็จะซึมซับพฤติกรรมของผู้ที่เอาไปเลี้ยงด้วย ”

จากการที่ลูกคนแรกคนนั้นเธอคิดว่ามาจากที่ลูกเธอไม่ได้กินนมแม่ ไม่ได้ดูคนมาจากอก ของผู้เป็นแม่ จึงทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เพราะลูกไม่ได้รับไออุ่นจากผู้เป็นแม่ จากการดูคนมาจากอกมารดาของทารกนั่นเอง

“ ลูกคนแรกนี้เลี้ยงด้วยนมชง จึงทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง ป่วยง่าย สังกัดจาก เป็น หัวคาง่าย และเขาก็เป็นเด็กคือด้วย สอนแล้วก็ไม่ปฏิบัติตาม เช่นเวลาที่ผู้ใหญ่มาหา ไม่ให้เสียงดัง แยกก็ไม่ค่อยฟัง รู้สึกว่าสอนเค้าแล้วเค้าไม่ค่อยเชื่อฟังเรา คงเป็น เพราะเราเลี้ยงเค้าด้วยนมชง จึงไม่เกิดสายสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก ”

“ ลูกคนที่สองนี้เป็นเด็กที่เลี้ยงง่าย ระวังแจ่มใส ไม่มองเงถึงแม่จะเจอคนแปลก หน้าก็ตาม และเมื่อถึงเวลาที่ผ้าอ้อมเปียกจากปัสสาวะหรืออุจจาระ แยกก็จะเพียงแค่ คืบและเปล่งเสียงออกมาให้รู้ว่าแการู้สึกไม่สบายตัวรวมทั้งเมื่อแกอยากกินนม และ เมื่อแกตื่นแกก็จะไม่ร้องไห้แง ซึ่งต่างจากคนที่ ”

พีร์ตันคิดว่านมของเธอเองเป็นอะไรที่มากกว่าอาหารทางกาย มันเป็นจิตวิญญาณเป็นทั้งอาหารทางใจ ซึ่งลูกคนแรกไม่ได้รับเลย เป็นเหตุทำให้ลูกคนแรกนั้นมีร่างกายที่อ่อนแอ ไม่มีสมาธิ หากโตขึ้นเธอก็กลัวว่าลูกคนนี้จะเป็นคนที่มีจิตใจที่ไม่ดี เพราะลูกคนแรกนี้กินนมขง

“ นมขงจะมีส่วนประกอบจากนมวัวเสียส่วนใหญ่ เมื่อเรากินนมวัวไปแล้ว มันจะไม่มีทางเป็นไปได้เลยว่าเราจะไม่ได้รับสัญชาติญาณของวัวไปบ้าง วัวมีความแข็งแรง โดไว ซึ่งก็เหมือนกับลูกวัวทั่วไป แน่แน่นอนอยู่แล้วว่าการผลิตนมก็ต้องมีการคัดสรรคัลิ่งที่ดีที่สุดในตัวของวัว ถึงแม้จะกลั่นออกมาดีแค่ไหน... สัตว์ก็มีสัญชาติญาณของความเป็นสัตว์ ยังไงก็ไม่เท่ากับคน ”

ปัจจุบันนี้เธอก็ให้ลูกคนแรกกินแต่นมถั่วเหลือง ไม่ให้ลูกกินนมวัวซึ่งเป็นนมสัตว์ “เดี่ยวจะคือเหมือนสัตว์” (พีร์ตันกล่าว) ก่อนหน้านี้เธอยังให้ลูกคนแรกกินนมกล่องจำพวก แลคตาซอย ดิน่า ที่เป็นนมถั่วเหลือง

“ พอตอนนี้กลับมีสารเมลานิลขึ้นมา การเลือกซื้อนมก็ต้องใส่ใจมากขึ้น ดังนั้น จึงไม่มีนมอะไรดีเท่านมแม่อีกแล้ว นมแม่ดีที่สุด ”

น้ำนมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูกเธอ เธอบอกว่า “ ถ้าเราไม่ให้นมแม่กับเขา ก็จะทำให้เขาเสียสิทธิที่เขาควรได้ ”

“ มันเป็นการให้ความรัก ความอบอุ่นแก่ลูก เป็นสายใยรักที่ทำให้ผูกพันกันระหว่างแม่กับลูก เพราะจะไปไหนมาไหนลูกก็อยู่กับเรา เพราะเขากินนมจากอกเรา ”

จากพัฒนาการที่ดีของน้องน้ำปิงลูกคนเล็กนั้น ทำให้เธอมั่นใจว่าน้ำนมของเธอยังมีประโยชน์กับลูกเธออีก ทั้งๆ ที่ลูกเธออายุเกิน 6 เดือนแล้ว “ ก็มีบางคนระบุว่าให้ถึง 6 เดือนแล้วก็น่าจะพอได้แล้ว แต่พี่ว่าน้ำนมของพี่ยังมีประโยชน์กับลูกพี่อีก พี่จึงได้ให้มาเรื่อยๆ จนถึงตอนนี้ ”

เธอให้น้องน้ำปิงกินนมแม่เพียงอย่างเดียวจนอายุครบ 7 เดือน จากนั้นก็เริ่มให้อาหารเสริมโดยดูจากสูตรตำราอาหารเด็ก สลับกับการให้นมแม่ จน ณ บัดนี้น้องน้ำปิงอายุได้ 9 เดือนแล้ว เขาก็ยังได้กินนมแม่อยู่ และเธอก็บอกว่าจะให้นมแม่ไปเรื่อยๆ จนน้องน้ำปิงอายุครบ 2 ปี เพราะเธอเชื่อว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของเธอนี้จะทำให้ลูกของเธอมีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้น และต่อไปลูกของเธอจะเป็นเด็กที่เรียนดี

การที่เธอคิดว่าลูกคนเล็กจะเป็นคนที่เรียนดีก็เพราะเธอคิดว่านมแม่เป็นสารอาหารที่ดีที่สุดที่มีส่วนในการพัฒนาสมองของลูกของเธอ และประกอบกับประสบการณ์ในอดีตของตัวเธอเองที่ได้กินนมแม่เพียงเล็กน้อย และนั่นก็เป็นสาเหตุที่เธอคิดว่าทำให้เธอเรียนหนังสือไม่เก่ง

“ พี่ได้กินนมแม่ 1 – 2 เดือนเท่านั้น จากนั้นก็กินมกล่องบ้างบางครั้งก็น้ำข้าวผสมน้ำตาล เพราะบ้านพี่ไม่ได้มีฐานะอะไร พี่จึงคิดว่าที่พี่เรียนไม่เก่งก็คงเป็นเพราะพี่ได้รับสารอาหารไม่เต็มที่ พี่จึงคิดว่าถ้าเราเลี้ยงลูกเราดีโดยการให้กินนมแม่ตั้งแต่แรก ลูกเราก็จะฉลาด... ไม่รู้ว่าความฉลาดนั้นมาจากตรงไหนแต่ถ้าให้ได้เต็มที่และให้ดีที่สุดเท่าที่เราให้ได้ มันก็จะเป็นสิ่งที่ดีในภายภาคหน้า ”

นอกจากเธอจะใส่ใจด้านการให้นมแม่แล้ว เธอยังใส่ใจด้านการเลี้ยงดูลูกของเธอด้วย โดยเธอจะพยายามปลูกฝังให้ลูกของเธอทั้งสอง เป็นคนที่มีจิตใจดี มีเมตตา กรุณา ด้วยการพาไปวัดบ่อยๆ

“ ลูกคนเล็กจะยังไม่ให้ดูโทรทัศน์เพราะภาพมันไว จะทำให้เด็กไม่มีสมาธิส่วนลูกคนโตจะพาไปดูบ้านพักคนชรา บ้านเด็กกำพร้า จะพยายามปลูกฝังให้ลูกของเธอเป็นคนที่มีความดี ปลูกฝังให้รักน้อง เพราะหากลูกของเธอโตขึ้นอาจต้องพบเจอกับสิ่งที่ย่ำแย่ ในสังคม อย่างน้อยถ้าลูกมีความดีที่เข้มแข็งเขาก็จะห้ามใจตนเองได้ และผ่านจุดนั้นไปได้ ”

ความแตกต่างระหว่างนมแม่กับนมชง เธอคิดว่ามันเป็นความแตกต่างทั้งทางด้านร่างกาย เศรษฐกิจ และที่สำคัญที่สุดก็คือด้านจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความแตกต่างมากที่สุด

“ ความแตกต่างระหว่างนมแม่กับนมชง พี่ว่ามันอยู่ที่จิตใจมากกว่า อย่างลูกคนเล็กนี้ เลี้ยงง่ายเพราะเขาได้รับความอบอุ่นจากแม่ แน่นนอนคนเป็นแม่เป็นผู้ให้อยู่แล้ว มันเป็นการถ่ายทอดทางจิตวิญญาณ และนมชงต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงด้วย ”

- การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นสิ่งสำคัญ

ลูกคนแรกเคยถามเธอว่า “ทำไมหนูไม่ได้กินนมแม่แบบน้อง แม่ไม่รักหนูหรือ” วินาทีนั้นเธอสงสารลูกคนแรกของเธอมาก เธอรู้สึกผิดที่ไม่ได้เลี้ยงเขาด้วยนมตนเองเหมือนน้องคนเล็กเธอก็ได้ตอบลูกเธอว่า “ตอนนั้นแม่ป่วยแม่เป็นโรค” แล้วเธอก็บีบน้ำนมของเธอเองให้ลูกเธอกินโดยผสมกับโอวัลตินเพราะหากให้กินนมแม่อย่างเดียวจะมีรสชาติที่ขม (เธอกลัวลูกจะกินไม่ได้) แล้วเธอก็พูดว่า “นี่ไงแม่ก็ให้หนูกินแล้วนะ ”

ช่วงสามเดือนแรกที่เธอเลี้ยงลูกคนที่สองนี้ เธอบอกว่าจะเป็นอะไรที่หนักหน่อยเพราะลูกจะกินนมบ่อย และเธอก็ต้องทำงานบ้านด้วย เช่น ทำกับข้าว (ทำกินเองตลอดจะไม่ซื้อกับข้าวนอกบ้าน) ทำความสะอาดบ้าน ซักผ้า จึงทำให้การพักผ่อนมีน้อย การนอนหลับก็จะแบบสั้นๆ สามิเธอก็ช่วยเลี้ยงบ้าง เช่น เปลี่ยนผ้าอ้อมให้ลูก ต่อมาพอนานวันก็ดีขึ้น เพราะลูกจะกินนมเวลาที่ห่างขึ้น ไม้ถี่เหมือนช่วงแรกๆ พอถึงหลัง 45 วันที่สามารถลากลอดได้เธอก็ได้หาสถานที่ต่างๆ ที่จะนำลูกไปฝากเลี้ยง โดยเลือกสถานที่ ที่เขาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งตอนแรกเธอก็ไปติดต่อกับโรงพยาบาลที่เธอคลอดลูก เพราะทางโรงพยาบาลนี้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว เธอคิดว่าจะบิบน้ำนมไปให้เพื่อให้ทางโรงพยาบาลเอาไว้ให้ลูกเธอกิน แต่ไม่ได้ ทางโรงพยาบาลจะให้เธอไปให้นมลูกช่วงเที่ยงของทุกวัน (ซึ่งเป็นกฎของทางโรงพยาบาล ที่แม่ทุกคนที่นำบุตรมาฝากเลี้ยงที่นี่ ทุกเที่ยงวันต้องมาให้นมจากอกแก่ลูกเอง) แต่เธอไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เพราะสถานที่ของโรงพยาบาลไกลจากที่ทำงานของเธอ เธอไม่สะดวก แต่เธอก็เข้าใจว่าทางโรงพยาบาลต้องการให้เธอได้ให้นมลูกแบบสัมผัส เธอจึงหาที่เลี้ยงลูกที่อื่นๆ อีก มีหลายที่ที่เธอไปดู แต่เธอก็กลัวว่าผู้ดูแลจะแอบให้นมชงกับลูกของเธอ แล้วแต่ละที่ก็มีเด็กค่อนข้างมาก เธอจึงกลัวว่าทางสถานที่นั้นจะดูแลลูกเธอได้ไม่ดี แต่ก็ เป็นข้อ โชคดีของเธอ ที่ที่ทำงานที่เธอทำอยู่นี้ ให้เธอนำลูกมาเลี้ยงด้วยได้ เธอจึงนำลูกเลี้ยงไว้ข้างหลัง โต๊ะทำงานที่เธอนั่งอยู่ ซึ่งเป็นที่ว่างที่กว้างพอจะนำเด็กมาเลี้ยงได้ เธอบอกว่า “ ดีนะที่ลูกเลี้ยงง่าย ไม่งอแง ถึงเวลาที่ไปให้นมลูก เจ้านายที่นี่เขาก็ดี ” ซึ่งเป็น โชคดีของเธอเอง

แต่อีก 2 เดือนหลังจากนั้น เธอก็จะต้องไปทำงานที่คลินิกทันตกรรม เพราะที่ทำงานที่เธอทำอยู่นี้ ช่วงระยะเวลาที่ไม่มีเด็กมาลงทะเบียนเรียน จึงปิดที่ทำงานชั่วคราว ซึ่งเธอก็จะว่างและไม่ได้รับเงินเดือน เธอจึงหาที่ทำงานใหม่ในช่วงนี้ และในที่ทำงานใหม่นี้หัวหน้าที่ทำงานอนุญาตให้เธอออกไปให้นมลูกได้ในช่วงพักเที่ยง แต่ไม่สามารถเอาลูกมาเลี้ยงด้วยได้ เธอจึงนำลูกไปฝากที่โรงพยาบาลที่เธอคลอดลูกนั้น แล้วก็ทุกช่วงพักเที่ยงเธอก็ออกไปให้นมลูกเธอ ส่วนช่วงเวลานอกเหนือจากเที่ยงวันที่แม่ไม่ได้มาให้นมลูกด้วยตัวเอง ทางโรงพยาบาลก็จะให้นมแม่ ที่แม่แต่ละคนนำมาให้นมตอนเช้าที่นำเด็กมาฝากเลี้ยง และจะให้นมแก่เด็กโดยให้ดื่มจากแก้ว จะไม่เลี้ยงด้วยขวดนมเพราะจะทำให้เด็กติดขวดนม ได้ ซึ่งเธอก็บอกว่าไม่มีที่สถานที่ ที่จะเลี้ยงเด็กด้วยนมแม่และจะเลี้ยงด้วยแก้วถ้าแม่ไม่อยู่ให้นมลูก และคลินิกที่เธอทำอยู่นี้ก็อยู่ไม่ไกลจากโรงพยาบาลนี้มากนัก ประมาณ 1-2 กิโลเมตร งานที่คลินิกเริ่ม 8.00 – 22.00 น. เธอบอกว่าแต่เธอก็สามารถกลับก่อนเวลาเลิกงานได้เพราะมีลูกเล็ก และมีน้องที่ทำงานอีกคนเขาสามารถอยู่ถึงเวลาเลิกงานได้ และในข้อนี้ที่ทำงานก็เข้าใจ สามารถผ่อนปรนได้ ซึ่งเธอคิดว่าเป็น โชคดีของเธออีกครั้ง

ในฐานะที่เธอเป็นผู้หญิง เป็นแม่ เธอคิดว่าไม่ได้เป็นภาระที่มากเกินไปสำหรับตัวเธอเอง มันเป็นความผูกพันมากกว่า ส่วนสามิก็เป็นส่วนช่วยเสริม คือช่วยเลี้ยงบ้างโดยอุ้ม เปลี่ยนผ้าอ้อม

ช่วยอบรมลูก ส่วนเธอก็ให้นม ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกให้มากที่สุดที่จะให้ได้ และเธอยังให้ค่านิยมของแม่ที่ดีของเธอว่า

“ คือการให้สิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูกเราตลอดเวลา เป็นการทำหน้าที่และการปกป้องลูกจากอันตรายทั้งปวง ”

- ลิขสิทธิ์ลูกควรได้รับนมแม่

พรีตันเธอคิดว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น เป็นสิทธิที่เด็กควรได้รับจากผู้เป็นแม่ เธอบอก

“ คนเราต้องได้รับความรักทุกช่วง ต่อไปเขาก็ต้องได้รับความรักจากคุณครูพอโตขึ้น อายุประมาณ 20 ปี ก็เป็นความรักแบบหนุ่มสาว ซึ่งตอนนี้เป็นช่วงที่เขาควรได้รับความรักจากแม่ พี่ก็จะให้เขาให้ได้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เพื่อต่อไปถ้าเขาไปเจอกับเหตุการณ์ ปัญหาหรือจะทำอะไรที่ไม่ดีเขาจะได้คิดถึงพ่อกับแม่ ”

ส่วนแม่ที่เขามีนมให้ลูกแต่กลับไม่ให้ เธอคิดว่าแม่ผู้นั้นได้เสียโอกาสตรงนั้นที่จะให้กับลูกของเขา ซึ่งในอดีตสมัยที่พรีตันยังเด็ก เธอเองก็ไม่ได้รับนมจากแม่ แต่เธอก็ไม่ได้โกรธหรือน้อยใจใดๆ เธอคิดว่าเป็นเพราะ

“ ตอนนั้นเรายังไม่มีข้อมูลตรงนี้ หรืออาจจะมิ แต่ไม่มีการเผยแพร่ขนาดนี้ ณ ปัจจุบันที่มีอย่างนี้ก็เป็นเพราะพระองค์เข้ามาเป็นคนส่งเสริม เป็นเจ้าของโครงการ เจ้าของโครงการจริงๆ เป็นเจ้าฟ้าชาย แล้วพระองค์เจ้าศรีรัศมิ์มาเป็นผู้ถ่ายทอด ดังนั้นถ้าเป็นโครงการของเบื้องบน แน่แน่นอนว่าต้องมีการส่งเสริมอย่างหนัก แน่แน่นอน ทุกคนต้องเห็นความสำคัญ ซึ่งก็ไม่ผิดอะไรที่คนสมัยก่อนไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพราะคนทั่วไปไม่รู้ แต่ถ้าเป็นสมัยนี้บุคคลทั่วไปจะได้รับข่าวสารและรับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างทั่วถึง แต่แม่กลับไม่รับที่จะนำมาปฏิบัติ ตาม นั่นก็เป็นการเสียสิทธิของลูกที่ลูกควรจะได้รับ ”

ส่วนแม่บางคนที่พบอุปสรรคในการให้นมลูกไม่ว่าจะเป็นหัวนมสั้น หัวนมแตก ก็จะหยุดให้นม ไม่ยอมให้ลูกกินนม หรือไม่ก็กลัวเสียทรง กลัวเต้านมหย่อนคล้อย พรีตันคิดว่าถ้ามีการบริหารร่างกายมันก็ไม่เสียทรง และเธอยังคิดว่าทรงขณะมีลูกนั้นยังดูดีกว่าตอนที่ไม่มีท้องซะอีก ทำให้ผู้หญิงดูมีทรงทรงขึ้น และหุ่นเธอก็กลับมากระชับเข้ารูปเหมือนเดิม และยังดูคิดว่าแม่บางคนซะอีก

ถ้าจะถามว่าเธอสามารถให้นมกับลูกคนอื่นได้ไหม เธอตอบทันทีเลยว่าได้โดยไม่ลังเล และเธอยังเสียดายที่เธอมีน้ำนมไม่มากเท่าไร ที่พอจะแบ่งให้แม่คนอื่นได้ เธอบอกว่า ลูกของเธอคนเล็กนี่ก็เคยกินนมของคนอื่น เมื่อแรกคลอดในโรงพยาบาล เพราะเธอไม่มีน้ำนมให้ลูก และเธอก็ไม่กลัวว่าลูกของเธอจะติดโรคของบุคคลผู้นั้น เพราะเธอมั่นใจว่าทางโรงพยาบาลต้องมีการคัดกรองผู้ป่วยแล้ว และเธอยังบอกว่า

“ การให้ลูกคนอื่นกินนมเรา เราก็คิดว่าเขาเป็นพี่น้องกันนะ เพราะกินนมเรากิน เลือดจากอกเราเหมือนกัน ก็จะบอกเขาว่าคนนี้เป็นพี่ คนนี้เป็นน้องนะ แต่ถ้าเป็นตัวเด็กพี่คิดว่าเขาไม่คิดว่าเป็นพี่น้องกันหรอก เพราะเขารู้อยู่แล้วว่าใครเป็นพ่อ ใครเป็นแม่ แต่เขาอาจจะสนิทกัน ให้ความเคารพกัน ”

การที่แม่ไม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง พี่รัตน์คิดว่า เขาก็ไม่ได้ถือว่าเป็นแม่ที่ไม่ดี เธอคิดว่าแม่เหล่านั้นเขาไม่รู้ถึงข้อดีในการเลี้ยงลูกด้วยนมมากกว่า แม่แต่ละคนก็จะมีดีที่แตกต่างกันไป บางคนอาจจะดี ดูปานกลาง หรือดีมาก แล้วแต่แม่แต่ละคน และหากจะพูดถึงแม่ที่ไม่ดีนั้น เธอคิดว่าควรจะเป็นแม่ที่ทอดทิ้งลูก ไม่เลี้ยงลูก ไม่ดูแลลูก เพราะเขาเป็นแม่แต่กลับไม่ทำหน้าที่ของผู้เป็นแม่ เมื่อถามความคิดเห็นของพี่รัตน์ เรื่องที่มีแม่บางคนที่เขาได้รับข้อมูลข่าวสารนมแม่เหมือนกัน แต่เขาเลือกที่จะไม่ให้ พี่รัตน์กล่าวว่า

“ การที่แม่คนอื่นมีน้ำนมแต่ไม่ให้ก็ไม่ได้ว่าเขาเป็นแม่ที่ไม่ดีนะ ก็เจอเหมือนกัน เป็นแม่ค้าขายหมูปิ้ง(พี่อยู่ กรณีศึกษาที่ 4) เขาก็ได้รับข้อมูลข่าวสารทุกอย่าง แต่มัวแต่ขายของ พี่คิดว่าเขาสามารถให้ได้นะ แต่เขาก็ไม่ให้ พ่อกับแม่ต้องได้ข้อมูล และให้ความร่วมมือตรงกัน... เขาได้เสียโอกาสดังนั้นที่จะให้กับลูกเขา ถ้าแฟนเขาเข้าใจ ต้องไม่ให้เขาไปทำงาน ”

- อิทธิพลของน้ำนมแม่

นอกจากน้ำนมจะเป็นอาหารสำหรับทารกแล้ว พี่รัตน์เธอยังคิดว่านมแม่เป็นจิตวิญญาณ เป็นทั้งอาหารทางกายและทางใจ ซึ่งมีครั้งหนึ่งเธอไปงานวันเกิด เธอเห็นเด็กคนหนึ่ง อายุประมาณ 2-3 ขวบ เด็กคนนั้นอวบอ้วนแฉะเอานั่นเอานี่ แล้วผู้ปกครองซึ่งนำเด็กมาเที่ยวงาน ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นพ่อเป็นแม่รีเปลา เขาได้ทำการคว่ำ เขียนตี หยิก และลากถูเด็ก เธอบอกว่า

“ ซึ่งเด็กที่ตัวเท่านั้นมันไม่น่าที่จะได้รับความรู้สึกแบบนี้ ไม่รู้ว่าเขาไม่ได้ดูแล ใกล้ชิดกับเด็กกรี๊งก็ไม่น่าจะถึงได้ทำแบบนี้กับเด็ก กับลูกคนแรกพี่ก็เคยเป็นแบบนี้ ”

เหมือนกัน คงเป็นเพราะเราไม่ได้กอด ไม่ได้สัมผัส ไม่ได้ให้นมเขาจึงไม่ได้เรียนรู้กันทางสายเลือด ส่วนคนนี้ก็ยังมีข้างถ้ากอดหัวนมก็ว่าเดี๋ยวดีเลย แต่เราจะนึกคิดนะว่า เขาไม่รู้อะไร แล้วเขาก็กินนมจากอกเราตลอด ไม่ใช่ว่าเขาเป็นลูกผู้ชาย หรือเป็นลูกคนเล็กนะ เราคิดว่ามันเป็นเพราะความผูกพันด้วยใจ คือมันละเอียดอ่อนมากกว่า คือสภาพแวดล้อมมันต่างกันไงคะ ที่กับลูกคนแรกคุณยาย คนรอบข้าง หรือใครๆ ที่มาเยี่ยม ก็จะพาอุ้มไป แล้วก็ไม่ว่าเขาพูดและสอนอะไรกับลูกเราบ้าง เดี่ยวนี้ลูกคนนี้ก็ค่อนข้างดี คงเป็นเพราะเราเลี้ยงเขาไม่ดีแต่ต้นแหละ ”

ก่อนหน้านี้ ก่อนที่เธอจะตั้งครรภ์ลูกคนที่สองนั้น เธอก็ไม่ได้มีความคิดที่ว่า หากมีลูกอีกต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวใดๆ ทั้งสิ้น เธอมีเพื่อนคนหนึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมชง และเพื่อนเธอคนนั้น ได้ซื้อนมชงจากค่ายทหาร เนื่องจากเป็นนมที่มีราคาถูก (จากการลดราคา) เพราะเป็นนมบริจาคนอกจากที่ตามท้องตลาดราคาเกือบพัน แต่ที่ค่ายทหารนี้ราคาเหลือไม่กี่ร้อย

“ พี่เองก็คิดว่าถ้ามีลูกอีกก็จะเอานมจากที่ค่ายทหารนี้เหมือนกัน เพราะพี่ก็ไม่ได้มีความคิดที่ว่าต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นะ คิดว่าเลี้ยงด้วยอะไรก็ได้ ก็โตเหมือนกัน ”

แต่เธอก็มาเปลี่ยนความคิดในการให้นมลูกนี้ตั้งแต่เธอมาฝากท้องที่โรงพยาบาลที่เธอทำคลอดด้วยนี่เมื่ออายุครรภ์ได้ 7 เดือน และขณะนั้นก็ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เข้ามาอย่างมากมาย และเจ้าหน้าที่ก็ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีการได้รับฟังการบรรยายเกี่ยวกับข้อดีของนมแม่ต่างๆ และวิธีการเลี้ยงลูก เหล่านี้จึงทำให้เธอนึกคิดถึงลูกคนแรกในสาเหตุที่ลูกคนนี้คือ เลี้ยงยาก ว่าอาจเกิดจากการไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมแม่ จึงทำให้เธอเอาประสบการณ์การเลี้ยงลูกคนแรกมาเป็นตัวสอน ว่าเธอควรที่จะเลี้ยงลูกแบบไหน ลูกเธอถึงจะเป็นแบบอย่างที่เราอยากให้เป็น ซึ่งก็คือการเลี้ยงลูกตามหลักวิชาการทางการแพทย์ที่แนะนำ

3.2 พี่ไก่ : ประสบการณ์การเลี้ยงลูกที่มีมาก แต่ไม่ปฏิบัติตามกระแสความนิยมนมแม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

พี่ไก่ (นามสมมุติ) คุณแม่วัย 41 ปี ที่มีแววตาบ่งบอกถึงความเด็ดเดี่ยว เข้มแข็งในการดำรงชีวิตประจำวันเธอเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ที่คิดหนึ่ง ที่ผู้ศึกษาสามารถเข้าหาได้โดยง่าย ในที่นี้ผู้ศึกษาได้ทำการพูดคุยศึกษาพี่ไก่ตั้งแต่หลังคลอด 2 วันในโรงพยาบาลเป็นต้นมา การติดตามและสนทนากับการเลี้ยงลูกของเธอ ระหว่างเราทั้งสองคนดำเนินไปได้อย่างยาวนานและต่อเนื่อง สาเหตุที่ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พี่ไก่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้เนื่องจาก ผู้

ศึกษาได้เห็นถึงความกดดันและความคับข้องใจในการถูกระงับของสังคมในด้านการเลี้ยงลูกของเธอ เนื่องจากเธอก็เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การเลี้ยงลูกที่ค่อนข้างมาก เธอมีลูกทั้งหมด 7 คน แต่การเลี้ยงลูกคนปัจจุบัน เธอกลับไม่สามารถเลี้ยงตามแบบที่เธอเคยเลี้ยงมาก่อนได้

- ครอบครัวและการทำงาน

พี่ไก่ เธอมีรากฐานเป็นคนเชียงใหม่มาแต่กำเนิด เธอมีพี่น้องอยู่ 5 คน พี่ไก่เป็นลูกคนที่ 3 เธอจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ปัจจุบันเธอประกอบอาชีพพนักงานร้านอาหารแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเวลาทำงานของเธอคือ ตั้งแต่ 10.00 – 23.00 น. และได้ค่าตอบแทนเป็นรายวัน คือ วันละ 600 บาท โดยไม่มีวันหยุด ซึ่งถือได้ว่ามีสถานะทางสังคมแบบหาเช้ากินค่ำ ถ้าวันไหนที่เธอมีธุระอื่นหรือไม่สบาย เธอก็สามารถหยุดงานได้ โดยบอกที่ทำงานล่วงหน้า 1 วัน

ปัจจุบันพี่ไก่เธอมีครอบครัวเล็กๆ ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว สมาชิกในครอบครัวมีด้วยกัน 4 คน ประกอบไปด้วยพี่ไก่ ลูกพี่ไก่ (คนสุดท้อง) นางสาว และหลานสาว ส่วนสามีเธอได้แยกทางกันประมาณ 1 ปีมาแล้ว สามีเธออาศัยอยู่ที่อำเภอสันกำแพง ในจังหวัดเดียวกัน โดยลูก 3 คนอยู่กับพ่อผู้เป็นสามีของเธอ ส่วนลูกที่เหลืออีก 3 คนก็อยู่กับพ่อแม่และญาติๆ ของเธอเอง โดยเธอบอกว่า “ญาติๆ ขอไปเลี้ยง แล้วเมื่อถึงวันหยุดก็จะมาหาแม่ ”

- ชีวิตขณะตั้งครรภ์

พี่ไก่เธอตั้งครรถ์ลูกคนเล็กนี้ด้วยความที่ไม่ตั้งใจ เธอคุมกำเนิดด้วยการกินยาคุมกำเนิด ลูกเดินในทุกครั้งที่มีการร่วมสัมพันธ์ทางเพศกับสามีของเธอ เนื่องจากเธอกับสามีแยกทางกันอยู่ แต่ก็จะไปมาหาสู่กันเป็นบางครั้ง จึงเป็นเหตุให้เธอคุมกำเนิดด้วยวิธีนี้

“ พี่ประมาณเกิน ไป เราไม่ได้อยู่ด้วยกันด้วยใจ คือว่ามาเจอกัน เจอกี่มานอนด้วยกัน แต่ไม่ได้มาอยู่ด้วยกัน เขามาอนกับพี่ แต่ก็ไม่ได้กินยา กินยาลูกเดินเป็นบางครั้ง คิดว่ามันไม่ได้บ่อยทำไมต้องกิน ทำไปทำมาก็เป็นแบบนี้ไง พี่คิดว่าเราอยู่แบบนี้ไม่กินดีกว่า ”

เนื่องด้วยที่เธอไม่พร้อมที่จะมีลูกและเธอก็มีลูกมากแล้วนี้ เธอจึงสงสัยที่จะมีลูกคนนี้และคิดที่จะเอาลูกออก เธอได้ไปหาสถานพยาบาลที่จะเอาลูกออก แต่เมื่อถึงเวลาที่จะเอาลูกจริงๆ เธอก็เปลี่ยนใจ เธอบอกว่าเธอกลัวบาป แล้วเธอก็เปลี่ยนใจที่จะทำแท้งลูกคนนี้

“ คิด คิดอยู่ แต่รู้ตัวว่ามันคงทำไม่ได้ ...ที่โรงพยาบาลนั้นเขาจะเอาสองหมื่นสอง แต่ก็ลดเหลือหมื่นแปด คิดไปคิดมา อี้ย!! ฎีเยะบ่ได้วะ เป็ลก่อว่าถ้าไม่ทำอีกครั้ง น่องไม่ต้องมาแล้วนะ... มันเป็นบาป เรื่องเจ็บมันคงไม่เจ็บเท่าไหร่หรือก พักแล้ว บาป มันเป็นบาปในใจ ยอมรับสภาพที่ว่าเมื่อเขาเกิดมาแล้วก็ให้เขาเกิดมาชะ ”

แต่นั้นมาเธอจึงอุ้มท้องลูกคนนีมาตลอด พี่ไก่เธอได้ทำการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจน ซึ่งเธอก็ไม่ได้มีสิทธิการรักษาที่ในโรงพยาบาลแห่งนี้ เธอมีสิทธิการรักษาพยาบาลตามสิทธิประกันสังคมอยู่ที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเดียวกัน แต่เหตุที่เธอเลือกมาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งนี้ ก็เพราะเธอเชื่อมั่นในการดูแลของโรงพยาบาลแห่งนี้ ดังนั้นค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการมาฝากครรภ์และการคลอดครั้งนี้เธอต้องจ่ายเงินเองทั้งหมด ก่อนที่เธอจะมาฝากครรภ์ที่นี่เธอก็ได้คำนวณค่าใช้จ่ายทั้งหมดแล้ว ซึ่งเธอก็คิดว่าไม่เหลือบ่ากว่าแรงที่เธอจะสามารถจ่ายได้ เธอจึงตัดสินใจในการเลือกโรงพยาบาลของรัฐแห่งนี้ ที่จะดูแลเธอและลูกของเธอในครั้งนี้

- ชีวิตหลังคลอดบุตร (ในโรงพยาบาล)

ถึงกระนั้น มันก็ไม่ได้เป็นไปอย่างที่เธอคิดไว้ทั้งหมด ในขณะที่เธอคลอดลูกแล้วได้นอนพักฟื้นในระยะหลังคลอด เนื่องด้วยเธอคิดว่าเธอน่าจะได้นอนพักในโรงพยาบาลไม่เกิน 3 วัน โดยคิดจากประสบการณ์การมีลูกคนก่อนหน้าในหลายๆ คน แต่เมื่อถึงเวลานั้นจริงๆ พี่ไก่เธอกลับได้นอนโรงพยาบาลในระยะเวลาที่มากกว่า 3 วัน เหตุผลที่เธอได้อยู่ในโรงพยาบาลนานนี้ก็เพราะว่าเธอไม่มีน้ำนมให้ลูก จึงเป็นเหตุให้น้ำหนักลูกของเธอลดลง จากแรกคลอดที่หนัก 2,800 กรัม เหลือ 2,500 กรัม

“ อยากรกลับบ้านก็ไม่ได้กลับ เขาบอกว่าลูกเราน้ำหนักตัวน้อย ยังไม่แข็งแรง ”

เหตุผลที่เธออยากกลับบ้านก็เป็นเพราะ ในการนอนในโรงพยาบาลแต่ละวันค่าใช้จ่ายของเธอจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งเธอก็ไม่ได้มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีมากเท่าไหร่ และก่อนที่เธอจะคลอดนั้น เธอได้คำนวณค่าใช้จ่ายที่พอเหมาะในการจะเข้ารับการทำคลอดและนอนพักฟื้นไว้แล้ว ซึ่งเธอก็คิดว่าไม่น่าจะมีค่าใช้จ่ายที่คลาดเคลื่อนจากนี้ไปมาก เพราะเธอเองก็คลอดลูกหลายครั้งแล้ว ซึ่งค่าใช้จ่ายและการดูแลก็จะประมาณเท่าๆ กัน แต่ครั้งนี้มันกลับไม่ใช่อย่างที่เธอคาดเอาไว้ เธอได้จ่ายค่าทำคลอดค่าพยาบาล และค่าห้องต่างๆ ไปแล้ว 3000 บาท และถ้าเธอยังไม่ได้ออกจากโรงพยาบาล ก็ต้องนอนพักในโรงพยาบาลนี้อีก เธอต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้นอีกวันละ 600 บาท ซึ่งเธอก็มีปัญหาในค่าใช้จ่ายนี้อยู่ เธอจึงได้ทำการขอยกออกจากโรงพยาบาล แต่เจ้าหน้าที่ทางโรงพยาบาลก็ไม่อนุญาต

“ตายหละสิ จะเอาเงินที่ไหนมาให้เงินตั้ง 4-5 พันบาท เงินนี้กว่าจะหามาได้เป็นเดือน (ถอนหายใจ) ...เราบอกว่า ไม่เอาไม่อยู่ ไม่มีเงิน เขาก็บอกว่าจะลดให้เหลือแค่ 300 บาท ต่อวัน ”

สาเหตุที่ทางโรงพยาบาลไม่ให้เธอออกโรงพยาบาลก็เพราะว่า ต้องการให้เธอเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ให้ได้มากๆ เพื่อลูกของเธอจะได้มีน้ำนมที่เพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่ทางโรงพยาบาลได้ตั้งเอาไว้ว่า น้ำนมเมื่อลูกเธอออกโรงพยาบาลต้องไม่ต่ำกว่า 196 กรัมจากน้ำนมแรกคลอด ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งของแบบแผนการดูแลรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวแห่งนี้ โดยต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของทางโรงพยาบาลที่ตั้งไว้ ว่าทารกที่จะออกโรงพยาบาลเพื่อนำไปดูแล/เลี้ยงดูต่อที่บ้านได้นั้น น้ำนังก่อนออกโรงพยาบาลต้องไม่ลดลงมากกว่า 7% ของน้ำนมแรกคลอด

[โดยใช้สูตรการคำนวณ คือ
$$\frac{(\text{น้ำนมแรกเกิด} - \text{น้ำนมปัจจุบัน}) \times 100}{\text{น้ำนมแรกเกิด}}$$
]

“เราบอกว่าให้เรากลับก่อน เอาลูกไว้ที่นี่ แล้วจะขยันมาให้นมลูก เขาก็ไม่ยอมกลัวเราไม่มาอะหยิ่งปะล้าปะเหลือ (ส่ายหน้า พร้อมแสดงสีหน้าไม่พอใจ) ”

เธอได้มีความคับข้องและอึดอัดใจในการดูแลของทางโรงพยาบาลแห่งนี้อยู่ไม่น้อย เนื่องจากขณะที่เธอคลอดลูกคนก่อนหน้านั้น เธอก็ไม่มีน้ำนมให้ลูกเธอเหมือนกัน แต่ทางโรงพยาบาลอีกโรงพยาบาลหนึ่งนั้นก็แก้ไขโดยให้นมชงเสริม แต่ ณ ขณะนี้เมื่อเธอคลอดลูกคนนี้กับโรงพยาบาลแห่งนี้ ทางโรงพยาบาลกลับไม่ได้ให้การดูแลเธอเหมือนกับโรงพยาบาลอื่นที่เธอเคยคลอดมาก่อน

“ให้นมชงไปให้สิ้นเรื่องสิ้นราวก็ไม่ได้ ลูกก็จะไม่ต้องมาน้ำนมที่ตัวลดลงอย่างนี้ จะได้ออกโรงพยาบาลได้สักที ...ลูกคนก่อนหน้านี้ออกที่โรงพยาบาลอื่น อยู่โรงพยาบาลนั้นสองวัน ให้นมลูกครั้งเดียว จากนั้นก็ให้นมชงไม่เห็นต้องทำแบบนี้เลย ”

จากที่พี่ไก่เธอมีน้ำนมน้อยในวันที่ 2 หลังคลอดของเธอ ทางโรงพยาบาลจึงได้นำตัวเธอมา ณ ห้องเรียนรู้ ซึ่งเป็นห้องที่จะช่วยให้แม่ที่มีปัญหาในการให้นมลูกสามารถมีน้ำนมให้ลูกได้ เมื่อเธอมาถึงห้องเรียนรู้แล้ว ทางเจ้าหน้าที่ก็พยายามช่วยให้เธอมีน้ำนมให้มากขึ้น เพื่อที่จะให้ลูกของเธอได้รับน้ำนมแม่ที่เพียงพอ โดยการกระตุ้นเต้านม เพื่อให้เต้านมมีการสร้างน้ำนมที่เพิ่มขึ้น ซึ่งวิธี

ก็คือ ประคบเต้านมด้วยผ้าชุบน้ำอุ่น จากนั้นก็ทำการนวดเต้านมทั้งสองข้าง ระหว่างนั้นก็ทำการบีบน้ำนมให้ออกมาด้วย จะให้ลูกดูดหรือบีบใส่แก้วเพื่อนำไปให้ลูกดื่มก็ได้ โดยทำแบบนี้ไปเรื่อยๆ ให้ได้มากและนานที่สุด ซึ่งบางคนก็ทำเป็นวันๆ การกระตุ้นเต้านมด้วยวิธีนี้นั้น ไม่ใช่จะทำให้กินแบบง่ายๆ แม่ผู้ได้รับการกระตุ้นเต้านมนี้จะได้รับความเจ็บปวดขณะทำการกระตุ้นนี้ไม่ใช่น้อย เพราะการกระตุ้นนี้ค่อนข้างที่จะเจ็บเต้านม ซึ่งตัวพี่ไก่เองก็คงหนีไม่พ้นในการได้ถูกกระตุ้นเต้านมนี้และได้รับความเจ็บปวดนั้น เธอจึงไม่อยากให้ถึงเวลาที่เธอต้องมาทำการกระตุ้นเต้านมนี้เลย

“ จะอะไรกันหนักกันหนักก็ไม่รู้ กับเต้านมเนี่ย! จะเป็นครั้งก่อนวันแล้วนะถ้าไม่นวดก็ประคบ ไหนต้องมาคั้นให้ลูกกินอีก และยังต้องมาบีบน้ำนมใส่ขวดอีก ... นั่นก็บีบซะแรงซะ เจ็บก็เจ็บ (พร้อมกับพะยักหน้าไปที่เจ้าหน้าที่คนที่ทำการกระตุ้นเต้านมเธอ) ”

ทั้งหมดเหล่านี้เธอก็ไม่ได้ว่าระบบการดูแลของทางโรงพยาบาลว่าไม่ดี แต่เธอคิดว่ามันค่อนข้างที่จะเข้มงวดมากเกินไป ไม่มีการลดหย่อนในเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เลย ที่แม่ต้องมีน้ำนมให้ลูกกินที่เพียงพอ โดยดูจากน้ำหนักลูกต้องเพิ่มขึ้น

“ ระบบมันก็คินะ แต่ทำไงได้หละ ก็น้ำนมมันมาน้อยอะ ... มันเข้มงวดเกินไป ”

พี่ไก่เธอได้นอนพักในโรงพยาบาลแห่งนี้เป็นเวลา 5 วัน จากนั้นทางโรงพยาบาลก็อนุญาตให้เธอกลับบ้านได้ แต่ก็ย้ำให้เธอปฏิบัติตามที่สอนคือ หมั่นกระตุ้นเต้านม และให้ลูกดูดนมแม่บ่อยๆ ซึ่งเธอเองก็รับปากกับทางโรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลจึงอนุญาตให้เธอกลับบ้านได้ พร้อมกับนัดให้มาติดตามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อีก 3 วันถัดไป

- ชีวิตหลังคลอดบุตร (ที่บ้าน)

เมื่อพี่ไก่ได้กลับไปอยู่บ้านแล้ว 3 วัน จากที่ทางโรงพยาบาลได้มีการนัดให้เธอไปพบเพื่อติดตามประเมินทารกหลังกลับไปเลี้ยงที่บ้านว่ายังสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้หรือไม่ ซึ่งเธอก็ได้ไปตามนัดนั้น และตัวผู้วิจัยเองก็ไปด้วย เมื่อพี่ไก่เข้าไปพบเจ้าหน้าที่ในห้องเรียนรู ทางเจ้าหน้าที่ก็ได้นำตัวเด็กไปชั่งน้ำหนัก จากนั้นก็ให้แม่เอานมให้ลูกกิน เมื่อพี่ไก่เธอให้นมลูกได้สักระยะเวลาหนึ่ง ประมาณ 15 นาที น้ำนมเธอก็ลดลง เธอจึงนำผ้าชุบน้ำอุ่นมาประคบ แล้วก็นวดเต้านมด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่มาดูแลเป็นระยะ เพื่อประเมินว่าเธอปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งเธอก็สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามที่ทางเจ้าหน้าที่สอนเมื่อเธอนอนพักอยู่ในโรงพยาบาลเมื่อ 3 วันที่ผ่านมา และเมื่อเธอทำการกระตุ้นเต้านมได้สักระยะเวลาหนึ่งเธอก็บีบเต้านมของเธอเพื่อดูว่ามีน้ำนมหรือไม่ เมื่อมี

แล้วเธอก็ให้ลูกเธอคนนั้น ลูกเธอคนนั้นได้ประมาณ 10 นาที น้ำนมก็มาน้อยอีก เธอก็ทำการกระตุ้นเต้านมนั้นอีกครั้ง พอมีน้ำนมแล้ว พร้อมทั้งจะให้ลูกดูดกิน แต่ลูกเธอหลับอยู่ เธอไม่ยอมปลุกลูก จึงบีบน้ำนมใส่แก้วสะอาดที่ทางโรงพยาบาลเตรียมไว้ให้ เธอบีบได้ประมาณ 45 ml. ในระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมงที่เธอทำการกระตุ้นและบีบน้ำนมนี้ และเมื่อลูกเธอหลับได้ระยะเวลาหนึ่ง เธอก็จับลูกเธอมาอุ้มและใช้มือเช็ดมุมปากของลูกเพื่อกระตุ้นให้ลูกดื่มนมจากแก้ว (ทางโรงพยาบาลจะไม่ให้ทารกคนมาจากขวดนม เนื่องจากกลัวว่าทารกจะติดขวดนม) ลูกของเธอก็ดื่มนมจากแก้วนั้น ดื่มทุกๆ ที่ตายหลับอยู่

พี่ไก่อู่ห้องนี้ครั้งวัน เธอจึงขอลับบ้าน และก่อนกลับทางเจ้าหน้าที่ห้องเรียนรู้นี้ก็แนะนำให้เธอมาพุงนี้อีกครั้ง พี่ไก่อก็ได้พยักหน้าเพื่อแสดงว่ารับปากว่าจะมาตามนัดนั้น เมื่อเธอเดินออกมาจากห้องเรียนรู้อีกเพื่อจะกลับบ้าน ผู้วิจัยได้ถามเธอว่าพุงนี้พี่ไก่อจะมาอีกใช่ไหม เธอตอบว่า

“ ไม่มาหรอก มากี่เท่านั้น ก็ไม่มีอะไร ให้เราให้แต่นม ...ที่พยักหน้ารับปากเมื่อก็ ก็ทำไปอย่างนั้นแหละ จี้เกียจ โคนว่า ”

ขณะที่พี่ไก่อกลับมาอยู่บ้านนี้ เธอเลี้ยงลูกของเธอด้วยนมแม่สลับกับนมผง เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 2 อาทิตย์ ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านของพี่ไก่อ ซึ่งเธอก็ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ลูกของเธอตัวโตขึ้นมา จาก 2 อาทิตย์ที่แล้วที่ผู้วิจัยเห็น ซึ่งพี่ไก่อเองเธอก็คิดว่าลูกเธอตัวโตขึ้น การที่ลูกเธอตัวโตขึ้นมา นี้ เธอคิดว่าเกิดจากการเลี้ยงของเธอ ที่เลี้ยงด้วยนมแม่สลับกับนมผง

“ เห็นมะ! อ้วนขึ้นมาละ จากแต่ก่อนที่ดูแห้งเหี่ยวเห็นแล้วก็ใจไม่ดี ”

พี่ไก่อคิดว่า การที่ลูกเธอตัวโตนั้น เกิดจากการที่เธอเลี้ยงลูกด้วยนมผง ซึ่งเกิดจากการใช้ประสบการณ์ในอดีตที่เธอเลี้ยงลูกคนก่อนหน้านี้โดยใช้นมผง เธอบอกว่าเลี้ยงแบบนี้ ตัวโต แล้วก็แข็งแรงดี ลูกของเธอแต่ละคนก็ไม่มีใครไม่สบายหรือป่วยง่ายกันสักคน ถึงกระนั้นเธอก็ไม่ได้ว่านมแม่นั้นไม่ดี แต่เธอคิดว่านมขงนั้นก็ดี มีประโยชน์กับทารกเช่นกัน

“ นมแม่เราก็รู้ว่ามันดี มีภูมิคุ้มกัน หมอเขาก็ว่านี่ แต่ว่านมขงมันก็มีสารอาหารเยอะนะ ไม่เชื่อก็คูข้างกระป๋องนั่นสิ ”

พี่ไก่อยอมรับว่านมแม่ดีกว่านมผง “ อย่างน้อยก็ประหยัดเงินแหละ ” แต่เมื่อเธอมีอุปสรรคในการให้นมแม่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านกายภาพที่มีน้ำนมน้อย พร้อมกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ที่ทำให้เธอต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เธอจึงต้องหันมาเลี้ยงลูกด้วยนมผงเสริมขึ้นมาอีกทาง เมื่อนมแม่สังคมกล่าวว่าภูมิคุ้มกัน เมื่อทารกกินแล้วจะมีสุขภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ ซึ่งต่างจาก

นมขง แต่ลูกพีโก้แต่ละคนก็ถูกเลี้ยงมาด้วยนมขงทั้งสิ้น และทุกคนก็มีสุขภาพที่ดี ไม่มีใครป่วยง่ายหรือไม่สบายบ่อยๆ เธอจึงเกิดความสับสนในใจ

“แต่ก็ไม่มีใครสุขภาพไม่ดีนะ จะว่าเป็นอะไรก็ไม่เป็นอะไรก็ไม่น่าเป็นอะไร แต่อนาคตก็ไม่แน่นอนนะ จะว่าน้ำหนักตัวน้อยก็ไม่น้อย จะว่าเป็นตัวเหลืองก็ไม่เหลือง ก็ดีทุกคน ไม่เห็นใครจะเป็นอะไร”

จากการให้นมขงที่ดูจากขบวนการนั้น ลูกของเธอก็ไม่ดีขบวนการ และเธอก็ไม่เชื่อที่ว่าถ้าหากให้ลูกกินนมขงแล้วลูกจะไม่ยอมกินนมแม่ เธอคิดว่าเป็นเพราะลูกของเธอได้นมทั้งสองอย่างคือ ทั้งนมแม่และนมขง จึงทำให้ลูกเธอชินกับการกินนมทั้งสองอย่างนี้ ถ้าให้เพียงนมขงอย่างเดียวลูกอาจจะดีขบวนการได้

“ถ้าให้ลูกแต่ขบวนการเพียงอย่างเดียวก็คงดีขบวนการ แต่นี่ให้ลูกทั้งสองอย่าง มันก็ชินเองแหละ”

เวลาในการให้นมลูกนั้นเธอไม่ได้จำกัดเวลาในการให้นมแต่ละครั้ง ว่าต้องมีระยะห่างอีกกี่ชั่วโมงถึงจะให้นมลูกอีกครั้ง เธอจะประมาณเวลาในการให้นม แต่ละครั้งเองซึ่งอาจจะห่างกัน 2-3 ชั่วโมงในช่วง 1 เดือนแรก แล้วแต่ว่าแต่ละมื้อลูกเธอกินนมได้มากแค่ไหน และการให้นมขงหรือนมแม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าเธอมีเวลามากแค่ไหนที่ไม่ต้องทำงานบ้านหรือธุระอื่นๆ เพราะการให้นมแม่แต่ละครั้งนั้นค่อนข้างที่จะใช้เวลาที่มากพอควรคือจะใช้เวลาประมาณ 45 – 60 นาที แต่ถ้าเธอมีงานหรือธุระที่ต้องทำ เธอก็จะให้นมขงแก่ลูกแทน เพราะการให้นมขงนั้นลูกของเธอจะหลับหลังขบวนการได้นานกว่าการให้นมแม่ ส่วนเวลากลางคืนจะให้แต่นมขงอย่างเดียว พร้อมกับใส่ผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับเด็กให้ลูกด้วย เพราะจะทำให้ลูกเธอหลับได้นาน

“เอานมขงให้ มันอยู่ที่องนะ กินแล้วก็หลับยาว...ถ้าให้นมตัวเองก็อมคาอยู่นั่นแหละ ไม่อ้อมสักที ตายหละสิไม่ต้องไปไหนกันพอดี...ช่วงเวลากลางคืนจะให้ลูกกินแต่นมขงพร้อมกับใส่แพมเพิสให้ลูกด้วย เพื่อลูกจะได้หลับยาว ไม่ต้องตื่นช่วงกลางคืน สงสารลูกเพราะรีบอ้อมแล้วเราก็ได้หลับด้วย”

ระหว่างที่เธอเลี้ยงลูกอยู่ที่บ้านนั้น ทางโรงพยาบาลที่เธอได้ไปทำคลอดด้วยก็มีการติดตามหลังคลอดเมื่อออกโรงพยาบาลด้วยเช่นกัน โดยทางเจ้าหน้าที่ที่ห้องเรียนรู้เป็นผู้ติดตามโดยได้มีการโทรศัพท์เข้ามาหาที่บ้าน ตามที่พีโก้ได้ให้เบอร์ติดต่อไว้แต่แรกก่อนออกโรงพยาบาล แต่เบอร์ที่เธอให้ไปก็ไม่ได้เป็นเบอร์โทรของเธอเอง เป็นเบอร์นำสาวที่เธออยู่ด้วย สาเหตุที่ทำให้เบอร์นำ

สาวก็เป็นเพราะว่า เธอคิดว่าหากให้เบอร์ไปต้องมีการโทรติดต่อมา ซึ่งคงไม่มีเรื่องอะไรนอกเสียจากการให้นมแม่เป็นแน่ และก็เป็นอย่างที่เธอคิด คือทางโรงพยาบาลก็มีการโทรมาหาเธอ โทรมา 2 ครั้ง ครั้งแรกพอคิดว่าเธออยู่กับพี่สาวพอดีเธอจึงได้คุยกับทางเจ้าหน้าที่นั้น ซึ่งทางเจ้าหน้าที่โทรมาถามว่า เธอยังเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ไหม และน้ำนมไหลดีหรือไม่ มีปัญหาอะไรในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นี้บ้าง พร้อมกับชวนให้เธอไปห้องเรียนรู้อีกครั้ง เธอก็ตอบว่า “ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และลูกก็กินนมดี น้ำนมไหลดี ” โดยเธอไม่ได้บอกว่าเลี้ยงลูกด้วยนมขง ส่วนเรื่องที่ชวนเธอไปห้องเรียนรู้ นั้นเธอก็ได้รับปากว่าจะไป แต่เธอก็ไม่ได้ไป เธอบอกว่า “ ก็พุดรับปากไปงั้นๆ แหละ ” และเธอก็ให้เหตุผลในการไม่บอกว่าเลี้ยงลูกด้วยนมขงนั้นด้วยว่า “ ขี้เกียจตอบคำถาม และขี้จบอกไป เดียวก็จะมานั่งนี้กับเราอีก ” ต่อมาผ่านไปอีกประมาณ 2 อาทิตย์ทางเจ้าหน้าที่นั้นก็โทรมาหาเธออีกครั้ง เป็นครั้งที่ 2 โทรเข้าเบอร์นำสาวของเธออีกเช่นเคย ณ เวลาที่โทรศัพท์เข้ามานั้นเธอก็อยู่ด้วย แต่เมื่อเห็นเบอร์ เธอกับนำสาวก็ไม่รับ เธอบอกเหตุผลในการไม่รับโทรศัพท์นั้นว่า “ ขี้เกียจคุย ขี้เกียจตอบคำถาม... คงไม่มีเรื่องอะไรหรอกนอกจากเรื่องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ”

เมื่อลูกเธออายุได้ประมาณ 1 เดือนเธอก็เริ่มหาที่ฝากเลี้ยงลูกในยามที่เธอต้องออกไปทำงาน เธอคิดว่าอยากนำลูกไปฝากเลี้ยงที่โรงพยาบาลที่ได้ไปคลอดนั้น (ทางโรงพยาบาลมีแผนกที่รับดูแลเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียน) เพราะเธอเชื่อมั่นในการดูแลของเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล แต่ติดตรงที่ว่าถ้าจะนำไปฝากเลี้ยงที่นั่น แม่ต้องไปให้นมลูกทุกช่วงพักเที่ยง และแม่ต้องเตรียมนมที่บิบจากเต้านมของแม่ไปให้ด้วยทุกครั้งที่น่าลูกไปฝากเลี้ยง เพื่อที่จะให้ลูกกินช่วงที่แม่ไม่อยู่ เนื่องจากที่นี้จะไม่ให้นมขงแก่เด็ก จะเลี้ยงด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว

“ อยากเอาลูกฝากเลี้ยงที่โรงพยาบาลที่เราไปคลอด เพราะยังงั้นเราก็อุ่นใจที่เจ้าหน้าที่เลี้ยงให้ มันก็ยอมดีกว่าคนทั่วไป ถ้าเอาไปเลี้ยงกับคนอื่นเราก็เป็นห่วง... แต่มันก็คิดยากตรงที่เราต้องบิบน้ำนมเราไปให้ด้วยนั่นสิ จะบิบที่ไหนให้ปะล้าปะ เหลือเป็นขวดๆ เวลาบิบนมไม่ใช่ไหลดี มันจะไหลดีก็ต่อเมื่อลูกคุณนม แล้วอีกข้างมันก็จะไหลตาม ...เราจะบิบตอนกลางคืนก็ได้ ให้ลูกดูพร้อมกับเก็บไปด้วย แต่มันมากนักสิ ไม่ไหวหรอก ”

เมื่อพี่โก้ไม่สามารถนำลูกไปเลี้ยงในสถานที่ ที่เธอต้องการได้ เธอก็ต้องหาสถานที่อื่นในการเลี้ยงลูกของเธอแทน สักระยะหนึ่งเธอก็หาที่เลี้ยงลูกเธอได้ โดยเป็นยายของเพื่อนเธอนั่นเอง

- หน้าที่ของผู้เป็นแม่

พี่ไก่เธอทำงานเป็นลูกจ้างรายวัน ณ ร้านอาหารแห่งหนึ่ง ดังนั้นจึงไม่มีวันลาคลอดบุตร วันไหนที่เธอไม่ไปทำงาน วันนั้นเธอก็จะไม่ได้รับค่าจ้าง ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของเธอก็ไม่ได้ดีอะไร ถ้าจะพูดว่าหาเช้ากินค่ำก็ได้ สามิเธอก็ไม่ได้มีส่วนช่วยเหลือจุนเจือค่าใช้จ่ายในครอบครัวเลยหลังจากที่แยกทางกัน หน้าที่งานบ้านคนในครอบครัวก็ช่วยเหลือกันเองคนละเล็กคนละน้อย แต่ด้วยภาระหน้าที่ของแต่ละคนที่ต้องทำ ทำให้งานบ้านส่วนใหญ่ตกเป็นของพี่ไก่เอง เพราะน้ำสาวของเธอที่อยู่ด้วยต้องออกไปทำงานแต่เช้า และกลับตอนหัวค่ำ ส่วนหลานสาวก็ต้องไปเรียนหนังสือ หน้าที่ในบ้านส่วนใหญ่จึงเลี้ยงไม่ได้ที่จะให้เธอต้องทำเมื่อเธออยู่บ้านเลี้ยงลูก เธอต้องซักผ้า ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้านเอง พร้อมกับเลี้ยงลูกของเธอไปด้วย

เธออยู่บ้านเลี้ยงลูกได้ 1 เดือนครึ่ง เนื่องด้วยการดำรงชีวิตในแต่ละวันก็ขอมมีค่าใช้จ่ายเงินที่เธอเก็บไว้ก็หมดลง จึงทำให้เธอต้องออกไปทำงานต่อ ส่วนลูกของเธอ เธอก็นำไปฝากกับยายของเพื่อนเธอ โดยให้ค่าจ้างเดือนละ 4,000 บาท ระหว่างที่เธอนำลูกเธอไปฝากเลี้ยงนี้เธอก็ไม่ได้ให้นมแม่อีกเลย จะเลี้ยงด้วยนมขงตลอด เพราะเธอไม่มีเวลาที่จะให้นมลูก เธอต้องออกไปทำงานแต่เช้าและกลับก็ค่อนข้างที่จะดึก เมื่อเธอกลับถึงบ้านแล้ว เธอก็ยังต้องทำงานบ้านอีก ซึ่งเหล่านี้ก็ทำให้เธอล่ากับการทำงาน จึงไม่มีเวลาที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

“แค่เลี้ยงลูกด้วยนมขงพี่ก็ล่าแล้ว จะเอาแรงที่ไหนดมาให้นมลูกได้อีก ”

ในการเลี้ยงลูกของเธอนี้ เธอก็ได้รับความกดดันจากหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือบุคคลรอบข้างทั่วไปที่รู้จักเธอ

“เขาไม่รู้ที่ว่าภาระหน้าที่เราคืออะไร... ส่วนเพื่อนบ้านก็มีว่าข้างว่าทำไมไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แต่เราก็มีลูกหลายคนแล้ว ก็ไม่มีใครพูดอะไรมาก และก็ไม่ได้รู้สึกอะไรด้วย ”

พี่ไก่เธอต้องทำงานหนักเพื่อที่จะหาเงินให้ได้มากที่สุดเท่าที่เธอจะหามาได้ เนื่องจากเธอมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเลี้ยงดูลูกของเธอ 4 คน(ยกเว้นลูกที่อยู่กับสามีเธอ 3 คน) ถึงแม้ว่าแต่ละคนจะอยู่กับพ่อแม่ พี่น้องเธอก็ตาม แต่เธอก็ต้องช่วยเหลือจุนเจือค่าเลี้ยงดูนั้นบ้าง ตามที่เธอจะสามารถช่วยได้

“ รายได้พี่ 1 เดือนต้องมากกว่าหมื่น พี่ต้องส่งเสียลูก 4 คน เค้าอยู่กับญาติพี่น้องก็จริง แต่พี่ก็ต้องส่งเงินให้เขาด้วย... พี่อยากมีเงินอะ ก็อยากเลี้ยงลูกให้เต็มที่ แต่มันได้แค่นี้ ได้แค่ไหนก็แค่นั้น ”

เธอคิดว่า การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้น จะทำให้เธอไม่มีเวลาในการออกไปทำงานหาเงิน เนื่องด้วยการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นั้นแม่ต้องมีเวลาให้กับลูกอย่างเต็มที่ ซึ่งเธอไม่อาจทำเช่นนั้นได้ เธอต้องเป็นผู้หาเงินเพื่อมาเลี้ยงตนเองและลูกๆ โดยที่สามีเธอไม่ได้มาช่วยเหลือในด้านนี้เลยตั้งแต่ แยกทางกันไป

“ ถ้าจะว่าเราไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เป็นแม่ไม่ดี แล้วจะให้ทำไงละ คนเราภระ มั่นต่างกัน ในเมื่อเราให้กำเนิดเขามาแล้ว ถึงแม้ว่าจะอยู่กับญาติพี่น้อง แต่ด้วย สามัญสำนึกว่าเราเป็นแม่ เราก็ต้องมีเงินให้ลูกเราด้วย... ถ้ามีโอกาสได้อยู่กับลูกพี่ก็ ต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อยู่ละ แต่พี่มันไม่ได้ไง พี่มีภระที่จะต้องเลี้ยงตัวเอง เลี้ยง ลูก ”

- เมื่อผู้หญิงต้องเป็นแม่อีกครั้ง

หากจะถามพี่ไก่อ่ว่าถ้ามีโอกาสมีลูกอีก คิดจะมีอีกไหม เธอก็รีบตอบโดยทันทีเลยว่า ไม่!! เพราะแค่นี้ภระที่เธอต้องเลี้ยงลูกก็มากจนเธอรับจะไม่ไหวอยู่แล้ว และอีกอย่างที่ไม่คิด จะมีลูกอีก ก็เพราะว่าขณะที่พี่ไก่อคลอดลูกคนที่ 7 นี้ ทางโรงพยาบาล ก็ได้ถามเธอว่าจะให้ทำหมัน ให้เลยไหม เธอได้ตอบต่อทางโรงพยาบาลว่าไม่ทำ และทางโรงพยาบาลก็ได้ให้ข้อมูลถึงผลเสียใน การที่เธอจะมีลูกอีก แก่พี่ไก่อฟัง แต่พี่ไก่อคิดว่าทางโรงพยาบาลกลัวที่จะให้การดูแลเธอมากกว่า

“ หากไปเกิดเดี๋ยวนี้ทางโรงพยาบาลก็จะทำให้ เขาว่าให้จะตายว่า ไม่กลัวหรือ ไม่ กลัวตัวเองจะเป็นอันตรายไหม การมีลูกมากมดลูกจะขยายตัว หากคลอดลูกแล้วจะ ทำให้มดลูกไม่หดตัว จะทำให้ตกเลือดในที่สุด พี่จำได้ประมาณนี้ ซึ่งมันทำให้ เขาเครียดในการที่มาทำคลอดให้กับเรา ...คนสมัยก่อนก็มีลูกเยอะไม่เห็นเป็นอะไร เลย หมอก็ไม่เหมือนสมัยนี้ คิดแล้วก็ทำให้เราเครียดเหมือนกันนะ ”

สาเหตุที่พี่ไก่อไม่ยอมทำหมันก็เนื่องจากเธอกลัวเจ็บ ซึ่งทางโรงพยาบาลก็ได้อธิบายต่อเธอ ว่าไม่เจ็บ และตัวเธอแทบที่จะไม่รู้สึกรู้สึด้วยซ้ำ ซึ่งต่างจากการเกิดลูกที่เจ็บกว่าหลายเท่า แต่เธอก็ไม่ ยอมทำหมัน เธอบอกว่า

“ มันเป็นเรื่องที่รู้สึกที่ต้องผ่าตัดไง พี่ถึงกลัว แต่การเกิดลูกมันเป็นอะไรที่จำยอม ”

- น้านมแม่

เมื่อถามพี่ไก่อว่า เมื่อนมแม่เป็นอาหารสำหรับลูกน้อยที่ดีที่สุด แต่เธอไม่สามารถให้นมลูก เธอได้ แล้วเธอจะยอมให้ลูกของเธอกินนมจากแม่คนอื่นที่ไม่ได้เป็น โรครใดๆ ทั้งสิ้น เธอจะให้ลูกเธอกินหรือไม่ เธอตอบโดยทันทีว่าไม่!! แล้วก็บอกว่า ทุกคนก็ต้องรักลูก ไม่กล้าเสี่ยงหรอก

ส่วนน้านมแม่เธอคิดว่ามันต่างกับนมขงตรงที่ว่า มันคือสายเลือด เพราะถ้าเป็นอาหาร นมทั้งสองอย่างนี้ก็มีความค่าทางอาหารพอๆ กัน “ แต่นมแม่นั้นมาจากอกผู้เป็นแม่ ” น้านมแม่นั้นถูกสร้างมาจากร่างกายของผู้เป็นแม่ แต่นมขงมันถูกสร้างมาจากวัตถุดิบภาคอุตสาหกรรม น้านมทั้งสองอย่างนี้จึงต่างกันตรงแหล่งที่มา

พี่ไก่อเธอจะไม่คล้อยตามกระแสสังคมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สักเท่าไรนัก เนื่องด้วยเธอมีประสบการณ์ในการเลี้ยงลูกของเธอที่ค่อนข้างสูง เพราะมีลูกมาแล้วหลายคน และแต่ละคนเธอก็สามารถเลี้ยงลูกให้อยู่รอดปลอดภัย สุขภาพแข็งแรงกันทุกคน และเมื่อเธอต้องตกมาอยู่ในสังคมที่มีกระแสการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ค่อนข้างสูง จึงทำให้เธอรู้สึกมีความกดดันและคำถามหลายๆ อย่างที่เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงลูกว่าต้องเป็นแบบนี้แบบนี้ถึงจะดี แต่กับลูกคนก่อนหน้านี้ที่เธอเลี้ยงโดยไม่มิข้อจำกัด ไม่เข้มงวดในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เพราะน้านมมีน้อยจึงเลี้ยงด้วยนมขงเสริม ลูกเธอก็สุขภาพดีทุกอย่าง ซึ่งไม่ได้ปฏิบัติตามแบบฉบับที่กำหนดในปัจจุบันนี้เลย แต่เธอก็ไม่ได้มีข้อโต้แย้งหรือไม่เชื่อถึงคุณค่าของนมแม่ที่ควรให้แก่ลูก แต่เพียงแค่ว่าเธอรู้สึกว่าบางอย่างมันไม่สมเหตุสมผลในสิ่งที่เธอเคยปฏิบัติมาเช่นในอดีตถึงวิธีการเลี้ยงลูก

8.3 พี่อู๋ : คุณแม่พยาบาลกับความมั่นใจในความรู้ของตนมากกว่ากระแสของสังคมที่นิยมนมแม่

พี่อู๋ (นามสมมุติ) คุณแม่มีอายุน้อย 34 ปี ผู้มีบุคลิกร่าเริง กระฉับกระเฉง ปราดเปรี้ยว จะทำงานหรือทำอะไรก็คล่องแคล่วไปซะทุกอย่าง แถมยังเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดีอีกด้วย พี่อู๋กับพี่อู๋ศึกษาเราเป็นคนที่มีรู้จักกันมาก่อน จึงทำให้การสนทนาระหว่างเราทั้งสองคนดำเนินไปอย่างดีและสะดวกใจในการพูดคุยในเรื่องต่างๆ ผู้ศึกษาได้เห็นถึงความต้องการอย่างมากในการที่อยากมีลูกของพี่อู๋ตั้งแต่แรก รวมทั้งความขัดแย้งบางอย่างในการตัดสินใจเลี้ยงลูก จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พี่อู๋เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้ศึกษาอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้เล่าถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา พี่อู๋เธอก็เต็มใจและยินดีที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้ศึกษา

- ครอบครัวกับการทำงาน

พี่อู๋เป็นคนกรุงเทพมหานคร โดยกำเนิด และพ่อแม่ของเธอก็เป็นคนกรุงเทพฯ ด้วยเช่นกัน แม่พี่อู๋ขณะนี้อายุได้ 60 ปี ส่วนพ่ออายุ 59 ปี ครอบครัวของเธอได้ย้ายมาอยู่จังหวัดเชียงใหม่กันทั้งครอบครัวเมื่อเธอเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เธอแต่งงานเมื่อเธออายุ 23 ปี กับสามีที่มีรากฐานอยู่จังหวัดเชียงใหม่แต่ดั้งเดิม ปัจจุบันบ้านพี่อู๋ตั้งอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นบ้านของสามี

ปัจจุบันพี่อู๋ทำงานเป็นพยาบาลวิชาชีพ 6 ณ โรงพยาบาลภาครัฐแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ แผนกผู้ป่วยใน ส่วนสามี มีอาชีพเป็นนายตำรวจ เขามีลูก 1 คน เพศหญิง ชื่อน้องโอบอ ปัจจุบันน้องโอบออายุ 6 เดือน

- กว่าจะได้เป็นแม่ตามที่ปรารถนา

เมื่อพี่อู๋แต่งงานใหม่ๆ เธอคุมกำเนิดด้วยการกินยาเม็ดคุมกำเนิด กินประมาณ 3 ปี จากนั้นก็ปล่อยตามธรรมชาติ เพราะเธอต้องการมีบุตร เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 3 ปีเธอก็ไม่ตั้งครรภ์ เธอจึงหาวิธีทางต่างๆ เพื่อที่จะมีบุตร เช่นนับวันตกไข่ หาข้อมูลทางหนังสือหรือทางอินเทอร์เน็ต ทามเพื่อนๆ หรือผู้ร่วมงานต่างๆ ไป หรือแม้กระทั่งการไปขอลูกจากวัดอุ้มงคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นความปรารถนาของเธอก็ยังไม่สำเร็จ เธอจึงตัดสินใจที่จะไปปรึกษาแพทย์เฉพาะทาง ที่จะช่วยให้เธอตั้งครรภ์ได้ แต่เธอก็ไม่รู้จักแพทย์ที่เธอจะเสี่ยงในการขอรับการรักษา นั้นได้ เพราะการรักษาทางด้านนี้ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง พอได้มีพี่ที่โรงพยาบาลที่เธอทำงานอยู่เป็นผู้ที่เคยประสบปัญหามีบุตรยากเช่นกัน แต่ตอนนี้พี่คนนั้นก็มีบุตรได้สำเร็จแล้ว เธอจึงเข้าไปปรึกษาพี่คนนั้น พี่เขาจึงแนะนำแพทย์ที่เธอไปรับการรักษาให้ ที่คลินิกรักษาผู้มีบุตรยากแห่งหนึ่ง ในจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเธอไปปรึกษา แพทย์ก็ได้แนะนำให้เธอทำเด็กหลอดแก้ว เธอทำอยู่ 2 course แต่ก็ยังไม่สำเร็จ ขณะที่เธอรับการรักษากับแพทย์ผู้นี้ เพื่อนอีกคนหนึ่งของพี่อู๋ก็รับการรักษาด้านการมีบุตรยากด้วยเช่นกัน แต่เป็นแพทย์อีกท่านหนึ่ง แต่แพทย์ผู้นั้นก็ทำงานอยู่ในคลินิกเดียวกันนี้ ขณะที่พี่อู๋ทำถึง course ที่ 2 แล้วนั้น เพื่อนพี่อู๋ก็ประสบความสำเร็จในการตั้งครรภ์ ในช่วงระยะเวลาที่พี่อู๋กับเพื่อนจะมีการพูดคุยการรับการรักษาไปด้วยกันตลอดเวลา เพื่อนพี่อู๋จึงแนะนำให้พี่อู๋เปลี่ยนแพทย์ในการรักษาครั้งต่อไปเมื่อหมด course 2 นี้ ที่ผ่านมานี้พี่อู๋ได้จ่ายค่ารักษาไปทั้งหมดประมาณ 100,000 กว่าบาท

เมื่อพี่อู๋ตัดสินใจขอรับการรักษาจากแพทย์อีกคนตามที่เพื่อนเธอแนะนำ แพทย์ผู้นี้ได้บอกว่าพี่อู๋มีปากมดลูกที่ตีบ ต้องทำการขยายปากมดลูก เมื่อแพทย์ได้ทำการขยายปากมดลูกให้พี่อู๋เสร็จแล้ว จากนั้นประมาณ 1 เดือนพี่อู๋ก็ตั้งครรภ์ ซึ่งเธอดีใจมาก เพราะเธอและสามีของเธออยากมีลูก

มาก ๆ ในการรักษาครั้งนี้นั้น เธอไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น เธอบอกว่าหมอเขาแค่เอาเครื่องมือการแพทย์เข้าไปล้างขยายปากมดลูกนิดหน่อย ไม่ได้ใช้เทคนิคหรืออุปกรณ์ขั้นสูงอะไร หมอเขาจึงไม่คิดค่ารักษา ซึ่งเธอก็ดีใจและซาบซึ้งในความเมตตาของแพทย์ผู้นั้นเป็นอย่างยิ่ง ส่วนแพทย์ท่านแรกที่เธอไปทำการรักษาครั้งแรกนั้น เธอก็ไม่ได้โกรธหรือไม่คิดใจกับแพทย์ผู้นั้นใดๆ ทั้งสิ้น เพราะ ณ เวลานั้นเธอได้ตั้งครรภ์สมใจตามความปรารถนาของเธอแล้ว

ก่อนหน้าที่เธอจะตั้งครรภ์สำเร็จ เธอมีความรู้สึกว่าการมีลูกยากทำไมต้องเป็นตัวของเธอที่ประสบปัญหานี้ด้วย

“ ทำไม่ถึงไม่มีลูกเหมือนกับคนอื่น รู้สึกอยากได้มาก ถึงมากที่สุด รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าทำไมถึงได้มียากมีเย็นแบบนี้ ”

ก่อนที่พี่อูจะรู้ว่าเธอตั้งครรภ์นั้น ประจำเดือนเธอมาช้าไป 7 วัน เธอก็รีบหาซื้อที่ตรวจครรภ์มาตรวจ แต่ด้วยความตื่นเต้นทำให้เธอทำผิดขั้นตอนในการตรวจ จากนั้นเธอก็รอให้วันเวลาผ่านไปอีกนิด เพื่อเพิ่มความมั่นใจยิ่งขึ้นในการตรวจ เมื่อเวลาผ่านไปอีก 2 วัน เธอก็ทนไม่ไหวต้องหาซื้อที่ตรวจครรภ์มาตรวจอีกครั้ง ซึ่งครั้งนี้เธอก็ได้ทำการตรวจตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด เพื่อความถูกต้องและผลตรวจนั้นก็ทำให้เธอดีใจสุดๆ เมื่อเธอรู้ว่าเธอได้ตั้งครรภ์สำเร็จ เธอบอกว่า

“ พอรู้ว่าได้ปั๊บ รู้สึกดีใจ ตื้นตันสุดๆ พี่เป้า (เพื่อนร่วมงานที่สนิทและได้อยู่ด้วย ณ ขณะนั้น) ก็ดีใจไปด้วย รีบไปหาซื้อที่ตรวจครรภ์มาอีกอันหนึ่งมาตรวจซ้ำเพื่อความมั่นใจ ตรวจสองอัน แล้วก็โทรไปถามไอยูเอ (เจ้าหน้าที่ห้องชันสูตร) ว่ามันจริงไหม มันขึ้นสองขีดจริงๆ นะ ไอยูเอก็บอกว่า ถ้าขึ้น 2 ขีด นั่นก็ท้องแน่นอน แล้วก็บอกไอยูเอว่าอย่าเพิ่งไปบอกใครนะ เพราะไม่แน่ใจ แต่เราก็บอกคนอื่นๆ ด้วย ว่าอย่าบอกใคร พอมาโรงพยาบาลเขาก็รู้กันไปหมด เพราะเราเองที่โทรบอกคนอื่น ๆ (หัวเราะ) ”

จากนั้นเธอก็ได้ทำการฝากครรภ์กับแพทย์ผู้ทำให้เธอตั้งครรภ์ได้นั้นต่อ เธอคลอดลูกที่โรงพยาบาลเอกชนที่มีชื่อแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ค่าใช้จ่ายในการคลอดบุตรนั้นเธอได้ซื้อเป็น package ในราคา 25,000 บาท

ระหว่างที่ตั้งครรภ์อยู่นั้น ในความดีใจที่เธอได้ลูกนั้นก็ยังมีสิ่งๆ ที่เธอกังวลอยู่ด้วย คือเธอกังวลว่า กลัวลูกจะไม่แข็งแรง กลัวแพ้ เพราะเธอมีลูกยาก เธอได้ให้ความระมัดระวังและทะนุถนอมลูกในครรภ์เธอเป็นอย่างมาก โดยเธอจะเน้นการดูแลตัวเอง โดยไม่ขึ้นเวรดิ๊ก ไม่จี้หรือช้อนนมมอเตอร์ไซค์ คัดสรรค้เรื่องการกินอาหารเป็นพิเศษ เลือกกินแต่อาหารที่มีประโยชน์ ดื่มนม งดดื่ม

กาแฟจากที่เป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ในชีวิตประจำวัน แต่เธอก็ต้องอดกลืนที่จะไม่ดื่มมัน แต่บางครั้ง เมื่อเธอทนไม่ไหวกับกลิ่นที่หอมอวนของกาแฟ เธอก็แอบจิบบ้างเล็กน้อย ซึ่งมันก็ช่วยให้เธอลดความอยากกระหายตรงนั้นขึ้นมาได้บ้าง เธอจะพยายามกินมะพร้าวให้มากๆ เพราะเธอบอกว่ากลัวลูกตัวดำ เนื่องจากพี่อู๋เธอมีสีผิวที่ค่อนข้างคล้ำ ซึ่งในที่นี้เธอมีความคิดว่าการกินมะพร้าวมันอาจจะช่วยให้ลูกมีผิวที่ขาวได้ ซึ่งไม่มีข้อยืนยันทางวิทยาศาสตร์ เป็นเพียงคำบอกเล่าของปู่ตายายที่พูดเล่าต่อกันมา ซึ่งเธอก็ไม่ได้เชื่อสนิทใจ แต่ก็ไม่ถึงกับไม่เชื่อเลยซะทีเดียว “ อย่างน้อยก็เป็นอีกความหวังหนึ่งที่นำลุ้น ” และเธอจะพยายามรับประทานอาหารให้ครบสามมื้อ จากปกติที่รับประทานอาหารเพียง 2 มื้อ คือ มื้อเที่ยงกับมื้อเย็น และกินอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ พยายามไม่เครียด และเปิดฟังเพลงโมสาร์ท(เพลงบรรเลง) ฟังบ่อย ๆ เวลานอนพักก็จะเอาหูฟังมาแนบท้องให้ลูกฟังด้วย ซึ่งเธอบอกว่า “ คีจิงๆ นะ รู้สึกว่าโอปอมันฉลาดนา ”

พร้อมกันนั้นเมื่อเธอว่าง เธอก็จะฟังเสียงหัวใจลูกเธอเด่นอยู่ตลอดเวลา (โดยใช้เครื่องฟังหัวใจทารกในครรภ์ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการแพทย์มาใช้ในการฟังเสียงหัวใจทารกในครรภ์) และเมื่อลูกในครรภ์ของเธอมีอายุที่เพิ่มขึ้นจนเธอสัมผัสได้ถึงการดิ้นของทารกในครรภ์ เธอก็จะสังเกตการดิ้นของลูกเธอตลอดเวลา หากวันใดลูกของเธอดิ้นน้อยลงหรือแรงในการดิ้นลดลง เธอก็จะให้แพทย์หรือเพื่อนที่ทำงานของเธออัลตราซาวด์ดูให้ ซึ่งรวม ๆ แล้วเธอก็ทำอัลตราซาวด์ค่อนข้างบ่อย

ระหว่างที่เธอตั้งครรภ์อยู่นั้นเธอก็มีอาการแพ้ครรภ์ด้วย ซึ่งก็แพ้มากเพียงวันเดียว โดยมีวันหนึ่งที่เธออาเจียนมากจนรับประทานอะไรไม่ได้เลย ส่วนวันอื่นๆ ก็อาเจียนบ้าง แต่ก็สามารถทำงานได้ แต่ในวันนั้นเธอทำงานไม่ได้เลย ต้องไปหาหมอรับยามาทาน

เมื่อครบกำหนดคลอดพี่อู๋เธอคลอดลูกโดยผ่าตัดคลอด ซึ่งในทีแรกนั้นเธอตั้งใจที่จะคลอดเอง เธอกล่าวว่า

“ การคลอดเองแม่จะฟื้นอาการหลังคลอดไว และจะได้รู้สึกถึงการเป็นแม่ที่แท้จริง มีลูกทั้งทีก็ต้องคลอดเองสิ ”

แต่เธอก็มีเหตุให้ต้องผ่าตัดคลอด เนื่องด้วยเมื่อพอถึงวันครบกำหนดที่จะคลอด เธอได้ทำการลาพักผ่อน และนอนโรงพยาบาลเพื่อรอคลอด เพราะเธอคิดว่าวันถึงสองวันนี้เธอต้องคลอดแน่ๆ แต่เมื่อเวลาผ่านไป 3 วัน เธอก็ยังไม่เจ็บครรภ์คลอด เวลาที่เธอลา 1 อาทิตย์นั้นก็ครบแล้ว และขณะนั้นอายุครรภ์ของเธอก็ได้ 39 สัปดาห์แล้ว ถ้าเธอจะไปทำงานเธอก็กลัวว่าจะคลอดเวลาทำงาน หมอจึงเขียนใบลาคลอดให้เธอเป็นลาป่วยอีก 1 อาทิตย์ ซึ่งอายุครรภ์ครบ 40 สัปดาห์พอดี (ระยะคลอดที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 38 – 42 สัปดาห์) แต่เธอก็ยังไม่คลอด เธอก็เลยบอกหมอว่าไม่มีวัน

ลาแล้ว พรุ้งนี้จะออกโรงพยาบาลแล้วถ้ายังไม่คลอด หมอก็เลยบอกว่าพรุ้งนี้ไปนอนที่เตียงคลอดเลยแล้วกันเพราะจะทำการเร่งคลอดให้ ตอนกลางคืนเธอก็ถูกย้ายให้ไปนอนที่เตียงคลอด

“ หมอก็ให้กิน *sytotac* (ยาเร่งคลอด) 1/4 เม็ดหะกิง (ซึ่งมันเป็นปริมาณที่เธอคิดว่าน้อย) ไม่รู้สึกอะไรซักอย่าง ทีนี้ท้องมันก็แข็งบ้าง แต่นานๆ ที แล้วก็รู้สึกลูกมันไม่ค่อยดิ้น ดิ้นลดลงก็บอกพยาบาล เขาก็มาฟังเสียงหัวใจลูกและสังเกตการดิ้นของทารกในครรภ์ เขาก็บอกว่าลูกก็ดิ้นคืออยู่ พอมารุ่งเช้าหมอมาฟัง *Fetal Heart Sound* (เสียงหัวใจทารกในครรภ์) มันขึ้นๆ ลงๆ หมอก็เลยผ่าตัดคลอดด่วน ก็เลยไม่ได้คลอดเองตามธรรมชาติ ”

และเมื่อเธอคลอดลูกของเธอ เธอบอกว่า “วินาทีแรกที่เห็นลูก พี่จะรีบมองลูกก่อนว่าร่างกายของเขาครบ 32 ไหม เมื่อเห็นลูกมีร่างกายที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วเราก็... มันบอกไม่ถูก มันตื่นตื้นใจ ปลื้มใจ ดีใจเป็นที่สุด แล้วน้ำตาที่ก็ไหล (พูดพร้อมทั้งยิ้มอย่างมีความสุข) ” เธอดีใจมากที่เธอได้มีลูกตามความปรารถนาของเธอที่มีมานาน

- หน้าทีและความลำบากเมื่อได้เป็นแม่

เธอคลอดบุตรได้ทารกเพศหญิง น้ำหนักแรกเกิด 2,780 กรัม คลอดโดยผ่าตัดคลอด การผ่าคลอดนั้นแม่จะปวดแผลผ่าตัดนั้นมาก ซึ่งช่วง 2-3 วันแรกแม่จะยังคงลุกจากเตียงและช่วยเหลือตนเองค่อนข้างลำบากเพราะปวดแผลผ่าตัดนั้นอยู่ เธอนอนพักหลังคลอดในโรงพยาบาลเป็นเวลา 5 วัน ปัญหาของเธอไม่ใช่มีแค่ปวดแผลผ่าตัดเท่านั้น เธอยังมีปัญหาด้านเต้านมอีก เพราะน้ำนมเธอมีมาก น้ำนมเธอไหลตั้งแต่วันแรกที่คลอดบุตร จากนั้นเธอก็รู้สึกคัดตึงเต้านมมากขึ้นเรื่อยๆ เธอจะต้องประคบและบีบน้ำนมบ่อยครั้งเพื่อลดการคัดตึงเต้านม และไม่ใช่แค่เธอคัดตึงเต้านมจากเต้านมที่มีการผลิตน้ำนมที่มากเท่านั้น หัวนมเธอยังสั้นอีก ซึ่งมีผลให้ลูกเธอดูดนมแม่ลำบาก เวลาที่เธอให้นมบุตรเธอจะต้องพุงและบีบน้ำนมให้เล็กเพื่อที่ลูกจะได้คาบหัวนมนั้นได้ ซึ่งมันค่อนข้างที่จะลำบากไม่ใช่หน่อย และเธอก็ต้องทนกับความเจ็บปวดของแผลผ่าตัดอีก

ที่รู้ปัญหาของตนเองตั้งท้องแล้วว่าหัวนมสั้น ซึ่งจะมีผลให้ลูกดูดนมแม่ลำบาก แต่เธอก็ไม่แก้ไขปัญหานั้น ทั้งๆ ที่เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้โดยการบริหารหัวนมด้วยการดึงหัวนมตั้งแต่แรกคลอด เธอบอกเหตุผลของการไม่บริหารหัวนมนั้นว่า จากที่เธอได้เรียนมา การบริหารหัวนมนั้นจะเป็นการกระตุ้นการหดตัวของมดลูกได้วิธีหนึ่ง ซึ่งเธอกังวลขื่อนี้มากกว่า กว่าที่เธอจะมีบุตรคนนี้ได้ เธอจึงปล่อยให้หัวนมสั้นอยู่อย่างนั้นแล้วค่อยแก้ไขขณะบุตรคลอดแทน และช่วงเวลาที่เธอตั้งครรภ์นั้นเธอก็ได้ดูแลตัวเองเป็นอย่างมากคือเลือกกินอาหารที่มีประโยชน์ ทำงาน

น้อยๆ ไม่หักโหมงานมาก ไม่เครียด เธอขอเพียงแค่ให้ลูกเกิดมาได้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน และสุขภาพแข็งแรงเท่านั้นเธอก็สุขใจแล้ว

เมื่อเธอออกโรงพยาบาล เธอได้ย้ายไปอยู่บ้านพ่อกับแม่ เพื่อแม่เธอจะได้ช่วยเธอเลี้ยงลูก และอยู่เป็นเพื่อนเมื่อสามีออกไปทำงาน เนื่องด้วยเธอรับราชการจึงสามารถลาออกได้นาน 3 เดือน เมื่อลูกของเธออายุได้ประมาณ 1 เดือน เธอก็ประสบกับปัญหาห้วนนมแตกอีกซึ่งเกิดจากการที่ทารกคาบลานนมไม่มิด จึงทำให้เธอห้วนนมแตกซึ่งตอนนั้นเธอเจ็บห้วนนมมากเมื่อเธอต้องให้นมลูก “เจ็บมากแทบไม่ยอมให้ลูกดูดนมเลย ” แต่เธอก็ต้องทนเพื่อลูกจะได้กินนมแม่ให้ได้มากที่สุดที่เธอจะทำได้ในช่วง 3 เดือนที่เธอไม่ต้องไปทำงาน เธอห้วนนมแตกประมาณ 1 อาทิตย์ เธอเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวเป็นระยะเวลา 2 เดือนเต็ม พอถึงเดือนที่ 3 ก็เริ่มเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองสลับกับนมชง เพราะเธอจะต้องให้ลูกฝึกกินนมชง เมื่อถึงเวลาออกไปทำงานลูกเธอจะได้กินนมชงได้ โดยเธอให้ลูกกินนมชงวันละขวดเท่านั้นเพื่อจะได้มั่นใจได้ว่าเมื่อเธอไปทำงานแล้วลูกเธอจะสามารถกินนมชงได้ ซึ่งลูกเธอก็กินได้ทั้งสองอย่างคือทั้งนมแม่และนมชง

พี่อุ้เธอบอกว่าลูกของเธอเลี้ยงง่าย “ ช่วงเวลากลางคืนดึกๆ ก็ลุกมาให้ห่มลูกบ้าง แต่ก็ไม่ได้มาก ว่าต้องทุก 2 ชั่วโมงขนาดนั้น (เหมือนในตำราการเลี้ยงทารก) ลูกกันทั้งสองคน (พี่อุ้กับสามี) สามีที่เขาถูกมาอุ้มโอบอสงให้ ” (พี่อุ้กล่าว) ซึ่งเธอเองก็ไม่มีสติราคาณหรือชี้แจงในการเลี้ยงลูกนี้เลย เธอบอกว่า “ จิตใจที่ได้เป็นแม่ จิตใจที่มีลูกให้เลี้ยง ” ช่วงแรกหลังคลอดพี่อุ้เธอมีภาวะ postpartum blues (ภาวะซึมเศร้าหลังคลอด)

“ อยากจะร้องไห้ตลอดเวลา เป็นเพราะแม่ที่ไม่อยู่ไปกรุงเทพฯ พี่อยู่กับพ่อกับอ้ายพจ(สามีพี่อุ้) ก็เลยรู้สึกว้าเหว แต่ก็เป็นแป็บเดียวพอแม่มาก็หาย พี่ว่าที่เป็นแบบนี้ ก็คงอาจไม่มีใครช่วยเลี้ยงลูกก็ได้ พ่อพี่อยู่ด้วยก็จริงแต่ก็ไม่เหมือนแม่ เมื่อถึงเวลากินข้าว พ่อพี่ก็ทำกับข้าวผัดๆ ต้มๆ ให้กิน พ่อยังงั้นมันก็ไม่เหมือนแม่ ที่จะเข้าใจความรู้สึกของคนเป็นแม่เหมือนกัน ”

ในด้านหน้าที่การเลี้ยงลูกนี้ พี่อุ้เธอไม่ปฏิเสธว่าถ้าแม่เลี้ยงลูกไม่ดี ก็จะเป็นหน้าที่ของแม่ และเธอก็ไม่คิดว่าทำไมต้องเป็นหน้าที่ของผู้เป็นแม่ เธอบอกว่า

“ คนอื่นคงดูแลลูกไม่ดีเหมือนเราดูแล สามีที่เขาที่รักลูกมาก แต่ยังไงเขาก็ดูแลไม่ดีเท่ากับเราผู้ซึ่งเป็นแม่... เพราะแม่จะติดลูก และลูกก็จะติดแม่ไว้ แต่พี่ก็ไม่เคยหงุดหงิดนะว่าไม่ได้ไปไหนที่ต้องคอยเลี้ยงลูก ”

น้องโอบอกกินนมก่อนข้างเก่ง การกินนมแม่แต่ละครั้งก็ค่อนข้างที่จะลำบาก และใช้เวลาค่อนข้างมากประมาณ 40 - 60 นาที แต่พี่อู๊ก็ไม่เคยบ่นหรือรำคาญใจ ในการให้นมลูกนี้เลย

“ มันกินนมกินอะ เด็กเกิดใหม่มันดูดนมกิน อย่างกะปลิง เกาะอยู่กับเต้านี้ยะดูดอยู่นั่นแหละ จนเจ็บนมไปหมด แล้วมันก็ไม่ยอมเอาปากออกอีก แม่พี่ก็บอกให้นอนกิน ก็เอาอนกิน ทูตักทุเลขขนาด พออนกินปากมันคาบนม แล้วก็ดิ่งนมไป ยิ่งเจ็บกว่าเดิม แม่พี่ก็ช่วยพุงขึ้นม้ออีก โครครลำบากเลย เหมือนปลิงดูดเลือดเลยอะ เกาะกินหมับๆ ในช่วงแรกๆ แต่ละครั้งก็กินนานเป็นชั่วโมงเลย... ไม่ปวดแขนแต่จะเจ็บนมมากกว่า นำนมมากมันก็จะดูดอยู่นั่นแหละ ” (พี่อู๊กล่าวอย่างมีความสุข)

ถึงแม้ว่าพี่อู๊จะเป็นเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ที่ค่อนข้างรอบรู้และตามทันข้อมูลทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เกี่ยวกับการดูแลเด็ก แต่เธอก็ไม่ยอมให้ลูกของเธอกินนมแม่คนอื่น ถึงแม้ว่าเธอจะไม่มีน้ำนมให้ลูกเธอก็ตาม ทั้งๆ ที่รู้ว่านมแม่นั้นมีประโยชน์ต่อทารกแค่ไหน เธอก็จะให้ลูกกินนมชง ถ้าเธอไม่มีน้ำนมให้ลูกเธอจริงๆ เธอไม่ยอมถึงแม่แม่คนนั้นจะไม่มีโรคใดๆ ก็ตาม เธอหวงลูกของเธอมากถ้ากินนมเธอไม่ได้ก็จะไม่ให้กินนมคนอื่น “ ไม่ยอมให้กินนมคนอื่นแน่ๆ... นมชงก็มี เราก็กินนมชงยังโตมาได้ถึงทุกวันนี้เลย ” และถ้าจะให้ลูกคนอื่นมากินนมเธอ เธอก็ไม่ยอมเช่นกัน เธอบอกว่า “ ไม่เอา รู้สึกยังไงไม่รู้ ไม่ใช่ลูกเราด้วย ”

ช่วงหลังคลอดเธอได้อยู่ไฟตามคำแนะนำของแม่สามีเธอบางเรื่อง เช่น เรื่องการแต่งตัว โดยใส่หมวกและถุงเท้า สวมกางเกงขายาว ส่วนเสื้อเป็นเสื้อแขนสั้น เธอไม่ยอมสวมเสื้อแขนยาว เพราะเธอร้อน เธอก็คิดว่าอยู่แต่ในบ้านไม่ออกไปข้างนอกก็ น่าจะ ได้ ส่วนเรื่องการกิน อาบน้ำสระผม นั้นเธอก็ทำตามปกติเหมือนกับตอนที่ยังไม่มีลูก ซึ่งแม่เธอก็ไม่ได้ว่าเพราะแม่ของเธอเป็นคนกรุงเทพฯ คนเมืองกรุง และค่อนข้างที่จะทันสมัย นอกจากนี้แม่สามียังบอกให้เธอ กินน้ำผักปูลุย (พืชผักสมุนไพรพื้นบ้าน) แต่เธอก็ไม่ทำตามเพราะจากที่เธอศึกษามาเธอบอกว่า

“ น้ำปูลุยจะทำให้ลูกตัวเหลือง เนื่องจากน้ำผักปูลุยนั้นจะทำให้เม็ดเลือดแดงแตก ”

ระหว่างที่เธออยู่ในช่วงลาคลอดอยู่นั้น เธอก็ได้ติดต่อกับทางโรงพยาบาลที่เธอทำงานอยู่ เพื่อขอให้เธอย้ายแผนก ให้อยู่ในแผนกที่ไม่ต้องอยู่เวรกลางคืน ซึ่งก็เป็นโชคดีของเธอก็ขณะนั้น ทางโรงพยาบาลได้เพิ่มแผนกที่ดูแลแม่หลังคลอดโดยเฉพาะ ชื่อว่าแผนกส่งเสริมสุขภาพ เป็นแผนกที่เปิดแต่วันทำการในเวลาราชการ ซึ่งไม่ต้องอยู่เวรกลางคืน และเสาร์-อาทิตย์ก็ไม่ต้องทำงาน เป็นแผนกที่เหมาะสมกับเธอเพราะเธอก็พึ่งที่จะคลอดลูก ซึ่งจะทำให้เธอสามารถสื่อความรู้สึก และ

ความต้องการหรือปัญหาของแม่หลังคลอดได้ดี และเธอก็ยินดีและเต็มใจที่จะอยู่แผนกใหม่นี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเธอจะได้มีเวลาเลี้ยงลูกของเธอได้อย่างเต็มที่

- การเลี้ยงลูกด้วยนม

เมื่อเธอลาคลอดครบ 3 เดือน เธอก็กลับเข้าไปทำงานที่โรงพยาบาล ซึ่งขณะที่พี่อุทำงานนั้นเธอได้ให้แม่ของเธอช่วยเลี้ยงลูกให้ โดยเลี้ยงด้วยนมขงในขณะที่เธอไปทำงาน และเมื่อเธอกลับจากที่ทำงานมาบ้าน เธอก็ให้ลูกดูดนมแม่ พี่อุจะไม่บีบน้ำนมเก็บไว้เพื่อให้ลูกกินขณะที่ไปทำงานเพราะถ้าเธอบีบน้ำนมให้ลูกแล้ว เมื่อมาทำงานน้ำนมจะไหลออกมามาก ซึ่งมันทำให้เธอกังวล และเธอก็บอกว่า น้ำนมแม่ที่ให้ลูก 2-3 เดือนแรกหลังคลอดนั้น เป็นน้ำนมที่มีสารอาหารที่มาก แต่นานไปสารอาหารนั้นก็ก็จะเจือจางลง เธอจึงให้นมขงเสริมกับนมแม่แก่ลูกในระยะนี้

“ นมแม่จะมีประโยชน์มากช่วงแรกหลังคลอด ต่อไปเมื่อนานเข้าสารอาหารจากนมแม่ก็จะลดลง การให้นมขงเสริมก็เป็นสิ่งที่ดีเช่นกัน ”

จากการเลี้ยงนมทั้งสองอย่าง คือ นมแม่กับนมขงของพี่อุ นั้น ก็มีปัญหายู้ง้าง คือ มีช่วงเวลาหนึ่งลูกของเธอไม่ยอมกินนมขงเลย จนเธอต้องพยายามให้ลูกกินให้ได้ เพราะไม่เช่นนั้นเธอจะไม่สามารถไปทำงานหรือออกจากบ้านไปทำธุระส่วนตัวได้เลย “ ตายหละสี ไม่ต้องได้ไปไหนกันพอดี ทุกวันนี้เวรบายเวรตีกี้ก็ไม่ได้ขึ้นเลยนะ ” (พี่อุกล่าว) ทุกวันนี้เธอเสียสละความเป็นส่วนตัวของเธอให้ลูกช่วงเวลาหลังเลิกงานตอนเย็น เพราะเธอจะไม่ไปไหน นอกเสียจากรีบกลับบ้านและจากการที่ลูกเธอกินทั้งนมขงและนมแม่นั้น ลูกเธอก็ไม่ติดนมขง แต่ค่อนข้างจะติดนมแม่เสียมากกว่า เธอบอกว่า

“ ทุกวันนี้เวลาที่กลับถึงบ้าน เมื่อลูกเห็นหน้าเราก็จะรีบวิ่งมาหาและเปิดเต้านมกินเองเลยทันที ”

เธอคิดว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมขงนั้น มันไม่สามารถที่จะชี้ชัดหรือกล่าวโทษได้ว่าแม่ผู้นั้นเป็นแม่ที่แย่มาก เพราะแม่แต่ละคนอาจมีความจำเป็นที่แตกต่างกันไป และเราก็ไม่มีสิทธิที่จะว่าให้ใครได้ มันเป็นสิทธิส่วนบุคคลว่าใครจะเลี้ยงลูกยังไง อย่างเช่นตัวเธอเองที่ในอดีตถูกเลี้ยงด้วยนมขงมาโดยตลอด ไม่ได้กินนมแม่เลย เหตุผลที่เธอไม่ได้กินนมแม่นั้นก็เพราะตัวเธอเองที่ไม่ยอมกินนมแม่ แต่เธอก็ไม่ได้โกรธที่แม่ของเธอไม่บังคับให้เธอกินนมแม่ เพราะเธอก็สามารถโตมาได้ถึงทุกวันนี้ “ แลมยังเรียนตีกี้ด้วย ” (พี่อุกล่าว) และเธอก็คิดว่านมแม่นั้นก็คืออาหารชนิดหนึ่ง ส่วนทางด้านสายใยรักที่ลูกจะได้รับจากแม่นั้นเธอคิดว่า

“ ก็อาจมีส่วนอยู่บ้างจากการที่ถูกได้กินนมจากอกแม่ แต่ถ้าจากการกอดการอุ้ม
เหล่านั้นเราก็ได้สัมผัส แล้วก็ได้สบตาแกเหมือนกันกับที่ให้นมแม่ ”

ส่วนในเรื่องสารเมลานินกำลังเป็นข่าวในขณะนี้ ในช่วงแรกที่มีข่าว เธอก็กังวลเล็กน้อยว่านมที่เธอซื้อให้ลูกนั้นจะมีสารเมลานินปนหรือไม่ ในช่วงเวลานั้นทางนมขงยี่ห้อที่เธอให้ลูกเธอกิน ก็ส่งข้อมูลมาทางอินเทอร์เน็ต ว่ายี่ห้อนี้ได้ผ่านการทดสอบที่ดีแล้วว่าไม่มีสารเมลานินปนแน่นอน และเธอก็ได้ค้นคว้าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมด้วย ก็พบนมยี่ห้อต่างๆ ที่มีสารเมลานินปนบ้าง แต่ก็ไม่มีนมยี่ห้อที่เธอให้ลูกกินนี่ เธอจึงหมดห่วงในด้านสารเมลานินนี้

การที่เด็กฉลาด มีจิตใจดี มีพัฒนาการที่ดีนั้นเธอคิดว่ามันอยู่ที่การเลี้ยงดูของพ่อแม่ อย่างเช่นลูกของเธอเอง เธอจะกลับบ้านทุกวันเพื่อกระตุ้น พูด เล่น และกอดลูกทุกวันเพื่อให้ลูกได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ยังเป็นการกระตุ้นพัฒนาการของลูกด้วย เธอบอกว่า

“ โอปอเขาจะมีคนกอดรัด สัมผัสเขาตลอดเวลา ตอนนีเขาลาคร่ำเร็งแจ่มใส พี่บอกให้ช่วยหารี โมโตให้หน่อยแกก็หามาให้ได้ พี่ทำโรออนตก แกก็หยิบขึ้นมาทากรักแร้แก ซึ่งต่างจากลูกคนข้างบ้านที่ไม่ค่อยเล่น ไม่แจ่มใส แล้วที่บ้านเขาพ่อแม่ไม่ค่อยจะเล่นกับลูกด้วย จึงทำให้เด็กดูเจี๊ยบๆ ”

พี่อู๋เธอคิดว่าแม่ที่ดีนั้นก็คือ เลี้ยงลูกให้ดีที่สุด ดูแลเอาใจใส่ลูก ส่วนแม่ที่ไม่ดีนั้นก็คือไม่สนใจลูก ไม่ดูแลไม่สอนลูก

พี่อู๋ ผู้หญิงคนหนึ่งที่ยากเป็นแม่ ความพยายามของเธอทำให้ได้เป็นแม่สมใจอยาก และเมื่อได้เป็นแม่แล้วทุกอย่างก็ไม่ได้ราบรื่น ปัญหาในการเลี้ยงลูกต่างๆ ก็มีตามมา แต่เธอก็รับมือกับปัญหานั้นด้วยความเต็มใจ เพียงแค่มีลูกปัญหาทุกอย่างก็ดูไม่ยิ่งใหญ่สำหรับเธอ และด้วยเหตุผลที่เป็นหนึ่งในเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เธอก็ไม่ได้ให้กระแสมนุษยนิยมแม่ที่ดำเนิน โดยสังคมและวิชาการทางการแพทย์มาครอบงำ เธอได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้กับปัญหาที่เธอประสบอยู่อย่างสมเหตุสมผล และจัดการกับปัญหานั้นอย่างมีความสุข

3.4 พี่อู๋ : คุณแม่วัยใสกับการที่ต้องทำงานเพื่อเศรษฐกิจของครอบครัว

พี่อู๋ (นามสมมุติ) คุณแม่มือใหม่วัย 27 ปี ที่มีแววตาเต็มไปด้วยความสดใส ใบหน้าเรียวกเล็ก ผอมยาว ผิวสีขาว รูปร่างสันทัด รอยยิ้มอันสดใสของเธอขณะนั่งคุยกับผู้ศึกษาพร้อมกับโอบกอดลูกน้อยไว้ในอก แสดงให้เห็นถึงความเป็นแม่ที่อบอุ่น การสนทนา ระหว่างเราทั้งสองคนดำเนินไปได้เป็นอย่างดีและสะดวกใจในการพูดคุย สาเหตุที่ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พี่อู๋เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักใน

การศึกษาครั้งนี้เนื่องจาก ผู้ศึกษาได้เห็นถึงปัญหาที่ผู้ประสบไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกายหรือทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเลี้ยงลูกของเธอ รวมทั้งความกดดันที่เกิดจากบุคคลรอบข้างที่มีต่อตัวเธอ

- ครอบครัวและการศึกษา

ผู้ข้เป็นคนเมืองแพร่มาโดยกำเนิด ซึ่งพ่อแม่มีรากฐานอยู่ที่จังหวัดแพร่มาตั้งแต่ดั้งเดิม มีสถานะภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง เธอเป็นลูกคนแรก มีน้องสาวอยู่ 1 คน ในวัยที่ห่างกัน 5 ปี อาจเป็นเพราะผู้ข้เป็นลูกคนแรก เธอจึงได้รับการเลี้ยงดูแบบประคบประหงมเป็นอย่างดีจากครอบครัว ผู้ข้จบการศึกษาระดับปวช. และได้ตัดสินใจมาอยู่จังหวัดเชียงใหม่เพื่อหางานทำ โดยมาอยู่กับเพื่อนและได้ทำงานเป็นพนักงานขายอยู่ร้านสะดวกซื้อ ต่อมาก็ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ คณะศิลปศาสตร์ สาขาการบัญชี

- ชีวิตการทำงานและหลังแต่งงาน

ราวอายุ 25 ปี เธอได้ตกลงใช้ชีวิตครอบครัวกับหนุ่มชาวเชียงใหม่ ปัจจุบันร่วมกันขายหมูบึ่งที่ตลาดนัดใกล้ๆ บ้าน ซึ่งขายทุกวันพุธ วันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์ ช่วงเวลา 15.00 – 20.00 น. โดยประมาณ เนื่องจากเป็นวันที่ตลาดนัดเปิด ส่วนวันที่เหลือเธอและสามีก็จะทำการเตรียมหมูบึ่งเพื่อที่จะนำมาขายในวันที่ตลาดนัดเปิด ซึ่งก็คือการซื้อหมู แล้วก็นำมาหมักจากนั้นก็หั่นและเสียบหมู อาชีพนี้ถึงแม้ว่าจะดูเหมือนเป็นอาชีพที่หาเข้ากินค่า แต่มันก็สร้างรายได้ให้กับครอบครัวของเธอได้ไม่น้อย โดยแต่ละเดือนเธอจะมีรายได้ประมาณ 30,000 บาท หลังจากหักค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนต่างๆ แล้ว ซึ่งก็พอเพียงที่จะดูแลครอบครัวเล็กๆ นี้ได้

- ชีวิตขณะตั้งครรภ์

ผู้ข้เริ่มไปฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจน แต่ด้วยความที่ว่าโรงพยาบาลนั้นอยู่ไกลและใช้เวลาเดินทางพอสมควรในการเดินทาง แต่จากการเชื่อในชื่อเสียงดั้งเดิมของสถานพยาบาลที่เน้นการดูแลแม่และลูกที่คลอดออกมาเป็นพิเศษ ทำให้ครอบครัวนี้เลือกจะมาใช้บริการที่นี่ จากการตรวจที่ละเอียด และมีผู้มารับบริการจำนวนมาก ทำให้การมารับบริการในครั้งแรก ใช้เวลาตลอดทั้งวัน สามีจึงต้องงดการขายหมูบึ่งไปโดยปริยาย

เธอเริ่มคิดถึง คลินิกใกล้บ้าน เพื่อจะเป็นทางเลือกอีกทาง เพราะสามารถเดินทางได้สะดวก รวดเร็ว และไม่กระทบต่อรายได้ของครอบครัว ซึ่งจำเป็นต้องวางแผนให้ดี เนื่องจากเธอรู้

มาว่ายิ่งท้องโตมากขึ้นเท่าไร ยิ่งต้องไปหาหมอบ่อยขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าทางคลินิกนี้จะตรวจไม่ละเอียดเท่ากับที่โรงพยาบาล แต่เธอก็คิดว่าผู้ที่ตรวจก็คือหมอเหมือนกัน เพราะฉะนั้นก็คงไม่มีอะไรแตกต่างกันมาก เธอก็เลยเปลี่ยนมาเลือกฝากครรภ์กับทางคลินิกนั้นมาตลอดจนครบกำหนดใกล้คลอด

ตลอดเวลาตั้งครรภ์นี้ เธอก็ได้หาข้อมูลต่างๆ ในการดูแลตัวเองและลูก ไม่ว่าจะเป็นจากหนังสือหรือทางอินเทอร์เน็ต จนทำให้เธอทราบปัญหาของตัวเอง คือ หัวนมเธอสั้น ซึ่งจะทำให้เมื่อเธอคลอดลูกแล้ว ลูกของเธอจะดูดนมไม่ได้ ซึ่งทางคุณหมอที่คลินิกก็ไม่ได้ สนใจที่จะซักถามถึงปัญหาด้านนี้ เธอก็เลยแก้ปัญหาที่ตัวเองตามวิธีในข้อมูลที่เธอศึกษา ว่าต้องดึงหัวนมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเมื่อถึงเวลาคลอดเธอจะได้มีหัวนม เพื่อให้ลูกเธอคาบคุณนมจากอกเธอได้

ต่อมาเมื่อเธอเจ็บครรภ์คลอดเธอได้ตัดสินใจเลือกคลอดกับโรงพยาบาลของรัฐที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจนนั้นแทนที่จะไปรับบริการที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งที่มีสิทธิประกันสังคม เนื่องจากเธอต้องการความปลอดภัยที่ดีที่สุดสำหรับเธอและลูก เธอบอกว่า

“ ก่อนหน้านี้เมื่อตั้งท้องใหม่ๆ ที่ไม่สบายเป็นหวัด จึงไปตรวจที่โรงพยาบาล... เขาตรวจไม่ละเอียด ตรวจไม่ถึง 3 นาที ให้เราอ้าปากให้ดู แล้วก็สั่งยาให้เลย เราก็บอกว่าเราท้องได้ 1 เดือนก็ยังสั่งน้ำยาแก้ไอให้อีก ที่ไม่กินหรืออีกอย่างก็รอแพทย์ตรวจนานด้วย รอคั่ง 40 กว่านาที แล้วเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ก็มีแต่เด็กฝึกงาน จึงตัดสินใจไปฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลของรัฐที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจนนี้แทนเพราะเป็นโรงพยาบาลเฉพาะทางที่จะให้การดูแลด้านนี้โดยเฉพาะ และเป็นโรงพยาบาลในโครงการด้วย ”

เมื่อถึงเวลาคลอดเธอก็ขอเข้ารับบริการกับโรงพยาบาลของรัฐที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจนนี้ แต่เธอต้องมาพบปัญหาในช่วงการคลอดอีก คือ ปากมดลูกเธอไม่เปิด จึงทำให้ต้องผ่าตัดคลอด ซึ่งตอนแรกเธอต้องการที่จะคลอดธรรมชาติมากกว่า เธอบอกว่า

“ การคลอดธรรมชาติไม่ต้องใช้เวลาพักฟื้นนาน ส่วนการผ่าตัดคลอดจะทำให้เราปวดแผลหลังคลอดและใช้เวลาพักฟื้นนานกว่าคลอดเอง ”

- ความทุกข์ที่แม่ไม่มีน้ำนมให้ลูกกิน

เธอคลอดลูก ณ โรงพยาบาลโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งที่มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างชัดเจน หลังจากคลอดลูกเธอประสบกับปัญหาที่เธอได้ทำการแก้ไขในทีแรกแล้ว นั่นคือหัวนมที่สั้น แต่ปัญหานี้กลับดูเหมือนยังไม่ได้รับการแก้ไข เพราะลูกเธอก็ไม่สามารถดูดนมเธอ

ได้ เนื่องจากห้วนมเธอยาวไม่พอที่ถูกจะใช้ปากคาบคูดได้ ณ ขณะนั้นเธอก็ได้ซักถามกับพยาบาลที่ให้การดูแลเธอว่า เธอก็บริหารห้วนมตามตำราแล้ว แล้วทำไมยังไม่ให้ไม่ได้อีก พยาบาลนั้นจึงบอกว่า เธอบริหารไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องคือต้องดึงออกมาเรื่อยๆ ซึ่งเธอก็ได้ทำการดึงแต่ดึงออกมาไม่มาก เธอรู้สึกเสียวกับสิ่งที่เธอได้เตรียมไว้ให้กับลูก แต่มันกลับสูญเปล่า

ปัญหาการให้นมของเธอยังไม่หมดแค่นั้น เธอยังประสบกับปัญหาน้ำนมมาช้าอีก ทางโรงพยาบาลจึงแนะนำให้เธอเข้ารับบริการกับทางคลินิกนมแม่ ซึ่งทางคลินิกนมแม่นี้จะเป็นสถานที่ที่ให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาลูกของแม่ ที่มีปัญหาด้านการให้นมบุตรทางด้านกายวิภาค โดยเฉพาะ อาทิ ห้วนมบอด ห้วนมแตก ห้วนมสั้น น้ำนมน้อย หรือแม่กระทั่งการให้นมลูกที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น และเมื่อพี่ยูเธอต้องการที่จะให้ลูกได้กินนมของเธอ เธอจึงไปที่คลินิกนั้นขณะที่พักอยู่ในโรงพยาบาลนี้

ในการเข้ารับบริการของคลินิกนมแม่นี้ ทำให้เธอมีความทุกข์ทรมานในการพยายามมีน้ำนมให้ลูกเป็นอย่างมาก เธอกล่าวว่า

“ พอไปถึงเขาก็ทั้งบีบทั้งนวด ช่วยกันสองคน คนละข้าง คิดดูนะจากที่เต้านมแข็งๆ จะทำให้นุ่มอะ ไม่ใช่ น้ำตาแทบไหลนะ ไหลโล้ๆ เลยแหละเจ็บมากๆ เป็นแบบนี้สามวันอะ ตอนแรกเราไปวันเดียว วันต่อไปคิดว่าจะไม่ไปแล้ว แค่ไปวันแรกทำเราเข็ดเลยอะ ”

เหล่านี้จึงทำให้เธอไม่อยากไปคลินิกนมแม่อีก แต่ด้วยที่เธอยังไม่สามารถให้นมแก่ลูกเธอได้ ทางคลินิกจึงนัดให้เธอมาในวันต่อๆ ไป เพื่อที่จะทำให้เธอมีน้ำนมให้ลูกให้ได้ แต่เธอก็ไม่อยากไปที่คลินิกนมแม่นั้นอีก แคว้นแรกก็ทำให้เธอเข็ดแล้ว ... หลังจากนั้นในวันที่สอง เมื่อทางคลินิกนมแม่เห็นว่าพี่ยูเธอไม่มาตามที่นัด ทางคลินิกจึงโทรมาตามเธอที่ห้อง พี่ยูเธอไม่อยากไป แต่ก็จำเป็นต้องไป เพราะด้วยความรู้สึกดีๆ ภายในจิตใจว่า ครั้งหนึ่งเมื่อเธอได้เป็นแม่ เธอก็อยากที่จะให้ลูกเธอได้กินนมจากอกของเธอบ้าง เธอจึงไปที่คลินิกนั้นอีกครั้ง และเหตุการณ์ก็เป็นเหมือนเช่นเคย คือ ทางเจ้าหน้าที่คลินิกนั้นได้ทำการกระตุ้นให้เต้านมเธอมีน้ำนมโดยการประคบร้อน บีบและนวดเต้านม เหล่านี้มันทำให้เธอทุกข์ทรมานยิ่งนัก ต่อมาเมื่อเข้าวันที่สาม ทางคลินิกก็นัดเธอให้มาอีก แต่เธอก็ไม่มา ทางคลินิกได้มีการโทรตาม เธอก็ไม่มา จนทำให้ทางเจ้าหน้าที่คลินิกนั้นไปหาเธอที่ห้อง เพื่อจะทำกรกระตุ้นน้ำนมที่ห้องพักของเธอเอง การกระตุ้นการสร้างน้ำนมของเธอที่แสนจะทุกข์ทรมานนี้มีอยู่ด้วยกันสามวัน เต้านมเธอก็เริ่มมีน้ำนมขึ้นมา

ไม่ใช่แค่นี้เธอก็จะสามารถให้นมลูกเธอได้ เพราะยังประสบกับปัญหาห้วนมสั้นอยู่ เธอมีความรู้สึกที่อึดอัด เสียวกับสิ่งที่มันมีน้ำนมให้ลูก แต่กลับให้ลูกกินไม่ได้

“ ต่อมาก็รู้นะ ว่าเต้านมเรามีแต่น้ำนม เพราะคัดเต้านมมาก แต่ลูกก็กินไม่ได้เพราะไม่มีหัวนม ทางคลินิกนมแม่ก็สอนให้ดึงหัวนมนะ แต่มันก็ยังไม่โผล่ออกมา เค้ายกบอกว่าต้องบริหารตั้งแต่ช่วงตั้งท้อง เราก็ไม่รู้ จากที่เราก็คิดว่าจะให้นมลูกได้เพราะเราก็ดึงหัวนมบ่อยๆ ตามตำรา แต่ไม่รู้ว่าจะต้องดึงออกมาหลายๆ เสียใจนะ เสียใจที่ไม่รู้แต่แรก ”

เธอได้นอนพักในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลา 8 วัน ซึ่งโดยทั่วไปการคลอดลูก แม่และลูกจะได้พักในโรงพยาบาลประมาณ 2-3 วัน แต่สาเหตุที่เธอไม่ได้出院โรงพยาบาลเหมือนแม่คนอื่นๆทั่วไป เพราะเธอยังไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ดีเท่าที่ควร โดยที่แรกแพทย์ที่เป็นเจ้าของไข้เธอบอกว่าจะให้นอนพักในโรงพยาบาลประมาณ 3 วัน แต่พอถึงวันที่สามแล้วเธอยังไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองได้ดีพอ เจ้าหน้าที่ทางคลินิกนมแม่ได้เข้ามาคุยกับแพทย์เจ้าของไข้ของเธอว่า ขอให้เธออยู่โรงพยาบาลต่อ เพื่อให้แน่ใจว่าหากเธอกลับบ้านไปแล้วจะสามารถให้นมกับบุตรได้ เหล่านี้ก็ทำให้เธอไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะการนอนของเธอแต่ละคืนนั้นจะต้องใช้ค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนไม่น้อย เธอต้องจ่ายเงินในการรักษาครั้งนี้คืนละ 900 บาท และยังมีค่าคลอดลูกอีกประมาณ 4,000 บาท เหล่านี้มันทำให้เธอเดือดร้อนในค่าใช้จ่ายนี้ไม่น้อย เพราะเธอเองก็ไม่ได้มีฐานะที่ร่ำรวย

“ ทีแรกก็ทนได้นะ คิดว่าไม่กี่วันคงได้出院 แต่นี่อะไร จะเป็นอาทิตย์ ”

พอถึงวันที่ 8 ในการนอนโรงพยาบาล แพทย์ได้เข้ามาเยี่ยมเธอและถามว่าเธออยากกลับบ้านไหม เธอก็รีบตอบทันทีเลยว่าอยากกลับบ้าน แพทย์จึงอนุญาตให้เธอกลับบ้านได้ จากนั้นเธอก็ดำเนินเรื่องออกโรงพยาบาลโดยด่วน เนื่องจากว่า กลัวทางเจ้าหน้าที่คลินิกนมแม่จะมาพบ แล้วจะเข้าไปพูดคุยกับแพทย์ที่รักษาเธอ ขอให้เธออยู่ต่ออีก เนื่องจากตอนเช้าทางคลินิกนมแม่มาหาเธอแล้วครั้งหนึ่ง และทางเจ้าหน้าที่นั้นก็บอกว่าช่วงบ่ายจะเข้ามาตรวจเต้านมให้เธออีกเพราะเพิ่งตรวจได้ข้างเดียว ช่วงบ่ายจะมานวดให้อีกข้าง ที่อู่เธอจึงรีบกลับบ้าน

- เมื่อหันกลับมาเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อีกครั้ง

เมื่อเธอกลับมาอยู่บ้าน เธอเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สลับกับนมผง เนื่องจากว่าหัวนมเธอยังสั้นอยู่ จึงทำให้ลูกของเธอดูดนมลำบาก ดูดได้น้อย และก็ดูดเต้านมได้ข้างเดียว คือข้างขวา เพราะข้างขวานี้ยังมีหัวนมยื่นออกมาบ้าง ตรงกันข้ามกับข้างซ้ายที่ไม่มีหัวนมเลย เธอจึงกังวลว่าลูกของเธอจะได้รับปริมาณน้ำนมที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย เธอจึงให้นมผสมให้ลูกเธออีกทางหนึ่ง

“ เวลาลูกกินนมแม่แล้วรู้สึกว่ามันไม่ทันใจเราจึงให้นมชงกลับไปด้วย เห็นเค้าบอกว่าจะถ้าให้ลูกคุณนมจากขวดแล้วลูกจะติดขวดนม แต่ลูกก็ไม่ติดนะ ”

เธอได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่สลักกับให้นมชงเสริมระยะเวลาประมาณ 1 เดือน หลังจากนั้นเธอก็เลี้ยงลูกด้วยนมชงเพียงอย่างเดียวประมาณ 1 อาทิตย์ สาเหตุที่เธอหยุดให้นมแม่ แล้วเลี้ยงลูกด้วยนมชงเพียงอย่างเดียวนี้ก็เพราะช่วงเวลา 1 เดือนหลังคลอดที่เธอเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สลักกับนมชงนั้น เธอต้องทำงานบ้านและช่วยสามีในการเตรียมหมูบึงเพื่อนำไปขายที่ตลาดด้วย ถึงแม้ว่าช่วงเดือนแรกหลังคลอดแม่ของเธอที่มาจากต่างจังหวัด เพื่อช่วยเธอเลี้ยงลูกจะช่วยทำงานบ้านต่างๆ ด้วยก็ตาม แต่เธอก็เลี้ยงไม่ได้ที่จะต้องทำงานต่าง ๆ เหล่านั้นด้วยเช่นกัน จึงทำให้เธอให้นมแม่ในเวลาที่น้อยกว่าการให้นมชง สาเหตุนี้ก็ทำให้น้ำนมเธอลดน้อยลงไปด้วย (เนื่องจากการให้ลูกคุณนมจากเต้านมนั้น จะเป็นการกระตุ้นการสร้างน้ำนม)

ต่อมาเมื่อลูกของเธออายุย่างเข้า 2 เดือน แม่ของเธอก็ต้องกลับบ้านต่างจังหวัด เพราะเป็นช่วงปลูกรุ่น จึงทำให้เธอรับภาระหนักในการเลี้ยงลูก ทำงานบ้าน และช่วยสามีในการหารายได้เข้าครอบครัว เหล่านี้จึงทำให้เธอไม่มีเวลาพอที่จะให้นมลูก

“ ให้นมแม่แต่ละครั้งก็เป็นชั่วโมง เพราะเค้าไม่ได้ดูดตลอด บางครั้งก็อมคากว่าจะดูดแต่ละที ”

เหล่านี้จึงเป็นสาเหตุให้เธอหยุดให้นมแม่ แล้วก็ให้แต่นมชงเพียงอย่างเดียว และในขณะที่เดียวกัน ณ เวลานั้นกระแสความนิยมนมแม่เข้ามามีอิทธิพลกับแม่หลังคลอดค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางนโยบายของรัฐ การรณรงค์ สื่อต่างๆ เหล่านี้ทำให้ตัวเธอก็ได้รับอิทธิพลนั้นด้วยเช่นกัน ทำให้เธอตระหนักถึงคุณค่าของน้ำนมแม่ ที่เธอจะต้องให้ลูกของเธอได้ดูดกิน

“ ปัจจุบันที่มีกระแสนมแม่มาากนั้นก็ไม่ได้คิดนะก็มีบางคนพูดอยู่เหมือนกันว่าทำไมไม่มีความอดทนไม่ใช่เราไม่อดทนนะ แต่มันเจ็บเมื่อให้น้องดูดก็กินไม่ได้ มันก็เสียเวลา แต่เราก็พยายามเพื่อให้มีน้ำนม โดยกินหัวปลี ผักปูลุย ผักใบเขียว ตับหมู ก็ยังมีไม่ค่อยมาก ”

เธอเลี้ยงลูกด้วยนมชงเพียงอย่างเดียวเป็นระยะเวลาประมาณ 1 อาทิตย์ ต่อมาเธอก็หันกลับไปเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สลักกับนมชงอีก เหตุผลที่เธอหันกลับไปเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อีกนั้นก็เพราะเธอคิดว่าลูกของเธอคงอยากกินนมแม่

“ เวลาเราอุ้มลูกเล่น ถ้าหัวเข่าอยู่บริเวณแขน เขาก็จะทำปากควานหาเต้านมทำปาก
แสบๆ จะคุณนมแม่ ขณะแฟนอุ้มแกยงคุณแขนแฟนเลย เห็นแบบนี้เราก็ดังสาร เค้า
คงอยากกินนมเราแต่เราไม่ได้ให้ ตั้งแต่นั้นจึงคิดว่าจะให้แกกินนมเราเสริมไปด้วย ”

จากนั้นมา เธอจึงให้ลูกคุณนมเธออีกครั้ง คุณทั้งๆ ที่มีน้ำนมเพียงเล็กน้อยในเต้านม
ด้านขวา ที่พอจะมีหัวนมเล็กน้อย ส่วนเต้านมด้านซ้ายไม่มีหัวนมเลย เธอจึงให้ลูกเธอคุณนมด้านขวา
สลับกับให้นมขงนั้นเรื่อยมา โดยเธอจะให้นมแม่เมื่อเธอมีเวลาว่างจากการทำงานบ้าน และต่อมา
ไม่กี่วัน หัวนมด้านขวาเธอก็มีมากขึ้น ที่จะให้ลูกเธอคาบกินได้ดี ส่วนน้ำนมจากเต้านมด้านขวาของ
เธอก็มีมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งก็มากพอที่จะให้ลูกเธอคุณกินจนอิ่มในแต่ละมื้อ เธอให้เหตุผล
นี้ว่า

“ มันเป็นเพราะลูกพยายามที่จะดูดกิน แล้วเราก้พยายามที่จะให้ เป็นการพยายาม
กันทั้งสองฝ่าย ”

เมื่อเธอมีน้ำนมที่มากพอที่จะให้ลูกเธอคุณกินจนอิ่มในแต่ละมื้อนี้แล้ว เธอก้จะพยายามหา
เวลาที่เธอว่างที่มากพอที่จะให้ลูกคุณนม เพราะการให้นมลูกแต่ละครั้งจะใช้เวลาค่อนข้างนาน และ
เธอก้จะไม่สามารถระบุเวลาในการให้นมแม่ได้เลย เพราะถ้าถึงเวลาให้นมลูก หรือลูกเธอร้องให้เมื่อ
หิวนม เธอก้ต้องดูก่อนว่า ณ เวลานั้นเธออยู่อยู่กับการทำงานของเธอหรือไม่ ยกเว้นช่วงเวลาก่อน
นอน เธอจะให้ลูกกินนมขงทุกครั้ง เพราะเธอคิดว่าการกินนมขง จะอยู่ท้อง ทำให้ลูกนอนหลับได้
ยาวกว่านมแม่

- ความรู้สึกที่ได้รับเมื่อไม่สามารถให้นมแม่ได้

ทางการแพทย์ได้บอกประโยชน์ของน้ำนมแม่ไว้อย่างมากมาย บุคคลทั่วไปก็ยอมรับและ
เห็นด้วยในประโยชน์นั้น จึงทำให้ผู้เป็นแม่ส่วนใหญ่เลือกที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง เพราะ
ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับคนที่ตนเองรัก แต่ในแม่ที่เขาไม่สามารถให้นมลูกได้เขาก็
ต้องการที่จะให้ลูกของตนได้รับน้ำนมมันเช่นกัน ซึ่งก็เป็นเช่นเดียวกับพี่อู๋ที่เธอเองก็ต้องการให้ลูก
ของเธอได้คุณนมแม่ตามนั้น ทางโรงพยาบาลเองก็ได้มีการช่วยเหลือแม่ที่ไม่สามารถให้นมตนเอง
ได้ ให้สามารถให้นมตนเองได้อย่างแม่ทั่วไป ซึ่งพี่อู๋เองก็เป็นหนึ่งในแม่ที่มีอุปสรรคในการให้นม
ลูก ที่ได้รับการช่วยเหลือจากโรงพยาบาล แต่แทนที่พี่อู๋เธอจะได้รับความปิติที่ตนจะสามารถข้าม
อุปสรรคในการให้นมลูกนั้นไปได้ เขากลับได้รับความกดดันมาแทน

“ คนที่ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จริงๆ เขาเจ็บนม เขาไม่มีจริงๆ แต่เขาก็มีความพยายามนะ เขามีความพยายามทุกอย่างกินน้ำอุ่น หออะไรมากินที่คิดว่าจะมีน้ำมัน เพื่อให้มีน้ำมันให้ลูก แต่มันก็ไม่มี มันก็ช่วยไม่ได้... อยู่ก็อยากให้ลูกอยู่กับนมแม่ แต่ตอนนั้นมันไม่มีจริงๆ แล้วมันก็เจ็บเราก็กินทุกอย่างแต่มันไม่มี มันต้องใช้เวลาอยู่ๆ จะให้มีเลย มันไม่ใช่... เราฝึกคนเคียวยังคิดว่า ถ้าเราทำอย่างนั้น(บีบ นวด ประคบ) จะให้มีภายในวันสองวันมันเป็นไปได้ อย่างที่ไปคลินิกนั้น(คลินิกนมแม่)ที่ร้องไห้ออกมาเลย เรากลับมาที่บ้านพยายามทีละเล็กละน้อย ค่อยเป็น ค่อยไป มันก็ได้ ”

ขณะที่พักอยู่ในโรงพยาบาลนั้นเธอได้เห็นแม่คนอื่นให้นมลูก แคมยังบิบน้ำนมที่คั่งข้างที่ เหลือจากการดูดกินของลูก ในเต้านมนั่นทั้งอีก ที่อยู่เธอรู้สึกเสียดายกับน้ำนมที่แม่คนนั้นเอาทิ้งมาก เธออยากได้น้ำมนั้นมาให้กับลูกของเธอกิน เพราะ ณ ขณะนั้นลูกของเธอแทบที่จะไม่ได้กินอะไรเลย และเธอก็ไม่รู้สักถั่วหรือรังเกียจว่าเป็นน้ำนมของผู้ที่เธอไม่รู้จักเลย ซึ่งต่างจาก ณ ปัจจุบันนี้ เธอมีน้ำนมให้ลูกเธอดูดกินแล้ว เมื่อถามเธอว่า ถ้าจะให้ลูกเธอดูดนมจากแม่คนอื่นเธอจะยอมไหม เธอก็รีบบอกทันทีโดยไม่คิดไตร่ตรองคำตอบนั้นเลยว่า ไม่ เพราะเธอกลัว กลัวว่าบุคคลผู้นั้นจะเอาเชื้อโรคมารับให้ลูกของเธอ หากลูกเธอได้ดูดกิน

“ ขณะอยู่โรงพยาบาลเห็นแม่คนอื่นให้นมลูกเราคิดนะ ว่าอยากให้ลูกเรากินนมเขา เห็นเขาเอาทิ้งก็เสียดาย ไม่กลัวนะ ณ เวลานั้นไม่ได้คิดอะไร คิดแค่อยากให้ลูกเราได้กินอาหารบ้าง ไม่กลัวโรคนะ เพราะถ้าเป็นโรค ทางโรงพยาบาลเขาคงไม่ให้ อยู่ที่เดียวกับเราหรอก เขาต้องแยกแล้วแหละ ก็ได้แต่คิด แต่ก็ไม่กล้าขอ แต่ถ้าถามว่า ณ ตอนนี้อะไรจะให้ลูกเรากินนมคนอื่นได้ไหม ก็ไม่กล้าให้ลูกเราไปกินนมคนอื่นหรอก ไม่กล้าเสี่ยง หากเป็นเอดส์แหละ ”

- การให้ความหมายของน้ำนม

ที่อยู่ที่เธอคิดว่าน้ำนมเป็นสายเลือดของผู้เป็นแม่ เพราะมีครั้งหนึ่งขณะที่เธอให้นมลูก น้ำนมของเธอมีเลือดปนออกมาด้วย จึงทำให้เธอคิดว่าน้ำมนั้นเป็นสายเลือดของเธอเอง ที่หลังออกมาเป็นน้ำนมให้ลูกดูดกิน

“ ที่คิดว่าน้ำนมมันเป็นสายเลือดนะ เพราะมีครั้งหนึ่งที่น้องคุณนมมีเลือดปน ออกมาด้วยแหละ ออกมานิดเดียวปนกับน้ำนมแล้วก็หายไป ส่วนอาหารมันคือสิ่งที่ให้กินเพื่อเจริญเติบโต เช่น ข้าว กล้วย นี่แหละคืออาหาร ”

และเธอก็คิดว่านมแม่ต่างกับนมขงตรงที่คุณค่าทางสารอาหารและรสชาติ โดยคุณค่าทางสารอาหารนั้น นมแม่จะให้ประโยชน์ทั้งแม่และลูก ในด้านร่างกายของแม่ และร่างกายและสมองของลูก

“ นมแม่มีสารอาหารหลายอย่าง ตามที่อ่าน นมแม่จะมีประโยชน์กับแม่ในด้านป้องกันมะเร็ง มดลูกเข้าอู่เร็ว ส่วนลูกนมแม่นั้นจะมีภูมิคุ้มกันมาก ช่วยต้านทานโรค ประโยชน์มากมาย เด็กจะไม่มีโรคเลย แต่น้ำหนักจะขึ้นช้า นมวัวน้ำหนักจะขึ้นเร็ว เด็กจะอ้วน แต่ไม่แข็งแรง และกินนมขงต้องจะผูกด้วย ตอนนี้ลูกจะถ่าย 2 วันต่อ 1 ครั้ง ”

“ พี่ก็เชื่อนะ ที่นมแม่มีส่วนให้น้องเรียนเก่งนะ หนังสือก็บอกนะว่าทำให้สมองน้องไว เด็กสมัยนี้หัวไว กว่าเด็กสมัยก่อนเยอะคงเป็นเพราะได้กินนมนี้แหละ ”

จากการที่เธอก็คิดว่านมแม่เป็นสายเลือดของผู้เป็นแม่นั้น และจากสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดโรคติดต่อ โดยเฉพาะทางกระแสเลือดที่มีมากขึ้น จึงทำให้เธอไม่กล้าที่จะให้ลูกเธอกินนมคนอื่น และไม่ให้เด็กคนอื่นมากินนมของเธอ เนื่องจากกลัวโรคที่จะติดต่อกันทางกระแสเลือดนั้นติดต่อกันสู่ลูกของเธอได้

“ สมัยก่อนมันไม่มีโรค ให้กินกันได้ แต่สมัยนี้ เด็กอื่นมากินนมเราหรือลูกเราไปกินนมเขา เราก็ไม่กล้า ไม่ไว้ใจ โรคมันเยอะ นมมันเป็นอาหารทางสายเลือดนี่ กินเข้าไปเป็นอันตรายอะไรขึ้นมาจะทำยังไง สมัยก่อนโรคติดต่อกันไม่มี ”

และเนื่องจากการที่เธอก็คิดว่านมแม่เป็นสายเลือดของเธอเองนั้น จึงทำให้เธอก็เลือกที่จะรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ให้มากที่สุด เลือกรับประทานแต่สิ่งดีๆ ในการรับประทานอาหารในแต่ละมื้อเพื่อลูกของเธอจะได้รับสิ่งนั้นด้วย

“ ตอนนี้พี่ก็บำรุงตัวเองด้วยการกินนมเปรี้ยว นมจืด และ โยเกิร์ต กินทุกอย่างที่คิดว่ามีประโยชน์ เพื่อลูกเราจะได้กินด้วยเวลาที่ลูกนมเรา เวลาที่แกท้องอืดพี่ก็จะกินส้ม เพื่อให้แกได้กินด้วย เพราะถ้าเรากินอะไรลงไป ลูกเราก็จะได้กินไปกับเราด้วย ”

ส่วนการเลือกนมเสริมให้ลูกของเธอก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกันที่เธอต้องพิจารณาให้ดี เพราะมันเป็นสิ่งที่ลูกของเธอจะได้รับโดยตรง พร้อมด้วย ณ เวลานั้นสารเมลานินที่ปนเปื้อนในนมจากจีนก็เป็นสิ่งที่วงการแพทย์ค้นพบว่าเป็นสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค จึงทำให้สังคมเกิดความ

วิตกกังวลกับสารเหล่านี้ รวมทั้งตัวที่อยู่เองด้วยเช่นกัน ที่กลัวนมที่เธอเลือกให้ลูกกินจะมีสารเมลานินเหล่านี้ด้วย

“ เลื่อนนมชงเราก็กัวนะ(กลัวสารเมลานิน) เวลาเลือกซื้อก็จะเลือก
ที่คุณประโยชน์ข้างกระป๋อง มีตรารับประกัน อ.ย. แล้วก็ยี่ห้อคงๆ ”

- การให้นมกับความหมายของการเป็นแม่ที่ดี

“แม่” เป็นคำที่เมื่อเอ่ยขึ้นมาทุกคนก็รู้ว่าคืออะไร แต่คำว่าแม่ที่ดีนั้น จะขึ้นอยู่กับนิยามที่แต่ละคนให้ไว้ เมื่อน้ำนมแม่กลายเป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับลูกน้อย จึงหนีไม่พ้นที่จะถูกนำมาเชื่อมโยงกัน ซึ่งในที่นี้ที่อยู่เองเธอก็ได้ให้ความหมายของคำว่าแม่ที่ดีว่า

“ เป็นการให้ความอบอุ่นแก่ลูก ดูแลลูกให้ดี ถ้ามีนมแม่ก็ต้องให้ลูกกิน หากไม่มี
น้ำนมก็ต้องหาซื้อนมชงที่ดีให้ลูก ไม่ว่าจะแพงเท่าไรก็ตาม ”

พร้อมกันนี้ที่อยู่เองก็คิดว่า แม่ที่ให้นมแม่ได้แต่ไม่ให้ แม่ผู้นั้นก็ไม่ได้เชิงว่าแย่ มันอยู่ที่ความตั้งใจมากกว่า หากตั้งใจที่จะให้นมลูกแต่ให้ไม่ได้ ก็ไม่ผิด แต่หากให้ได้แต่ไม่ให้นี้สิ...

“ เขาอาจคิดว่านมชงจะดีกว่า นมชงมันอยู่ที่องอะ ไม่ต้องแช่อยู่นั่นไง(ให้นมแม่แก่
ลูกนาน) สำหรับคนมีเวลาแต่ไม่ให้คิดว่าเขาขี้เกียจ อย่างกับน้องสะใภ้พี่เขามีน้ำนม
เยอะนะ แต่เขาก็ไม่ให้วันหนึ่งเห็นเขาบิบทิ้ง เพราะน้ำนมเยอะลูกกินไม่ทัน เรา
เห็นก็เสียดายอะ เพราะเราไม่มี ตอนนี้เขาขี้เกียจให้นมตนเอง เขาจึงเลี้ยงด้วยนมชง
ก็แย่เหมือนกัน มีน้ำนมแต่ไม่เลี้ยง แล้วเขาก็มีเวลาด้วยไม่ต้องทำงาน ”

ส่วนตัวที่อยู่เองนั้นการเลี้ยงลูก เป็นสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในการมีลูกน้อยที่เกิดมา คือการเลี้ยงให้เติบโตและมีสุขภาพดี ซึ่งมันเป็นสิ่งที่เธอสนุกและมีความสุขที่ได้ทำ

“ การเลี้ยงลูกก็เหมือนกับการเลี้ยงหมาที่อด ถึงเวลากินก็ให้กิน อาน้ำ กินนม
แล้วเอาเข้านอน คิดว่ามันไม่ใช่ภาระนะ มันเป็นความสุขอย่างหนึ่งนะ ถ้าเราไม่มี
ลูกเราจะรู้สึกว้าเหว ”

ที่อยู่เองก็เป็นแม่อีกคนหนึ่งที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่ต้องทำงานช่วยครอบครัว แต่เหล่านี้ก็ไม่ใช่เป็นปัญหาหลัก เธอยังมีปัญหาทางกายภาพ ที่เต้านมไม่เอื้อต่อการให้นมลูก หากเต้านมเธอมีหัวนมและน้ำนมมีมาก เธอก็คงที่จะให้ลูกดูดนมด้วยความสะดวกมากขึ้นกว่านี้ ปัญหาเหล่านี้ก็ทำให้เธอรู้สึกเสียดายกับสิ่งที่เกิดขึ้น ที่ไม่สามารถให้นมลูกได้อย่างเต็มที่ แต่ที่สุดแล้ว หาก

สังคมและบุคคลรอบข้างให้ความเห็นใจ ลดความกดดันในด้านการให้นมลูกของเธอ โดยไม่บีบบังคับหรือเร่งรีบในการให้นมแม่ เธอคงเลี้ยงลูกด้วยความสบายใจและมีความสุขมากขึ้น

3.5 พี่ต้อย : เมื่อพื้นที่ทำให้แรงกดดันของกระแสความนิยมนมแม่ลดลง

พี่ต้อย (นามสมมุติ) คุณแม่มือใหม่วัยใส วัย 32 ปี ผิวเธอสีขาวเนียน ดวงตากลมวาว ซึ่งดูสดใสตลอดเวลาพร้อมกันนี้เธอยังเป็นคนที่มีความสุขุมสัมพันธที่ดี จึงทำให้ใครที่ได้พบเห็นและเข้าใกล้ตัวคนของเธอ สามารถสัมผัสได้ถึงความรักสดใสของตัวพี่ต้อยเอง ในการนี้ก็ทำให้การสนทนาระหว่างเราสองคนดำเนินไปอย่างเป็นกันเองและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ผู้ศึกษาเริ่มเล่าถึงวัตถุประสงค์ของงานการศึกษาให้พี่ต้อยฟัง พี่ต้อยก็ตอบรับด้วยความเต็มใจและยินดี สาเหตุที่ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พี่ต้อยเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเนื่องจากว่าผู้ศึกษาเห็นว่าพี่ต้อยเองเป็นแม่ผู้หนึ่งที่มีปัญหาในการให้นมบุตรด้านกายภาพ แต่ก็อยากเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เนื่องจากได้รับข้อมูลตามสื่อต่างๆ รวมทั้งกระแสสังคมที่รณรงค์เรื่องนมแม่ แต่เมื่อกลับไปให้ไม่ได้เนื่องจากน้ำมน้อย แต่ก็มียุุ่มคนที่เขามีประสบการณ์ที่คล้ายกัน มาสัมผัสใกล้ชิดกับตัวเธอ จึงทำให้เธอสร้างคำอธิบายอีกชุดหนึ่งต่อการให้ความหมายของน้ำนมแม่

- ครอบครัวและการทำงาน

พี่ต้อยเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่อบอุ่นในจังหวัดเชียงใหม่และมีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ปานกลาง เธอมีพี่น้องด้วยกัน 3 คน โดยมีพี่สาวที่วัยต่างกัน 2 ปี และมีน้องชายที่วัยต่างกัน 3 ปี พี่ต้อยกล่าวว่าพี่น้องทั้งสามคนนี้วัยก็ไม่ได้ต่างกันมากนัก จึงเปรียบเสมือนเพื่อนที่คอยดูแล พุดคุยให้คำปรึกษาต่างๆ กัน ได้ ส่วนพ่อกับแม่ก็เลี้ยงแบบเพื่อนที่เข้าใจชีวิตลูกแต่ละช่วงชีวิต จึงทำให้เธอและพี่น้องของเธอสามารถพุดคุยเรื่องต่างๆ กับพ่อและแม่ได้อย่างสนิทใจและเป็นกันเอง ปัจจุบันพ่อของเธออายุ 62 ปี ส่วนแม่ของเธอก็อายุใกล้เคียงกับพ่อของเธอคือ 61 ปี

พี่ต้อยปัจจุบันเธอมีอาชีพรับราชการ ทำงานอยู่ ณ องค์กรบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสถานที่ทำงานนั้นก็อยู่ใกล้ๆ บ้าน ประมาณ 2 กิโลเมตร เธอแต่งงานเมื่ออายุ 28 ปี กับหนุ่มกรุงเทพมหานคร วัย 33 ปี ที่มาเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ และได้พบรักกันและแต่งงานกัน จากนั้นก็ได้ทำงานและตั้งรกรากอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยพักอาศัยอยู่ที่บ้านพี่ต้อยเธอเอง

- ชีวิตหลังแต่งงานกับสถานภาพที่เปลี่ยนไปกลายเป็นแม่

เมื่อพี่ต้อยแต่งงานเธอคุมกำเนิดด้วยวิธีรับประทานยาคุมกำเนิด เธอรับประทานยาคุมกำเนิดนี้อยู่ประมาณ 1 ปี จากนั้นเธอก็ปล่อยธรรมชาติ เพราะครอบครัวเธอและสามีอยากให้เธอ

มีลูก เธอจึงหยุดรับประทานยาคุมนั้น เพื่อจะได้มีลูกตามความต้องการของสามีและครอบครัว คือ พ่อ แม่ของเธอ แต่สำหรับตัวเธอเองแล้วเธอยังไม่อยากที่จะมีลูกเท่าไรนัก เพราะเธอคิดว่าการมีลูกนั้นบทบาทหน้าที่และความเป็นอยู่ของเธอต้องเปลี่ยนไป แต่เธอก็ต้องตามใจสามีและคนในครอบครัวของเธอถึงการมีลูก แต่ถึงกระนั้นก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายที่จะตั้งครรถ์อย่างรวดเร็ว เธอต้องใช้เวลากว้าง 3 ปีในการมีลูกครั้งนี้ เธอได้พยายามมีลูกตามความต้องการของสามีและคนในครอบครัว โดยพยายามในการมีลูก ไม่ว่าจะเป็นการนับวัน การบนบานสานกล่าว แต่ก็ไม่ได้ผล เธอจึงคิดอยู่ว่าจะไปปรึกษาแพทย์เรื่องมีบุตรยาก แต่เธอก็ไม่ทันที่จะไปปรึกษาแพทย์ เธอก็ตั้งครรถ์ขึ้นมาเอง เธอและครอบครัวดีใจมาก เธอบอกว่าการมีลูกนั้นเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ยิ่ง จากแต่ก่อนที่ไม่คิดที่จะอยากมีลูก แต่จากการพยายามมีลูกในครั้งที่ผ่านมานี้ ความรู้สึกอยากมีลูกมันได้ก่อขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว (ที่ต่อยกล่าว)

จากนั้นเธอก็ได้ไปทำการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลเอกชนชื่อดังแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเธอได้ทำการฝากพิเศษกับแพทย์โดยได้ซื้อเป็น package ในราคา 28,000 บาท เธอพร้อมสามีได้ไปฝากครรภ์ตามแพทย์นัดทุกครั้ง และที่บ้านก็จะให้การดูแลประคบประหงมลูกในห้องของเธอคนนี้อย่างมาก ไม่ว่าจะกินอะไรก็ต้องเป็นของที่ดีและมีประโยชน์ เมื่อเธอจะทำงาน จะเดินหรือวิ่งที่บ้านก็จะคอยกำชับเสมอว่าค่อยๆ จะเดินจะวิ่งก็ต้องระวัง ซึ่งเธอเองก็ปฏิบัติตาม แต่บางครั้งก็มีบ้างที่รู้สึกอึดอัด แต่เธอก็เข้าใจว่าที่ทุกคนคอยกำชับเธอนั้นก็เพราะเป็นห่วงเธอและลูก

ที่ต่อยคลอดโดยการผ่าท้องคลอด ก่อนหน้านี้เธอมีความตั้งใจที่จะคลอดเองธรรมชาติ แต่เผอิญว่าลูกหัวไม่กลับ หมอจึงต้องผ่าตัดคลอดทันที เธอจึงจำเป็นให้ต้องเป็นอย่างนั้น สาเหตุที่เธอตั้งใจจะคลอดเองธรรมชาตินั้นเป็นเพราะว่า “รู้สึกว่ารากลอดเอง ใช้แรงเบ่งเอง เป็นการคลอดของแม่... ส่วนการผ่าตัดคลอดนั้นเป็นทางการแพทย์” ที่ต่อยเธอนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล 3 คืน 4 วัน

ที่ต่อยเธอคลอดลูกได้ลูกผู้หญิง ซึ่งเธอดีใจมาก ที่ต่อยและคนในครอบครัวของเธอไม่ได้คาดหวังว่าลูกของเธอต้องเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ขอแค่เธอได้มีลูก แค่นี้ก็วิเศษสุดแล้ว (ที่ต่อยกล่าว) ที่ต่อยเธอตั้งชื่อลูกของเธอว่า น้องไบเตย น้ำหนักแรกคลอดของน้องไบเตยคือ 2,285 กรัม ซึ่งค่อนข้างน้อยในทารกแรกเกิดทั่วไป แต่ลูกของเธอก็มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ดี

เธอบอกว่าลูกของเธอเลี้ยงไม่ยาก คือไม่จ่อแงมาก ถ้าร้องไห้ก็มีเหตุผลไม่ก่อย่าง นั่นก็คือถ้าไม่หิวนม ก็ถ่ายปัสสาวะหรืออุจจาระ ซึ่งเธอก็สามารถเลี้ยงลูกได้โดยไม่ลำบากมาก อีกอย่างครอบครัวและสามีเธอก็อยู่ดูแลเธอและลูกตลอดเวลา จึงทำให้เธอมีความสุขที่มีลูก แต่การเลี้ยงลูกของเธอก็ไม่ได้ราบเรียบอย่างที่คิด เพราะเธออยากเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แต่เธอกลับมีน้ำนมที่น้อย ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการของลูกของเธอ ทางโรงพยาบาลจึงแนะนำการกระตุ้นน้ำนม โดยการ

นวด ประคบเต้านม เธอก็ทำตามที่ทางโรงพยาบาลแนะนำ แต่น้ำนมของเธอก็ยังน้อยอยู่ดี ลูกของเธอจึงได้รับนมแม่และเสริมด้วยนมผงที่ทางโรงพยาบาลจัดเตรียมไว้ให้ เธอบอกว่า ทางโรงพยาบาลจะเอานมผงมาให้ 10 ซื้ซื้ ทุก 2 ชั่วโมง และเมื่อพื้ด้อยเธอออกโรงพยาบาล ทางโรงพยาบาลก็ให้นมของเธอ 1 กระป๋อง เพื่อจะเสริมให้ลูกได้รับประทานหากได้นมแม่ในปริมาณที่น้อย

- **ความเป็นแม่ที่ก่อตัวขึ้นพร้อมกับความกดดันบางอย่างของสังคม**

เมื่อพื้ด้อยกลับมาอยู่บ้านเธอเลี้ยงลูกเอง โดยมีคุณยาย ซึ่งเป็นแม่ของเธอช่วยเหลือ พื้ด้อยเธออยู่เดือนหลังคลอดตามความเชื่อของคนเมืองเหนือ โดยมีแม่ของเธอเป็นคนแนะนำ การอยู่เดือนของเธอนั้นก็ไม่ได้เคร่งครัดเหมือนคนโบราณสมัยก่อนมากนัก จะเป็นการประยุกต์ตามความเหมาะสมตามยุคสมัยซะมากกว่า เช่น 1 เดือนแรกจะไม่ออกจากภายนอกบ้านมากนัก เพราะป้องกันการได้กลิ่นแสลง เช่น กลิ่นควันรถ กลิ่นเผาไหม้ขยะ จะอาบน้ำสมุนไพร เพื่อช่วยการไหลเวียนโลหิต ส่วนเรื่องการกิน ไม่กินอาหารที่มีกลิ่นฉุน เช่น ชะอม จะกินอาหารจำพวกโปรตีนมากเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะป็นเนื้อปลา ไข่ นม ซึ่งต่างจากความเชื่อของคนโบราณ ที่จะให้กินแต่ข้าวกับหมูบั้งไม่ให้กินไข่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการอยู่เดือนของเธอจะอยู่แบบมีเหตุผลตามวิทยาศาสตร์การแพทย์ในยุคสมัยนี้ประกอบ เพื่อประโยชน์สำหรับเธอและลูก

พร้อมกันนั้นสิ่งที่มีประโยชน์และดีสำหรับเธอและลูกอีกประการหนึ่งที่สังคมกำลังให้ความสำคัญและกล่าวขานกันอย่างมาก นั่นก็คือ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เธอให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าด้วยเช่นกัน และเธอก็ต้องการที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามกระแสนั้น แต่เธอก็ไม่สามารถที่จะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างจริงจังตามที่วงการแพทย์แนะนำ คือ เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว โดยไม่ให้อาหารอย่างอื่นใดแม้แต่น้ำเป็นระยะเวลา 6 เดือนเต็ม เพราะเธอน้ำนมมีน้อย ซึ่งไม่เพียงพอกับความต้องการของลูกเธอ พื้ด้อยเธอได้หาวิธีทางต่างๆ เพื่อที่จะให้เธอเองมีน้ำนม ไม่ว่าจะป็นการกินน้ำต้มห้วปลีตามคำแนะนำของแม่ของเธอ กิน 1 อาทิตย์ 3 เวลา เช้า-กลางวัน-เย็น หรือจะเป็นการขอรับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์

“แต่น้ำนมมันก็มีน้อย ให้ลูกดูดแล้วมันไม่ออก ก็สงสารลูกจึงให้นมผง... ทางโรงพยาบาลก็บอกว่า คุณแม่ต้องอดทนแต่เราก็พยายามแล้วนะ มันก็ยังน้อยอยู่ ”

ขณะที่เธอไปขอรับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์นั้น ทางเจ้าหน้าที่ได้ให้เธอเข้าโครงการสายสัมพันธ์แม่ลูก โดยโครงการนั้นจะกล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของน้ำนมแม่ พร้อมทั้งส่งเสริมให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว 6 เดือนเต็ม และให้ต่อเนื่องอีก 2 ปีควบคู่กับอาหารเสริม โดยทั้งนี้ในแม่ที่มีปัญหาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้านกายภาพ ทางโครงการก็มีการ

ช่วยแก้ไขปัญหานั้นที่ต่างกันไปในแม่แต่ละคน เพราะแม่แต่ละคนต่างมีปัญหาที่แตกต่างกัน ซึ่งในที่นี้ปัญหาของพี่ต้อยก็คือน้ำนมมีน้อย ทางโครงการก็ช่วยกระตุ้นเต้านมโดยการแนะนำการประคบและนวดเต้านมเพื่อกระตุ้นการสร้างน้ำนม

พี่ต้อยได้ทำตามที่เจ้าหน้าที่โครงการแนะนำ พร้อมกันนี้ขณะที่เธอกำลังประคบและนวดเต้านมอยู่เธอก็สังเกตเห็นแม่คนอื่นๆ กำลังให้นมลูกของตน ซึ่งแต่ละคนจะมีน้ำนมที่มากพอที่ให้ลูกของตนได้ดูดดื่ม “เห็นแล้วก็อิจฉา สงสารลูกเหมือนกันที่ไม่ได้กินแบบนี้ ” (พี่ต้อยกล่าว) พี่ต้อยเธอพยายามอย่างต่อเนื่องในการกระตุ้นน้ำนมของเธอตามที่เจ้าหน้าที่โครงการสายสัมพันธ์แม่ลูกแนะนำ ไม่ว่าจะเป็นการพยายามทำที่โครงการสายสัมพันธ์แม่ลูก หรือจะทำที่บ้าน แต่ก็ไม่สำเร็จ เธอก็ยังมีน้ำนมที่น้อยอยู่ดี พี่ต้อยเธอท้อใจและคิดว่าจะเลิกทำการกระตุ้นน้ำนมนี้แล้ว เพราะทำอย่างไรก็ไม่มีย่านนมที่มากเหมือนแม่คนอื่นๆ ทางเจ้าหน้าที่ได้บอกเธอว่า คุณแม่ต้องอดทน “แต่เราก็อดทนแล้วนะ มันก็ยังน้อยอยู่ดี ” (พี่ต้อยกล่าว)

ทั้งกันนี้ ด้วยที่ว่าลูกพี่ต้อยมีน้ำหนักตัวที่ค่อนข้างน้อย จึงทำให้คุณแม่มีความคิดที่ว่าเด็กที่อ้วนจะเป็นเด็กที่แข็งแรงสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้เธอจึงอยากให้ลูกของเธอได้รับอาหารเยอะๆ ซึ่งก็คือน้ำนมของตัวเอง แต่น้ำนมเธอกลับมีน้อย จึงทำให้ลูกของเธอได้รับน้ำนมแม่ในปริมาณที่น้อยไปด้วย

พี่ต้อยเธอกังวลค่อนข้างมากที่มีน้ำนมให้ลูกในปริมาณที่น้อย แต่ความกังวลนั้นก็คลายไปมากเมื่อญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านของเธอหลายคนที่เคยมีลูกมาก่อน ให้ความเห็นถึงการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องเคร่งครัดในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มากนัก เพราะพวกเขาหลายคนก็ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว คือจะให้หันมาผสมนมไปด้วย พร้อมกับนี้ก็ยังมีบางคนที่ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เลยด้วยซ้ำ และลูกของพวกเขาสุขภาพแข็งแรงกันดีทุกคน (ณ ปัจจุบันนี้พี่ต้อยเธอได้หยุดให้นมแม่แล้ว เธอพึ่งหยุดให้นมแม่ประมาณ 1 อาทิตย์ก่อนที่ผู้ศึกษาจะเข้าไปสัมภาษณ์ สาเหตุที่เธอหยุดให้นมแม่ก็เพราะว่าน้ำนมของเธอน้อยมาก แทบจะไม่ไหลด้วยซ้ำ เธอจึงหยุดให้นมแม่ แล้วเลี้ยงลูกด้วยนมผสมแทนเพียงอย่างเดียว)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พี่ต้อยไม่รู้ลึกลงมากนักที่ต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวให้ได้ แต่เธอก็ยังเชื่ออยู่ว่านมแม่เป็นสิ่งที่ดีสำหรับทารก เนื่องจากเธอได้รับข่าวสารจากสังคมอยู่ตลอดเวลา ว่านมแม่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดและควรที่จะให้ลูกได้รับน้ำมนั้นอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือต่าง ๆ หรือจะเป็นทางอินเทอร์เน็ตก็ตาม เหล่านี้ล้วนแล้วแต่กล่าวถึงคุณค่าของนมแม่ทั้งสิ้น พร้อมกันนี้เมื่อพี่ต้อยเธอไปพบแพทย์ตามนัด ไม่ว่าจะเป็นการตรวจหลังคลอดหรือการพาถูกไปฉีดวัคซีน ทางโรงพยาบาลก็จะเน้นย้ำเสมอว่าให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว

พี่ตั๋ยเธอรู้ประโยชน์ของน้ำนมแม่ว่าช่วงที่มีประโยชน์มากที่สุดและจะหาที่ไหนให้ไม่ได้อีกแล้ว คือน้ำนมเหลือง(colostum) ที่จะไหลช่วงแรกสุดของการไหลของน้ำนม ซึ่งพี่ตั๋ยเธอบอกว่าลูกของเธอก็ได้สารอาหารของน้ำนมในช่วงนั้นเช่นกัน

ขณะเดียวกันที่สังคมออกมากล่าวถึงคุณประโยชน์นานัปการของน้ำนมแม่ ที่แม่ควรให้แก่ลูกนั้น มีประโยชน์หนึ่งที่บอกว่า “ การที่ให้ลูกได้คุณนมจากอกแม่นั้น การอุ้มสัมผัสและจ้องมองตาซึ่งกันและกันขณะให้นมลูก จะเป็นการช่วยกระตุ้นพัฒนาการในทุกๆ ด้านของลูก และยังเสริมสร้างความรัก ความผูกพัน ความเชื่อมั่นให้กับลูก ” ในข้อนี้พี่ตั๋ยกล่าวว่า

“ ยิ่งเราให้นมแม่ไม่ได้ เราก็ต้องยิ่งอยู่ใกล้ชิดลูกให้มากที่สุด ให้เขาได้สัมผัสเราให้ได้มากที่สุด ให้สัมผัสจากอกโดยอุ้มเวลาให้นม หรือจะเล่น จะพูดมองหน้าเขา ร้องเพลงให้ฟัง... เมื่อร่างกายเราไม่พร้อม เราก็ให้ความรักความอบอุ่นแก่เขาแทน ”

และหากจะกล่าวว่าเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะทำให้ลูกติดแม่ และเป็นเด็กดี ไม่ได้คือ เหล่านั้นพี่ตั๋ยคิดว่าไม่น่าจะเกี่ยว เพราะ “ เด็กข้างบ้านก็ไม่ได้กินนมแม่ ถูกเลี้ยงด้วยนมชง เขายังไม่ซนเลย แถมยังติดแม่อีกต่างหาก ” (พี่ตั๋ยกล่าว)

ส่วนประโยชน์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ที่จะช่วยให้รูปร่างของแม่กระชับ ได้ดีและรวดเร็ว นั้น พี่ตั๋ยเธอบอกว่า ขณะที่เธอตั้งท้องนั้น น้ำหนักเธอขึ้นจากเดิมก่อนตั้งครรภ์ 10 กิโลกรัม และตอนนี้เวลาผ่านไป 1 เดือนหลังคลอดลูก น้ำหนักเธอก็กลับมาเท่าเดิมเหมือนตอนก่อนที่เธอตั้งท้อง ส่วนด้านการเลี้ยงลูกนั้น ลูกของเธอเองก็เลี้ยงง่ายไม่อแง เธอจะไม่จำกัดเวลาให้นมลูก จะให้นมก็ต่อเมื่อลูกตื่นนอน และหิว หลังจากกินนมเธอก็จะจับลูกเธอทุกครั้งเพื่อป้องกันลูกท้องอืด

การเลี้ยงลูกของพี่ตั๋ยเป็นไปอย่างไม่ลำบากมากนัก เพราะเธอมีพ่อ แม่ และสามีเมื่อเสร็จจากการทำงานที่อยู่ชัอมรถมาช่วยเลี้ยง เรื่องงานบ้านเธอก็ทำบ้าง แต่ก็ไม่มาก แค่อุ้มจับเล็กๆ น้อยๆ ตามประสานคนเคยทำงานบ้านเป็นประจำ การทำกับข้าวส่วนใหญ่แม่ของเธอจะเป็นคนทำ ส่วนเรื่องการวาด-เช็ดดูบ้าน และซักเสื้อผ้าจะมีคนมาทำให้ ซึ่งเธอได้จ้างเป็นรายเดือน โดยพี่จ้างคนทำงานบ้านในช่วงหลังคลอดลูกนี้เท่านั้น และเธอคิดว่าอาจจะจ้างแบบนี้ไปเรื่อยๆ จนกว่าลูกของเธอจะโตพอที่จะสามารถไปโรงเรียนได้

- เมื่อได้สัมผัสกับอีกสังคมหนึ่ง

คนรอบข้างของพี่ตั๋ยส่วนใหญ่จะเลี้ยงลูกด้วยนมชง เนื่องด้วยสาเหตุที่แตกต่างกันไป แต่พวกเขาแต่ละคนก็ไม่ได้ปฏิเสธคุณประโยชน์ของนมแม่ ถ้าให้นมแม่ได้พวกเขาก็เลือกที่จะให้นมแม่ เพราะประหยัดและมีคุณประโยชน์มาก แต่เมื่อเลือกให้ไม่ได้พวกเขาก็ไม่เสียใจในสิ่งที่ตน

ทำไมได้ในการให้นมลูก และลูกของแม่แต่ละคนที่เลี้ยงลูกด้วยนมชงก็มีสุขภาพดีกันทุกคน ไม่มีใครที่สุขภาพแย่งจนต้องเข้าโรงพยาบาลบ่อยๆ (พี่ตั๋ยกกล่าว) ซึ่งเหล่านี้จึงทำให้พี่ตั๋ยไม่กลัวว่า หากลูกได้รับแต่นมชง จะทำให้ลูกมีสุขภาพที่ไม่ดี

จากที่แรกที่พี่ตั๋ยมีความกังวลด้านการให้นมลูกนั้น ที่ไม่สามารถให้นมแม่ได้ ก็ได้กลุ่มแม่เหล่านี้ที่ใจกำลังใจ ปลอดภัย และให้คำแนะนำในการเลือกให้นมชงเป็นทางเลือกที่สอง ซึ่งก็ไม่ได้คิดว่าเป็นทางเลือกที่แยเลย เพราะพวกเธอก็ได้เลี้ยงลูกของพวกเขาแบบนี้มาแล้ว ซึ่งก็ไม่ได้มีปัญหาอย่างที่คิด คำพูดของบุคคลรอบข้างเหล่านี้ทำให้พี่ตั๋ยลดความกดดันไปได้เป็นอย่างมาก ที่จะต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว จนทุกวันนี้เธอไม่ได้มีความกดดันนั้นอีกเลย เธอบอกว่า

“ ก็เสียใจอยู่ที่ไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียวได้ แต่ถามจากหลายๆ คน เขาก็เลี้ยงด้วยนมชง จึงไม่ทำให้เรารู้สึกแยเท่าไร...”

ถึงกระนั้นความรู้สึกนี้ก็ไม่ได้เกิดขึ้นกับตัวพี่ตั๋ยตลอดเวลา เมื่อถึงคราวที่เธอต้องไปโรงพยาบาลเพื่อไปตามแพทย์นัด ไม่ว่าจะไปตรวจหลังคลอดหรือพาลูกไปฉีดวัคซีน เธอก็มีความรู้สึกกว่าแม่ ที่ไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่

“ พอเห็นคนอื่นเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ เรารู้สึกแย ที่ไม่สามารถให้ลูกกินนมเราได้ และไม่กล้าเอานมชงออกมาให้ลูกกิน ”

เหล่านี้มันทำให้เธอรู้สึกกดดัน เมื่อต้องออกมาเผชิญกับสังคมภายนอก ที่มุ่งและเน้นย้ำในการให้นมแม่ แต่ความรู้สึกเหล่านี้ก็คลายลงได้ เมื่อเธอกลับมาถึงบ้าน

สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเด็กทารกนั้น พี่ตั๋ยเธอก็คิดว่านั่นไม่ใช่มีเฉพาะนมแม่เท่านั้น ความรัก ความอบอุ่นที่เรามอบให้แก่ลูกต่างหากเป็นสิ่งสำคัญ นมแม่เป็นเพียงอาหารที่เหมาะสมกับทารกที่สุด แต่เมื่อให้ไม่ได้ก็มีสิ่งทดแทน แต่ลูกจะเป็นเด็กดี เชื่อฟังพ่อแม่หรือไม่ นั่นเหล่านี้มันอยู่ที่การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

“ ในเมื่อให้ไม่ได้ก็ไม่ให้ เราก็เลือกนมชงที่ดีที่สุดให้กับเขาแทน และก็ให้ความรัก ความอบอุ่นกับเขาให้มากที่สุด เท่านั้นก็เป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่เรามอบให้แก่เขาแล้ว ”

ทุกวันนี้พี่ตั๋ยได้ให้นมชงแก่ลูกของเธอตามที่เพื่อนที่ทำงานแนะนำ ซึ่งเธอก็คิดว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่เธอได้ศึกษามา ไม่ว่าจะเป็นในหนังสือ ในทางอินเทอร์เน็ต ในร้านขายนม รวมทั้งบุคคลรอบข้างของเธอด้วย เธอเลือกให้นมชงยี่ห้อหนึ่ง เธอบอกวามตัวนี้มีส่วนประกอบบางตัวที่เหมือนกับนมแม่ด้วย ตามโฆษณาที่เธอได้รับฟังและตามที่พนักงานร้านขายนมแนะนำ ซึ่งเธอก็เชื่อ

และขณะที่เธอให้นมขงแก่ลูกเธอนั้น ทุกครั้งหลังลูกกินนมขงเสร็จเธอจะให้ลูกดูดน้ำตามทุกครั้ง เพื่อป้องกันนมติดปาก แต่เมื่อเธอให้นมแม่ เธอบอกว่า “ไม่ต้องให้น้ำตามเพราะเขา(ทางการแพทย์) บอกว่าให้นมแม่แล้วไม่ต้องคั้นน้ำตาม ”

- ความรู้สึกเมื่อกลายเป็นแม่

สิ่งที่พี่ต้องรัก และห่วงที่สุด ณ ขณะนี้ก็คือลูกของเธอ ซึ่งต่างจากแต่ก่อน ก่อนที่เธอจะมีลูก อะไรหลายๆ อย่างสามิต้องมาก่อน แต่เดี๋ยวนีเธอจะคิด จะทำอะไร ทุกอย่างต้อง “เพื่อลูก ” การเลี้ยงลูกนั้นถึงแม้ว่าจะมีหลายๆ คนคอยช่วยเหลือ แต่คนเลี้ยงหลักๆ ก็ต้องเป็นตัวพี่ตัวเอง เธอบอกว่า

“ ไม่รู้สึกว่าจะทำไมต้องเป็นเรา เพราะมันเป็นหน้าที่ของแม่ที่จะต้องทำ และพี่ก็มีความสุขที่ได้มีลูกมาให้เลี้ยง ”

ความรู้สึกเหล่านี้มัน ได้ก่อตัวขึ้น โดยที่เธอก็ไม่รู้ตัว เมื่อเธอได้มีลูก ทุกอย่างที่ทำคือทำเพื่อลูก ทำโดยไม่คิดและถามตอบกลับว่า ทำไม่ถึงทำ และทำไมต้องเป็นตัวเรา จะมีก็แต่ความรู้สึกที่ว่าต้องทำ เพื่อลูกจะได้สิ่งที่ดีที่สุดที่เธอจะสามารถทำและหามาได้ให้กับลูกของเธอ

เมื่อพี่ต้องได้เป็นแม่ตามที่เธออยากเป็นแล้ว บทบาทหน้าที่ต่างๆ ก็ตามมา ซึ่งจุดมุ่งหมายก็คือ “เพื่อลูก” และเมื่อนั้นนมแม่คือสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับลูกน้อย และเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญเมื่อใดที่สังคมหนึ่งให้ความสำคัญกับสิ่งหนึ่งมาก แล้วเราไม่อาจทำให้เป็นไปตามแบบฉบับที่สังคมอยากให้เป็นนั้นได้ จึงก่อให้เกิดความกดดันในตัวเราเอง ซึ่งก็ตามแบบที่พี่ต้องประสบ ณ ปัจจุบันนี้ที่ไม่สามารถเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ แต่เมื่อพี่ต้องไปอยู่อีกสังคมหนึ่งที่ไม่เคร่งครัดกับการให้นมแม่มากนัก และพบกับผู้มีปัญหาเหมือนกับตน เหล่านี้ก็ทำให้เธอคลายความกดดันนั้นไปได้เป็นอย่างมาก และไม่เป็นทุกข์กับสิ่งที่ตนไม่สามารถทำได้ ทำให้การเลี้ยงลูกของเธอเป็นไปได้อย่างมีความสุข

3.6 พี่นุช : คุณแม่พยาบาลที่ถูกความกดดันจากความรู้ทางการแพทย์ของกระแสความนิยมนมแม่ในพื้นที่ของตน

พี่นุช (นามสมมุติ) คุณแม่ลูกสอง วัย 32 ปี ผู้มีบุคลิกกระฉับกระเฉง ว่องไว ไม่ว่าจะป็นคำพูดคำจา หรืออริยาบทต่างๆ และเธอยังเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอีกคนหนึ่งด้วย พี่นุชกับผู้ศึกษาเราเป็นคนารู้จักกันมาก่อน จึงทำให้การสนทนาระหว่างเราทั้งสองคนดำเนินไปอย่างดีและสะดวกใจในการพูดคุยในเรื่องต่างๆ ผู้ศึกษาได้เห็นถึงความอึดอัดใจอย่างมากในการเลี้ยงลูกด้วย

นมแม่ของพี่นุช เนื่องด้วยฐานะที่เธอเป็นบุคลากรทางการแพทย์ และเป็นกลุ่มคนที่ให้การสนับสนุนนมแม่ ทำให้การปฏิเสธกระแสความนิยมนมแม่นั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะให้พี่นุชเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักแก่ผู้ศึกษาอีกกรณีหนึ่ง ซึ่งเมื่อผู้ศึกษาได้เล่าถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาพี่นุชเธอก็เต็มใจและยินดีที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้ศึกษา

- ครอบครัวกับการทำงาน

พี่นุชเธอเป็นลูกสาวคนเดียวของพ่อแม่ ที่มีถิ่นฐานเป็นคนเชียงใหม่มาตั้งแต่กำเนิด เธอแต่งงานมีครอบครัวเมื่ออายุ 25 ปี กับพี่วิน ตำรวจหนุ่มวัยเดียวกัน และเป็นคนเชียงใหม่เหมือนกัน ทั้งคู่ได้แต่งงานกันมา 3 ปี ก็ได้ให้กำเนิดบุตรชาย และต่อมาอีก 2 ปี พวกเธอก็มีบุตรหญิง ซึ่งสมกับความต้องการของเธอและเขาทั้งคู่ ที่อยากได้ลูกชายและลูกสาว

พี่นุชทำงานเป็นพยาบาล ณ โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่เป็นเวลา 5 ปี ในตำแหน่งพนักงานของโรงพยาบาล ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นประกันสังคม จากการที่พี่นุชอยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานนี้ทำให้เธอรู้ว่า การเป็นพนักงานของโรงพยาบาลกับข้าราชการนั้นมีสิทธิประโยชน์ที่ค่อนข้างแตกต่างกันมาก คือหากเธอได้เป็นข้าราชการเธอจะได้สิทธิประโยชน์ต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็น สิทธิการรักษาพยาบาลที่จะมีให้กับตัวเอง รวมทั้งพ่อแม่ และลูก ๆ ของเธอ สิทธิการลาในวันทำงาน สวัสดิการของโรงพยาบาลในด้านที่พัก รวมทั้งค่าตอบแทนต่างๆ ที่จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุการทำงาน ที่สำคัญคือความมั่นคงในหน้าที่การงานในอนาคตเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้ไม่มีในโรงพยาบาลเอกชน เธอจึงหันมาเปลี่ยนที่ทำงานมาเป็นโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ เพราะเป็นโรงพยาบาลของรัฐบาล ซึ่งมีโอกาสที่จะได้บรรจุเป็นข้าราชการได้ รวมทั้งยังเป็นโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้บ้านเธอด้วย ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้อีกมาก

- เมื่อสถานะกลายเป็นแม่กับความกดดันที่ได้รับ

ลูกคนแรกพี่นุชคลอดที่โรงพยาบาลเอกชนที่เธอได้ทำงานอยู่ ณ ขณะนั้นเมื่อปีพ.ศ. 2543 คลอดโดยวิธีธรรมชาติ คือคลอดทางช่องคลอด เธอได้ลูกชายตามที่ใจปรารถนา แต่เธอก็ประสบกับปัญหาการเลี้ยงลูก เพราะหัวนมเธอสั้นและเต้านมก็เล็ก ทำให้ลูกดูดนมแม่ลำบาก ลูกของเธอคนนี้ได้นมแม่อย่างเต็มที่เพียง 3 วันแรกหลังคลอดซึ่งเป็นวันที่มีน้ำนมเหลืองที่มีประโยชน์สูงสุดของนมแม่ เธอพยายามให้ลูกของเธอได้รับนมแม่ให้ได้มากที่สุด แต่ก็ไม่พอกับความต้องการของลูก ลูกเธอยังร้องหิวนม เธอจึงให้นมผงเสริม ณ ขณะนั้นทางโรงพยาบาลแห่งนี้ยังไม่ได้รับนโยบายโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูกมาเป็นหนึ่งในนโยบายของโรงพยาบาล ทำให้เธอสามารถเลี้ยงลูก

ด้วยนมขงได้ แคมทางโรงพยาบาลยังแจกนมขงให้เธออีก 2 ลิ้ง พี่นุชเลี้ยงลูกด้วยนมขงสลับกับนมตนเองได้ประมาณครึ่งเดือน จากนั้นน้ำนมเธอก็ไม่มี จึงทำให้เธอเลี้ยงลูกด้วยนมขงเพียงอย่างเดียว นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ณ ขณะนั้นเธอไม่ได้กระตุ้นการสร้างน้ำนมใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเพราะว่าเธอไม่รู้ และเจ้าหน้าที่ก็ไม่มี การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แต่อย่างใด ทั้งกันนี้ยังมีผู้นำเสนอขายนมมา นำเสนอขายนมขงในการเลี้ยงลูกให้กับเธออีกด้วย

ส่วนลูกคนที่สอง พี่นุชคลอดลูกที่โรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดลำพูน เนื่องด้วย ณ ขณะนั้นเธอเปลี่ยนที่ทำงานมาเป็นโรงพยาบาลของรัฐใกล้บ้าน และด้วยที่ว่าโรงพยาบาลที่เธอทำงานอยู่นี้ยังเป็นโรงพยาบาลขนาดเล็ก ยังไม่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านแม่และลูก เธอจึงเลือกที่จะคลอดที่โรงพยาบาลในจังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้บ้านด้วยเช่นกัน

ต่อมาเมื่อพี่นุชเธอมีลูกคนที่สอง เธอก็คลอดลูกคนที่สองนี้ด้วยวิธีธรรมชาติด้วย เช่นเดียวกับกับลูกคนแรก การคลอดนั้นก็ดำเนินไปด้วยดี แต่ปัญหาของเธอยังคงมีเหมือนเดิม นั่นก็คือปัญหาการให้นมบุตร ที่เธอมีหัวนมตื้น และเต้านมเล็ก จึงเป็นเหตุให้ลูกคาบนมไม่ได้ และจะบีบเต้านมเข้าปากลูกก็เจ็บไปได้อย่างมากในคนที่เต้านมเล็ก จึงทำให้ลูกของเธอได้รับนมแม่ในปริมาณที่น้อยไปด้วย เหล่านี้ก็คือเหมือนเป็นปัญหาเดิมที่เธอเคยประสบ และมันคงผ่านไปด้วยดี แต่กลับไม่เป็นเช่นนั้น เมื่อวันเวลาเปลี่ยน สังคมก็เปลี่ยนไปด้วย คือสังคมได้มีกระแสความนิยมนมแม่เกิดขึ้น และเข้มข้น สื่อต่างๆ ออกมาโจมตีหนักในด้านการโฆษณาถึงประโยชน์และสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นอย่างมาก รวมทั้งห้ามมีการโฆษณาขงให้แก่ทารกอีกด้วย พร้อมทั้งนี้ทางสาธารณสุขก็เน้นหนักในด้านการให้นมแม่ด้วยเช่นกัน โดยให้โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งเข้าร่วมเป็นโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก ที่ให้แม่ทุกคนที่มาคลอดในโรงพยาบาลนี้ ต้องเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงอย่างเดียว และห้ามมีการใช้ขวดนมในการให้นมบุตร

ในที่นี่โรงพยาบาลที่เธอทำการคลอดด้วยนี้ เป็นโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก พร้อมกับนี้ยังเป็นโรงพยาบาลนำร่องในการไม่ใช้ขวดนมและเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของทางจังหวัดอีกด้วย จึงทำให้ทางโรงพยาบาลมีการเข้มงวดในเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่นี้ค่อนข้างสูง

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุให้พี่นุชเกิดความกดดันในการเลี้ยงลูกไม่น้อย เมื่อทางโรงพยาบาลไม่ให้มีการใช้ขวดนม ให้แม่ทุกคนเลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง พี่นุชในฐานะที่มีอุปสรรคในการให้นมลูก ก็อ่อนน้ำมน้อย และลูกก็ดูดนมลำบาก จึงเป็นเหตุให้ลูกของเธอได้รับนมแม่ในปริมาณที่น้อยเด็กจึงไม่อิ่มในการได้รับอาหาร ลูกของเธอจึงอแง ทางโรงพยาบาลจึงให้เธอสามารถให้นมขงเสริมได้ โดยขอกับทางเจ้าหน้าที่พยาบาล ซึ่งจะได้นมขงครั้งละ 20 cc และพี่นุชต้องให้ลูกกินนมขง

นั้น โดยใช้แก้วต้อม (Cup Feed) ในการนี้มันก็ช่วยให้ลูกของเธอได้รับนมในปริมาณที่มากขึ้นและเพียงพอกับความต้องการ

ปัญหาที่ไม่ได้จบแค่นี้ เนื่องด้วยเด็กทารกแรกคลอดจะกินนมบ่อย จึงทำให้พี่นุชต้องไปขอนมกับเจ้าหน้าที่บ่อยตามไปด้วย เธอจึงเฝ้าเข้าไปขอนมที่น้อยๆ เธอจึงแอบซื้อมาไว้เป็นของตนเอง และแอบให้ลูกรับประทานเอง ซึ่งเธอก็ได้แอบขงนมนั้นให้ลูกได้ 1 วัน เจ้าหน้าที่ทางโรงพยาบาลมาเห็นจึงได้ว่ากล่าวเธอเป็นการหนัก ทำให้เธอรู้สึกแย่น้อย

“ ลูกกินนมบ่อย พี่จึงเฝ้าเข้าไปขอนมบ่อยๆ จึงแอบไปซื้อมาขงเอง พอพยาบาลกับหมอมานะก็คำพี่ชะยกใหญ่ ว่าพี่ว่าเป็นพยาบาลก็น่าจะรู้ว่านมแม่ดีแค่ไหน ทำไมไม่พยายามให้ลูกกินให้ได้ และกฎของที่นี่ไม่ให้แม่เอานมขงมาให้ลูกเองแล้วทำไมไม่ทำตาม รู้ทั้งรู้ ”

เหล่านี้มันทำให้พี่นุชรู้สึกกดดันเป็นอย่างมาก ที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์ รู้ถึงประโยชน์ของน้ำนมแม่ แต่กลับไม่พยายามเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มันไม่ใช่เธอไม่พยายาม เธอพยายามทุกวิถีทางไม่ว่าการกระตุ้นให้ลูกดูด การดิงหัวนม หรือแม้กระทั่งการกินยาเพื่อกระตุ้นการหลั่งน้ำนม ความพยายามนั้นก็ไม่ใช่ที่ไม่เห็นผล แต่มันเห็นผลเพียงเล็กน้อย คือเต้านมข้างขวาของเธอพอจะมีหัวนมขึ้นมาบ้าง ที่ลูกเธอสามารถที่จะพอดูดนมนั้นได้ แต่ก็ดูดไม่ได้มากเพราะน้ำนมมีน้อย ส่วนเต้านมซ้ายนั้นไม่ต้องพูดถึง เพราะไม่ได้เลย ไม่มีหัวนม (พี่นุชกล่าว)

ความพยายามเธอก็ไม่ได้หมดเท่านั้น พี่นุชไม่ได้หยุดความพยายามที่จะให้นมลูกทุกๆ ที่ให้ได้ เธอยังพยายามที่จะให้ลูกเธอดูดเต้านมนั้นต่อไป ดูดจนหัวนมเธอแตก ซึ่งอาการหัวนมแตกนั้นทำให้เธอต้องใช้ความอดทนที่ค่อนข้างมาก เพราะเธอต้องให้ลูกดูดเต้านมที่แตกนั้นต่อ ซึ่งขณะที่ลูกดูดนั้นเธอจะเจ็บเต้านมมาก

ระหว่างที่พี่นุชพยายามให้นมแม่แก่ลูกอยู่นี้ เธอก็ให้นมขงเสริมไปด้วย เพราะน้ำนมแม่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกเธอ ขณะที่ให้นมขงนั้นพี่นุชได้ให้ลูกกินโดยต้อมจากแก้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นมาอีก คือ ขณะที่ให้ต้อมจากแก้วนั้นน้ำนมจะไหลมาที่คอลูก เพราะเด็กจะต้อมจากแก้วได้ไม่ดี จึงทำให้คอเด็กแฉะแฉะแดง ของการที่คอเปียกชุ่มไปด้วยนมขง

“ ลูกก็พอดูดนมได้ แต่น้ำนมไม่มา พยายามให้ดูดจนหัวนมแตก โคอกรเจ็บเลย... ให้นมขงเสริม แรกๆ ก็ให้ต้อมจากแก้ว แต่น้ำนมมันไหลมาที่คอ คอลูกเลยแฉะแฉะแดง พี่ก็เลยให้ดูดนมขงจากขวด ”

การแก้ปัญหาของเธอโดยให้ลูกคนโตจากขบวนการนี้ ก็ทำให้เธอถูกต่อว่าอีก ว่าการให้นมจากขวดจะทำให้ลูกติดขวดนม ถ้าให้ก็ต้องให้โดยการดื่มจากแก้ว “ ไม่ใช่ไม่รู้ แต่จะให้ทำยังไงหละ คอลูกมันแดงไปหมด ” (พี่นุชกล่าว)

ส่วนครอบครัวของพี่นุช พวกเขาได้ยกสิทธิในการตัดสินใจดูแลลูกให้กับพี่นุชทุกอย่าง เพราะทุกคนเชื่อและมั่นใจในความเป็นพยาบาลของเธอที่จะสามารถดูแลลูกของตนได้เป็นอย่างดี ด้วยหลักทางการแพทย์ แต่เมื่อเธอมอบน้ำนมแม่ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูกเธอไม่ได้ คนในครอบครัวก็ไม่ได้กล่าวโทษเธอ เพราะได้เห็นถึงความพยายามแต่แรกของเธอแล้ว ทุกคนกลับเห็นใจเธอซะมากกว่า พร้อมกับเห็นด้วยในการให้นมขงแก่ลูกเธอ

- ความต่างของความรู้กับประสบการณ์

ด้วยบทบาทที่พี่นุชเป็นพยาบาลนั้น ก็ไม่ใช่จะรอบรู้ซะทุกอย่างในด้านการดูแลเด็ก ประสบการณ์ต่างหากที่จะทำให้เรารู้และเข้าใจมัน โดยลูกคนแรก ขณะที่พี่นุชทำงานอยู่ที่โรงพยาบาลเอกชน มีผู้นำเสนอสินค้ามาแนะนำนมขง 2 ยี่ห้อ พร้อมกับแจกให้ลองมาเลี้ยงลูก ซึ่งให้ ยี่ห้อละ 1 กระป๋องใหญ่ พี่นุชก็นำมาเลี้ยงลูกโดยเลี้ยงด้วยยี่ห้อที่ 1 ก่อน ลูกเธอถ่ายยาก ท้องอืด งอแงง่าย พี่นุชต้องสวนอุจจาระให้ลูกแทบทุกวัน ต้องเอามหาหิงส์ (ยาแก้ท้องอืด) มาทาท้องลูก เพื่อให้หายท้องอืด จากนั้นพอนมยี่ห้อที่ 1 หมด เธอก็เปลี่ยนมาให้นมอีกยี่ห้อหนึ่ง คือยี่ห้อที่ 2 และเมื่อให้กินนมยี่ห้อที่ 2 นี้ ลูกเธอถ่ายอุจจาระทุกวัน โดยเธอไม่ต้องสวนอุจจาระให้ลูกอีก ท้องลูกก็ไม่อืด แล้วท้องอืดลง เหล่านี้มันทำให้เธอรู้สึกผิดที่ทำให้ลูกรู้สึกไม่สบายแต่แรก

“ แม่มือใหม่ไม่รู้ ขนาดที่เป็นพยาบาล ลูกอืดท้องมาเป็นเดือน ด้วยสาเหตุจากอะไรยังไม่รู้เลย คิดแล้วก็อยากทำให้ตัวเอง สงสารลูกมาก ”

เมื่อพี่นุชมีประสบการณ์ การให้นมขงแก่ลูกคนแรก พอมีลูกคนที่สองนี้ พี่นุชก็นำประสบการณ์นั้นมาใช้กับลูกคนที่สอง คือ เลี้ยงลูกด้วยนมขงยี่ห้อที่สอง และลูกของเธอก็กินนมนี้ได้โดยไม่มีอาการอืดแน่นท้องหรือถ่ายอุจจาระลำบากใดๆ

- ความเป็นแม่กับความเป็นพยาบาล

พี่นุชเธอมีสิทธิการรักษาเป็นประกันสังคม ซึ่งเธอมีสิทธิลาหลังคลอดได้ 90 วัน โดยทางโรงพยาบาล(ที่ทำงาน)จะให้เงินเดือนตามที่เคยได้เป็นประจำใน 45 วันแรก หลังจากนั้นทางประกันสังคมก็จะให้ต่ออีก 45 วันหลัง ซึ่ง 45 วันหลังนี้พี่นุชจะไปทำงานตามที่เคยทำก็ได้ แล้วเธอ

จะได้ค่าตอบแทนที่ทางที่ทำงานเคยให้อีก ซึ่งจะกล่าวได้ว่าได้ค่าตอบแทนเป็นสองเท่า และเธอก็กลับไปทำงานใน 45 วันหลังนี้ เพื่อที่จะได้ค่าตอบแทนเป็นสองเท่านี้

พี่นุชเธอเลือกทำงานแต่เวรกลางคืน เพราะเวลานั้นสามีเธอกลับมาจากที่ทำงานแล้ว ซึ่งสามารถดูแลลูกได้ ส่วนพี่นุชก็จะดูแลลูกทั้ง 2 คน แต่ช่วงเวลากลางวัน ถึงแม้ว่าพี่นุชจะมีพี่เลี้ยงมาช่วยดูแลลูกเธอ แต่ด้วยความว่าไม่ใช่เป็นคนในครอบครัว ยังไงเธอก็อดเป็นห่วงไม่ได้ถ้าจะให้ลูกอยู่กับพี่เลี้ยงตามลำพัง

สาเหตุที่ทำให้พี่นุชออกมาทำงานเร็วนี้ก็เป็นเพราะว่า เธอไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ พี่นุชพยายามเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สลับกับนมชงเป็นระยะเวลาประมาณ 1 เดือน โดยที่ใน 1 เดือนแรกนั้น เธอพยายามให้นมแม่โดยการให้ลูกดูดนมจากเต้าให้ได้มากที่สุด เพื่อเป็นการกระตุ้นการสร้างน้ำนมไปในตัว แต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ น้ำนมเธอมีลดลงเรื่อยๆ จนถึงเดือนที่ 2 น้ำนมเธอแทบจะไม่มีให้ลูกดูดได้ เธอจึงเลี้ยงลูกด้วยนมชงเพียงอย่างเดียว ระหว่างที่พี่นุชเลี้ยงลูกอยู่นี้ เนื่องด้วยมีพี่เลี้ยงเด็กมาช่วยเลี้ยงลูกของเธอ จึงทำให้เธอไม่ลำบากมากนักในการเลี้ยงลูก แต่เนื่องด้วยพี่นุชเป็นคนที่ไม่ค่อยช่างจะไม่อยู่หนึ่ง ต้องหาอะไรทำนุ่นนี้ตลอดเวลา เธอจึงเบื่อนในการอยู่กับบ้านและเลี้ยงลูก เมื่อเธอหยุดพักหลังคลอดได้ 45 วัน จากนั้นเธอก็ไปทำงานต่อ เธอบอกว่า

“ อยู่บ้านก็เบื่อน นมก็ไม่ได้ให้ลูกกิน เห็นเขาไปทำงานกันก็อยากไปทำงานด้วย ”

เนื่องด้วยพี่นุชพักอยู่ที่บ้านพักของโรงพยาบาล จึงทำให้เห็นเพื่อนร่วมงานตลอด รู้ความเป็นมาในโรงพยาบาล และจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการเลี้ยงลูกคนเล็ก ที่แต่ละเดือนไม่ต่ำกว่า 5,000 บาท ไม่ว่าจะเป็นค่านม ค่าผ้าอ้อมสำเร็จรูปสำหรับเด็ก ของใช้จำเป็นในเด็กอ่อน ซึ่งล้วนแต่มีราคาที่สูง โดยเฉพาะค่านมชงที่แต่ละเดือนไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท แลมนยังมีลูกคนโตที่อายุเพียง 4 ขวบ ที่ต้องเลี้ยงดูอีก เหล่านี้จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เธอคิดอยากจะไปทำงาน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

- เมื่อพยาบาลไม่สามารถให้นมแม่ได้

การที่พี่นุชพักอยู่บ้านพักของโรงพยาบาล จึงทำให้คนรอบข้างแวดล้อมไปด้วยเพื่อนวิชาชีพเดียวกันทั้งสิ้น การเลี้ยงลูกของเธอจึงเป็นที่รับรู้ของคนในโรงพยาบาลแทบทุกคน

“ ตอนแรกๆ ก็จะมีแต่คนคอยถามตลอดเลยว่า ทำไมไม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่... พี่ก็ตอบว่าไม่มีน้ำนม เต้าก็ไม่ว่าอะไรนะ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะใจจะคิดอะไรีเปล่า ”

ซึ่งคำถามเหล่านั้นมันก็ทำให้เธอรู้สึกแย่ไม่น้อย แต่ก็ไม่ถึงกับเครียดมาก เพราะลูกคนแรกเธอก็เลี้ยงแบบนี้ แถมลูกคนแรกนั้นยังได้นมแม่ที่น้อยกว่าคนที่สองนี้อีกต่างหาก แต่สุขภาพลูกของเธอก็ดีทุกอย่าง ร่าเริงสดใสสมวัย

ความพยายามเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของพี่นุชนั้นมีไม่กี่คนที่รู้ คือคนที่อยู่บ้านพักใกล้กันและคนที่เธอสนิทด้วยเท่านั้น คนเหล่านี้จึงเข้าใจในความตั้งใจ ในการเลี้ยงลูกของเธอ แต่คนที่ไม่รู้ในความพยายามนั้นอาจคิดว่าเธอไม่ใส่ใจที่จะเลี้ยงลูก มุ่งที่จะทำงานเพื่อหารายได้ให้กับตนเอง เหล่านี้พี่นุชเธอก็ไม่ได้คิดมากแต่อย่างใด

“ คนเรามีสิทธิที่จะคิด ก็แล้วแต่เขาจะคิดแล้วกัน ส่วนเราก็ทำทุกอย่างให้ดีที่สุดก็พอ ”

ด้วยบทบาทหน้าที่ ที่เธอเป็นพยาบาล เป็นบุคลากรทางการแพทย์ สิ่งที่คุณรู้ แต่เธอไม่ทำ หรือทำไม่ได้ มันยังได้รับความกดดันเป็นอย่างมากจากบุคคลรอบข้างที่ต้องพบเจอทุกวัน หากเธอมีจิตใจที่อ่อนไหว คงเป็นสิ่งที่ลำบากหากได้รับความกดดันนั้น

ทั้งนี้พี่นุชเธอยังคิดอีกว่าความรู้ทางการแพทย์ก็ไม่ใช่ว่าดีและถูกต้องเสมอไป ในแต่ละบริบทของบุคคล

“ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นสิ่งที่ดีที่สุดก็จริง แต่ในคนที่เขาให้ไม่ได้ทั้ง ๆ ที่พยายามให้แล้ว การเลี้ยงลูกด้วยนมขงก็ไม่ใช่เป็นสิ่งที่แย่... ให้นมแม่ไม่ได้ แต่ก็พยายามที่จะให้แม่ให้นมลูกให้ได้ แทนที่จะเป็นสิ่งที่ดี มันกลับแย่งด้วยซ้ำ ทำให้ลูกเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำจากการได้รับปริมาณอาหารที่น้อย ต่อมาก็ตัวเหลือง ส่วนแม่ก็เครียด ทั้งเครียดและทรมานจากการพยายามให้นมลูก เครียดทั้งครอบครัวด้วยซ้ำ ที่เห็นเรากับลูกเป็นอย่างนี้ ”

- แม่ที่ดีคือแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่จริงหรือ ??

การเป็นแม่นั้นพี่นุชคิดว่า จะเป็นแม่ที่ดีหรือไม่ดีนั้น เราไม่สามารถที่จะไปตัดสินใครได้ แต่ละคนก็มีบริบทที่แตกต่างกันไป ซึ่งคนภายนอกจะไม่สามารถรับรู้ถึงความตั้งใจที่แท้จริงของบุคคลผู้นั้นได้ ถ้าไม่ได้เห็นหรือสัมผัสเข้าถึงตัวตนเขาจริงๆ

“ ทุกคนก็ย่อมจะมีเหตุผลของตัวเอง ความจำเป็นของแต่ละคนไม่เหมือนกัน... อย่างพี่ไม่ใช่ไม่อยากเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ แม่ที่ไหนบ้างจะไม่อยากเลี้ยง ไม่ต้องเปลืองเงิน เดือนหนึ่งจะเป็น 3-4 พันบาท ”

เธอคิดว่าการจะตัดสินใจใครเป็นแม่ที่ดีหรือไม่ ไม่ใช่จะตัดสินจากการให้นมลูก พี่นุช คิดว่าการเลี้ยงลูก ให้ความรัก ให้ความเอาใจใส่กับเขาถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญว่า นำนมเป็นเพียง สารอาหารที่จะเสริมสร้างให้ลูกเจริญเติบโต การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หรือนมผง ลูกก็เติบโตได้ทั้งนั้น สิ่งสำคัญอยู่ที่ความรัก ความอบอุ่น การใส่ใจเลี้ยงดูให้เขาเป็นเด็กที่สมบูรณ์แบบ เป็นลูกที่น่ารักของ พ่อแม่ ต่อสู้และยืนหยัดในโลกนี้ได้อย่างเข้มแข็ง นี่ก็ถือว่าดีที่สุดแล้ว (พี่นุชกล่าว)

ความรักที่มีต่อลูกนั้นพี่นุชเธอบอกว่า มันไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ที่ว่าแม่ทุกคนจะรัก ลูก เธอบอกว่าเมื่อเธอคลอดลูก ความรักที่เธอมีต่อลูกไม่ได้มากมายอะไร ก็คือเด็กที่เธออุ้มท้องมา และก็คลอดแกออกมา แต่พอนานวันที่เธอได้เลี้ยงแก นั่นต่างหากมันได้ก่อเกิดความรักของแม่ที่มี ต่อลูกขึ้น

“ พี่ถึงเข้าใจแม่ที่ทิ้งลูกเมื่อคลอดใหม่ๆ ได้ไง เพราะเขายังไม่ได้เลี้ยงลูก เขายังไม่ เกิดความรักที่มีต่อลูก เขาถึงทิ้งลูกเขาได้... เมื่อเราได้เลี้ยงลูก เห็นพัฒนาการของลูก เหล่านี้มันยิ่งทำให้เราเกิดความผูกพันกับลูกมากขึ้น ยิ่งนานวันยิ่งรัก ยิ่งหวงลูก ”

ทุกวันนี้พี่นุชเธอรักลูกของเธอมาก ลูกของเธอเป็นเด็กน่ารัก ซึ่งหน้าตาจะคล้ายกับพี่นุช มาก ที่ใครเห็นก็จะทักว่าหน้าพิมพ์เดียวกัน และใครเห็นก็รักแะ เพราะแกเป็นเด็กที่หน้าตาจิ้มลิ้ม หมดจืด สดใส อ้วนท้วนดูสุขภาพแข็งแรง ซึ่งก็ทำให้พี่นุชเองก็รักและหลงลูกของเธอมากยิ่งขึ้น

ด้วยกระแสความนิยมนมแม่ที่มีจุดกำเนิดที่สำคัญมาจากความรู้ทางการแพทย์เป็นหลัก ดังนั้นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการดื่มนมแม่ หากผู้เป็น แม่ไม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง เจ้าหน้าที่ทางโรงพยาบาล ในฐานะที่รับนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ก็ต้องออกมาระตุ้นให้ผู้เป็นแม่เลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง ซึ่งการทำเช่นนี้แม่ทุกคนก็ต้อง สมยอมกับสิ่งที่โรงพยาบาลให้การแนะนำ โดยไม่มีเงื่อนไขซึ่งก็อาจทำให้เกิดความกดดันอะไร บางอย่างต่อแม่ผู้นั้นได้ แต่ยิ่งกว่านั้น หากในกรณีแม่ผู้เป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กลับไม่สามารถให้นมแม่ด้วยตนเองได้นั้น ยิ่งทำให้ตนเองถูกต่อว่าจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขด้วยตัวเอง มากยิ่งกว่าคน ทั่วไป ด้วยที่ว่าเป็นคนในแต่กลับทำไม่ได้ตามนโยบายขององค์กร ซึ่งมันทำให้แม่ผู้นั้นเกิดความ กดดันเพิ่มขึ้นไปอีกเป็นเท่าตัวจากบุคคลทั่วไป